RNI No. 6489/57

શ્રી ઝાલાવાડી સ્થાનકવાસી જૈન સભા
માસિક પત્રિકા

Issue : 12, Year: 69, March, 2023, Pages: 52, Price Rs. 7.00

આપણું ઝાલાવાડ.....સમૃદ્ધ ઝાલાવાડ

BIO DATA

KRINA KAMLESH DOSHI

Personal Details

Date of Birth	:	1st June 1995
Bith Place and Time	:	Bhayandar, 6:36 am
Height	:	5'2"
Religion	:	Zalawadi Dasha Shri Sthanakwasi Jain
Native	:	Gundiyali, Surendranagar Gujarat
Qualification	:	MBA in Marketing 2017-2019 (IBS Mumbai, Powai) Bachelors of Commerce (Thakur College of Science & Commerce)
Occupation	:	Senior Brand Services Executive – Digital at FCB Interface, Andheri, Mumbai
Interests	:	Exploring new restaurants, places, genres and music, Watching movies

Family Details

Father	:	Kamlesh Chhabildas Doshi (Business) Navkar Packaging – Offset Printing Press +919320014980 | navkarpackaging18@gmail.com
Mother	:	Kinjal Kamlesh Doshi (Housewife) +91 9819414980
Sister	:	Dhruvi Kamlesh Doshi CS & LLB
Kaka	:	Jignesh Chhabildas Doshi +91 9820167734
Khaki	:	Sneha Jignesh Doshi +91 8779415385
Dada	:	Late Chhabildas Dayalal Doshi
Dadi	:	Sarojben Chhabildas Doshi

Maternal Family Details

Mosal	:	Late Chandulal Maganlal Gandhi
Mama	:	Mukesh C Gandhi +91 932497971
		Nilesh C Gandhi +91 9223283923

Contact & Residential Details

E 804 Fennel, Utopia, Garden Grove Phase 2, Kanti Park Road,
Near Witty World, Chikuwadi, Borivali (W), Mumbai – 400092.
Ph.: +91 9930887851 | E: krinadoshi72@gmail.com

Advt.

તંત્રી સ્થાનેથી.....

લ્યો, આવજો ત્યારે ,અહીંથી અલવિદા.........

આત્મીય સ્વજનો,

ઝાલાવાડી પત્રિકાના તંત્રી તરીકે ૨૫ વર્ષ દાયિત્વ નિભાવ્યા પછી આપ સહુની વિદાય લઈ રહી છું.
નિ:શબ્દ થઈ જવાય છે, પણ પાછું વળીને જોઉં તો કેટલા બધાં પ્રસંગો યાદ આવે છે !

વીતેલા ૨૫ વર્ષોમાં કાર્યવાહક સમિતિના સક્રિય સભ્ય તરીકે, શૈક્ષણિક અને સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોના કન્વીનર રહીને શૈક્ષણિક પારિતોષિક સમારોહ, વ્યક્તિત્ત્વ વિકાસની શિબિરો, ઝાલાવાડી ઝંકાર, ચેસ ચાણક્ય,પંચગીની, દેવલાલી સેનેટોરિયમ, લોનાવલા ક્રિડાંગણનું ઉદ્દઘાટન, શતાબ્દી મહોત્સવ,માથેરાન તથા નાલાસોપારા અતિથિ ભવનનું વર્ચ્યુઅલ ઉદ્‌ઘાટન, શૈક્ષણિક ઉત્કર્ષ યોજના તથા અન્ય યોજનાના દાતાઓનું સન્માન....આ બધાંજ કાર્યક્રમોનું સંચાલન કરવું, સભા માટે ફંડ એકત્રિત કરવું મને ખૂબ જ ગમ્યું છે. સભાની કોઈ પણ યોજના કે આમંત્રણને શબ્દદેહ આપવો એ તો મારી પ્રિય પ્રવૃત્તિ રહી છે.

પત્રિકાના તંત્રી તરીકે મારામાં વિશ્વાસ મૂકનારા આદરણીય પ્રમુખ શ્રી સી. યુ. શાહ, શ્રી ગુણવંતભાઇ શાહ, શ્રી પ્રવીણભાઈ જી. શાહ, શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ ડેલીવાળા, શ્રી કાંતિભાઈ વોરા, શ્રી મનસુખભાઈ સંઘવી, શ્રીમતી ધીરજબેન વોરા, શ્રી પંકજભાઈ સંઘવી, પૂર્વતંત્રી શ્રી કાંતિભાઈ વકીલ તથા શ્રી રમણભાઈ શેઠ આ સહુએ માર્ગદર્શન આપ્યું છે, સતત પ્રોત્સાહિત કરી છે. મારા પ્રત્યેક નવા આયામો સ્વીકાર્યા છે, માત્ર સમાજના સમાચાર આપતી પત્રિકાને સાહિત્યસભર બનાવી છે, પ્રથમ રંગીન આવરણ બનાવવાનું શ્રેય આપણી પત્રિકાને મળે છે. કમિટિના સભ્યોએ મુક્ત પણે કામ કરવાની આઝાદી આપી અને કદાચ એટલે જ હું મારા કર્તવ્યમાં વિશેષ સજાગ રહી છું. જૈન પત્રકાર સંઘના ચાર એવોર્ડ પણ પત્રિકા થકી મળ્યા છે. પત્રિકાના ઊંચા માનદંડ સ્થાપિત કરીને તેનું ગૌરવ અખંડ રાખ્યું છે. બધા જ કાર્યક્રમોની ઉદ્દઘોષણામાં કે લખાણમાં ખૂબ તાટસ્થ્ય અને ગરિમા જાળવી છે. શતાબ્દીની યશોગાથા, પરિણય વિશેષાંક, શ્રી સી.યુ. શાહને સમાજ રત્ન અપાયો તે વેળાની સ્મરણિકા, દેવલાલીના દાતાઓનો વિશેષ અંક...અને ૨૫ વર્ષની કાંઈ કેટલીય ઘટનાઓ, પ્રવાસ વર્ણનો બધું જ આલેખવાની મજા પડી છે. મારી સાહિત્ય પ્રીતિનું ઝરણું મુક્ત પણે વહ્યું છે. સમાજ માટે, નૈતિક મૂલ્યો માટે જે કાંઈ ઉત્તમ લાગ્યું તે મારા વાચકો સાથે વહેંચ્યું છે. વાચકોએ ઉમળકાભર્યો પ્રતિસાદ આપ્યો છે. ૨૫ વર્ષ સુધી પ્રત્યેક કાર્યમાં સહભાગી થનારા મારા કમિટિ મેમ્બર્સને હું કેમ ભૂલી શકું ? તેઓએ ખૂબ સ્નેહ તથા આદર આપ્યો છે. આજે મારી પત્રિકાના સાથીઓ સદ્દગત જવાહરભાઈ, મયુરભાઈનું સ્મરણ કરું છું. વલ્લભભાઈની સર્જક્તાને યાદ કરું છું. શરદભાઈ ગાંધી, ભાવિનભાઈ ગાંધી તથા ઓફિસનો સ્ટાફ સહુએ મને ખૂબ સાથ આપ્યો છે. સજળ નયને આપ સહુની વિદાય લઈ રહી છું.

કાર્યવાહક સમિતિના સભ્ય અને પત્રિકાના તંત્રી આ બન્ને પદ માટેનો સહિયારો ઋણ સ્વીકાર કરું છું. સમાજના બધા સભ્યોએ પ્રત્યેક ચૂંટણીમાં મને સર્વાધિક મત આપીને દર્શાવેલો સ્નેહ હૈયામાં અકબંધ છે અને રહેશે. આપ સહુની શુભેચ્છા અને આશિર્વાદ મારા જીવનનું બળ બની રહેશે.

૨૫ વર્ષની આ યાત્રા ખૂબ સુખદ રહી છે, કિંતુ ગમે તેટલી મધુર યાત્રાનું ક્યાંક તો સમાપન હોય જ છે......
જાણે અજાણે કોઈનું હૃદય દુભાયું હોય તો અંતઃ કરણ પૂર્વક ક્ષમા માંગું છું.

સંધ્યા શાહ
૯૩૨૪૬૮૦૮૦૯

BIO DATA

Jainam Tarun Vasani

Birth Date	:	10th May 1996
Birth Time & Place	:	4.30 p.m. | Mumbai
Height	:	5' -7"
Cast	:	Zalawadi Vishashrimali Sthanakwasi Jain
Native Place	:	Ranpur
Hobbies	:	Movies, Play Cricket, Travelling & Cooking
Education	:	F.Y. B.Com
Occupation	:	Manufacturs of Stainless Steel & Utensil Tarun Enterprise & Riddhi Metal Factory at Bhayender (East)

Family Details :

Grand Father	:	Late Shri Dalichandbhai L. Vasani
Grand Mother	:	Late Gunvantiben D. Vasani
Father	:	Tarunbhai D. Vasani M : 9820386323
Occupation	:	Manufacturers of stainless steel & utensils Factory - Bhayender (East)
Mother	:	Late Smt. Ilaben Tarun Vasani Now Smt. Sejal Tarun Vasani 9892195244
Uncle	:	Late Shri Prafulbhai D. Vasani Contact - Gaurav P. Vasani 9879010089
		Rameshbhai D. Vasani 9979793089
		Harendrabhai D. Vasani 9879006489
Faiba	:	Kokilaben H. Gopani - 08488869210
		Bhavnaben K. Doshi - 08080263987
		Chetanaben G. Maheta - 7984968125
Mosal	:	Late Shri Himatlal Vrajlal Shah (Limbadi)
Mama	:	Late Shri Vinubhai H. Shah Contact : Apurv V. Shah 9825252202
		Nitinbhai H. Shah - 9833088012
		Nalinbhai H. Shah - 9820020719
		Mahendrabhai H. Shah
		Milanbhai H Shah - 9820039489
Residence Address	:	A/1001, 10th Floor, X Point Bldg. Prem Bhavna Society, Near Shatabdi Hospital, Opp. Aastha Hospital, Kandivali (West)

Advt.

BIO DATA

ૐ શ્રી મહાવીરાય નમઃ

Kavish Milan Shah

Date of Birth : 27 April 1993
Birth Time & Place : 10:30 am, Vashi, Navi Mumbai
Height : 6.2"
Religion : Zalawadi Visha Shrimali Digambar Jain (Shree Kanjiswami)
Native Place : Limbdi, Gujarat.
Qualifications : Master of Science (MS), Electrical Engineering, San Jose State University, California, Bachelor of Engineering (B.E.), Electronics and Telecommunication - K. J. Somaiya, Ghatkopar
Profession : Hardware Verification Engineer, Arteris IP
Visa Status : H1B - USA
Interests : Soccer, Exploring new places, Movies.
Contact : +1 669-252-6927, Austin, Texas, USA

D.O.B : 27TH APRIL 1993

CURRENTLY IN AUSTIN, TEXAS - USA

VISITING INDIA FROM 25TH MARCH 2023 - 18TH APRIL 2023

FAMILY DETAILS

Father : Milan H. Shah, +91 9820039489
JJC Central Board - Treasurer
Past President - JJC Navi Mumbai
Past President - Lions Club of Nerul

Business : Property Consultant, Vashi, Navi Mumbai.

Mother : Rita M. Shah, (Homemaker) +91 9920039489

Elder Sister : Mirali M. Sheth (Married) (Graphic Designer - Freelancer)

Brother-in-Law : Mihir Piyush Sheth - Property Consultant 9920828510

Grand Father : Late Shri Himatlal Vrajlal Shah

Grand Mother : Late Smt. Kasturiben H. Shah

Residence : 501/502, Ratna Sagar CHS, Plot no.58, Sector-29, Opp. Goldcrest School, Vashi, Navi Mumbai - 400703

PATERNAL DETAILS

1. Late Vinaychandra H. Shah, Ahmedabad - 9825252202
2. Nitin H. Shah, Chinchpokli - 9833088012
3. Nalin H. Shah, Andheri - 9820020719
4. Mahendra H. Shah, Vashi, Navi Mumbai.

Faiba : **1.** Rasila Kanakkumar Shah, Kandivali - 9322284837
2. Late Ila Tarunkumar Vasani, Malad - 9820386323

MATERNAL DETAILS

Nana : Late Shri Rasiklal Chunilal Shah (Chunilal Laxmichand Shah Family) Wadhwan, Gujarat

Nani : Late Smt. Savitaben Rasiklal Shah

Mama : Jasmin R. Shah, Raj Optics, Navi Mumbai - 9833698540

Advt.

BIO DATA

9820026940

vandanshah27@gmail.com

E-205,VEENA NAGAR OPP.SBI BANK,
S.V.ROAD, MALAD (WEST),MUMBAI-64

VANDAN KISHOR SHAH

PERSONAL DETAILS

- HEIGHT : 5. 9"
- WEIGHT : 90 KG
- BLOOD GROUP : O POSITIVE
- D. O. B : 28th OCT, 1988 (12:30pm) MALAD
- CASTE : ZALAWADI VISHASHRIMALI STHANAKVASI (JAIN)
- NATIVE PLACE : WADHWAN CITY, (NATHABHVAN FAMILY)

BUISNESS

IRON AND STEEL
JYOTI STEEL TRADERS (PARTNER)
209, NEO CORPORATE PLAZA,
RAMCHANDRA EXTENSION LANE
OPP.KAPOL WADI, MALAD (WEST)
MUMBAI-400064

FAMILY DETAILS

- FATHER : KISHOR CHANDULAL SHAH (9820026940)
- MOTHER : (LATE) JYOTIKA KISHOR SHAH
- BROTHER : ABHAY KISHOR SHAH (MARRIED)
- GRANDFATHER : (LATE) CHANDULAL HARJIVANDAS SHAH (DADBHAWALA)
- UNCLE : BHARAT CHANDULAL SHAH (9833240725)
- UNCLE : KIRIT CHANDULAL SHAH (9821023743)
- UNCLE : CHETAN CHANDULAL SHAH (9821137271)
- MOSAL : (LATE) VADILAL MOHANLAL SHAH (BOTAD)
- MAMA : RAJENDRA VADILAL SHAH (GHATKOPAR) (9821118441)

EDUCATION

S.S.C., DIPLOMA IN OPTOMETRY,
COMPUTER TALLY COURSE

STATUS

DIVORCEE

Advt.

BIO DATA

Viraj Doshi

ABOUT ME

- I have a really outgoing personality and enjoy learning new things. I'm also always up for an adventure or two.
- A good listener and a kind person. Strong-willed, goal-focused, and with a big heart
- Being understanding and open-minded. someone who thinks a relationship should have both freedom and space.
- Always Learning
- Likes going out and traveling.
- Likes to watch movies and enjoy sports.

LOOKING FOR

- I'm seeking someone who appreciates traditional values while also being modern.
- Independent
- Who believes in granting freedom and space
- Respects each other at all stage of life.
- Supportive

CONTACT

vdoshi04@gmail.com

5 & 6 - B, Neeldhara Bldg,
228-229 R.B. Mehta Marg,
Ghatkopar East, Mumbai - 400077

Date of Birth: **4th September 1996**
Birth Place & Time: **Mumbai 7:58 PM**
Height: **5'10"**
Native Place: **Botad (Gujrat)**
Caste: **Zalawadi Visa Shrimali Sthanakvasi Jain**
Education: **B.E. Computer Science**
Profession: **Senior Analyst at ReachLocal Services Pvt. Ltd.**
Siblings: **None**

FAMILY DETAILS

Grand Father & Grand Mother:
Late Hasmukhrai Jayalal Doshi
Late Pushpaben Hasmukhrai Doshi
Father: **Deven Hasmukhrai Doshi**
Occupation: **Diamond Market**
Contact: **9820214139**
Mother: **Anisha Deven Doshi**
Occupation: **Home Maker**
Contact: **9869145375**

PATERNAL DETAILS

Uncle:
- Bharatbhai Jayalal Doshi - 9870115802
- Umeshbhai Jayalal Doshi - 9773673135
- Sanjaybhai Jayalal Doshi - 9833594590
- Prashantbhai Jayalal Doshi - 9867707035

MATERNAL DETAILS

Nana & Nani:
Late Purshottamdas Dharshibhai Doshi (Sara)
Late Hasumatiben Purshottamdas Doshi

Mama:
- Hasmukhbhai P. Doshi - 9820436514
- Bipinbhai P. Doshi - 9323949857
- Yashwinbhai P. Doshi - 9426969564
- Chandreshbhai P. Doshi - 9967799673

Masi:
- Kalpanaben S. Shah (Ranpur) - 9833268456
- Dharmistha R. Sheth (Panshina) - 9820075683

HOBBY

Traveling Music Sports

Advt.

૭મી પુણ્યતિથિએ ભાવભરી શ્રદ્ધાંજલિ

જન્મ
૦૮-૦૭-૧૯૩૫

અરિહંતશરણ
૨૮-૦૨-૨૦૧૬

સ્વ. શ્રી પ્રવીણચંદ્ર વૃજલાલ ગાંધી

વઢવાણ નિવાસી, હાલ બોરીવલી, મુંબઈ

હૃદય અમારું રડી પડે છે, જોઈ તસવીર આપની,
હૈયું માનવા તૈયાર નથી કે હયાતી નથી આપની.
૭ વર્ષ વીતી ગયાં છતાં અશ્રુ અમારા સૂકાતા નથી,
સદાય હસતો ચહેરો રાખી, ઓચિંતી લીધી વિદાય.
જીવન એવું જીવી ગયા ને મૃત્યુને શોભાવી ગયા.
વ્યવહારમાં કદી ચૂક્યા નથી, ધર્મ કદી ભૂલ્યા નથી.
શ્રદ્ધાંજલિ આપતાં શબ્દો ખૂટે છે, અંજલિ આપતાં હૈયું તૂટે છે.
વારંવાર યાદ આવે છે તસવીર જોઈ આપની.
આપની યાદ ક્યારેય પણ ભુલાય તેમ નથી.

એ જ આજ અમારા સૌના શ્રદ્ધાંજલિનાં પુષ્પો

શોકાતુર પરિવાર

ધર્મપત્ની	:	ભારતીબેન પ્રવીણચંદ્ર ગાંધી
પુત્ર-પુત્રવધૂ	:	મિલન-નીપા, બિરેન-હિના
પુત્રી-જમાઈ	:	સુષમા-દીપકકુમાર, પ્રીતિ-નીતિનકુમાર
પૌત્ર-પૌત્રી	:	હર્ષિત-મીતી, જેનિશા-રાજ શાહ, નિધિ, કરન,
દોહિત્ર-દોહિત્રી	:	પ્રાચી સાગર સંઘવી, વિધિ સ્મીત શાહ, સાગર-તાન્યા, અંકિત
પ્રપૌત્ર	:	મિરાન્શ, રિવાન્શ

સ્વ. વૃજલાલ શિવલાલ ગાંધી પરિવાર, સ્વ. મનુભાઈ મોહનલાલ સંઘવી પરિવાર

Advt.

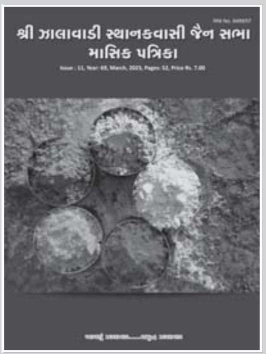

શ્રી ઝાલાવાડી સ્થા. જૈન સભા (મુંબઈ)
સ્થાપના : ઈ. સ. ૧૯૦૩

માસિક પત્રિકા

માર્ચ ૨૦૨૩
વર્ષ : ૬૯ : : અંક : ૧૨
: તંત્રી :
સંધ્યાબેન બિપિનભાઈ શાહ
માલિક :
શ્રી ઝાલાવાડી સ્થા. જૈન સભા
: મુદ્રક અને પ્રકાશક :
પ્રવીણચંદ્ર જી. શાહ
: પ્રકાશન સ્થાન :
૩૦૧, બે વ્યુ (ઈસ્ટ), ત્રીજે માળે,
૪૭, ડૉ. એમ. બી. વેલકર સ્ટ્રીટ,
(કોલભાટ લેન) ચીરાબજાર,
મુંબઈ-૪૦૦ ૦૦૨.
મો.: ૭૨૦૮૪૭૨૮૮૪, ૭૨૦૮૪૮૧૭૯૧
Email : zalawadisabha@gmail.com
મુદ્રણસ્થાન : રાજેશ પ્રિન્ટરી,
૧૧૫, પ્રગતિ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એસ્ટેટ,
૩૧૬, એન. એમ. જોશી માર્ગ,
ડિલાઈલ રોડ, લોઅર પરેલ (ઈસ્ટ)
મુંબઈ-૪૦૦૦૧૧. ફોન :૦૨૨-૩૫૭૪૦૮૧૧
: ફક્ત પત્રિકાનું લવાજમ :
ત્રણવર્ષના રૂપિયા ૧૦૦૦/-+18%GST
ત્રણ વર્ષના કુલ રૂપિયા ૧૧૮૦/-
છૂટક નકલ રૂા. ૭/-

શ્રી ઝાલાવાડી સ્થા. જૈન સભા
ઑફિસના કામકાજનો સમય
સવારના ૧૧-૦૦ થી સાંજના ૭-૦૦

શ્રી ઝાલાવાડી સ્થા. જૈન સભા, માસિક પત્રિકામાં પ્રકાશિત થતા લેખોમાં દર્શાવેલા વિચારો લેખકના પોતાના છે, તેની સાથે સભાના હોદ્દેદારો અને તંત્રી સંમત છે તેમ માની લેવું નહિ.

ફાગણ ફોરમતો આયો
આયો રે આયો..
ફાગણ ફોરમતો આયો

લાલ લાલ લાલ લાલ રંગ પેલા કેસુડાના... પર લહેરાયો
ઋતુઓનો રાજા પેલો ફાગણ આંગણ આવી અલબેલો લહેરાયો..

ફાગણ ફોરમતો આયો...
આયો રે આયો..
ફાગણ ફોરમતો આયો...

ચારેકોર ઘુમતાને લઇ લઇ પીચકારી હોળીનો ગુલાલ રચાયો
સરરર રંગ છુટે લાડકડો લાડ લૂટે, ઉરમાં ઉમંગ સમાયો..

ફાગણ ફોરમતો આયો...
આયો રે આયો..
ફાગણ ફોરમતો આયો...

ગોરી ગોરા છોરા છોરી કરતાજી ડોરાડોરી ફાગણને લેતા વધાયો
હોળી કેરાં રસ ઘેલાં હેતમાં હરખ ઘેલાં લૂંટે લાડ લૂંટાયો
ફાગણ ફોરમતો આયો...
આયો રે આયો..
ફાગણ ફોરમતો આયો...

એના રંગે મલક રંગાયો
રે આયો..
ફાગણ ફોરમતો આયો

સાધનાનું ભાથું

કંબોજના સમ્રાટ તિંગ-ભિંગની રાજ્યસભામાં એક દિવસ એક બૌદ્ધભિક્ષુક આવ્યો અને કહ્યું, 'મહારાજ, હું ત્રિપિટિકાચાર્ય છું. પંદર વર્ષ તીર્થાટન કરીને હું ધર્મના ગૂઢ તત્ત્વને પામ્યો છું. આપના રાજ્યમાં રાજ્ય-પુરોહિત થવાની મારી ઈચ્છા છે. જો તમે મને રાજ્ય-પુરોહિતના પદ પર સ્થાપિત કરશો તો કંબોજના રાજ્યનું શાસન ભગવત્ ઈચ્છા અનુસાર થશે.' આ સાંભળી જ્ઞાની સમ્રાટે સ્મિત કરી કહ્યું, 'તમારી ઈચ્છા સાત્ત્વિક છે. પરંતુ મારી પ્રાર્થના છે કે આપે જે ગ્રંથોનું અધ્યયન કર્યું, તેની ટીકા લખો. જે અનુભૂતિ મેળવી, તેને શબ્દદેહ આપો જેથી ભવિષ્યની પેઢી આપના અનુભવોને અનુસરે.' આ સાંભળી ભિક્ષુકને ગુસ્સો આવ્યો, પણ રાજ્ય-પુરોહિતના પદની લાલચે એ ચૂપ રહ્યો. તેણે રાજાનું સૂચન સ્વીકાર્યું. એક વર્ષ પછી ફરી તે ગ્રંથો તે રચીને રાજા સમક્ષ ઉપસ્થિત થયો.

સમ્રાટે ગ્રંથોનું અવલોકન કરી પ્રસન્ન થઈને કહ્યું, 'આ તો અદ્ભુત કાર્ય થયું. હવે તમે એક કામ કરો. એક વર્ષ સુધી એકાંતમાં રહી, આ ગ્રંથોનું ફરી અધ્યયન કરી, ધ્યાન, ધારણા અને સમાધિ પ્રાપ્ત કરવા પ્રયત્ન કરો.' ફરી ભિક્ષુક ક્રોધે ભરાયો. પણ ફરી રાજ્ય-પુરોહિત બનવાની લાલસાએ ચૂપ રહી, તેણે સમ્રાટનું આ સૂચન પણ સ્વીકાર્યું.

ભિક્ષુકે પોતે રચેલા ગ્રંથોનું અધ્યયન કરતાં કરતાં ગ્રંથની રચનાઓમાં થયેલી ભૂલો દેખાવા લાગી. ભૂલો સુધારે, અને સમય મળે ધ્યાન-પ્રાર્થના કરે. આમ કરતાં-કરતાં પ્રાર્થના અને ધ્યાન દ્વારા, ભક્તિ અને નામ-સ્મરણ દ્વારા તેનામાં પ્રેમ જાગ્રત થયો. તે ધ્યાનમાં લીન બની જતો. સમયનું ભાન ન રહેતું. એક વર્ષ વીતી ગયું.

ભિક્ષુક રાજ્યસભામાં ન આવ્યો. તેથી સમ્રાટ પોતે નામાંકિત નગરજનોને લઈ નદી-કિનારે ભિક્ષુકની કુટિયાએ ગયા. વંદન કર્યાં. કહ્યું, 'આપ ન આવ્યા, એટલે હું આપને તેડવા આવ્યો છું, આવો... કંબોજના રાજ્ય-પુરોહિતનું પદને પામીને હું જે પામ્યો હોત તે કરતાં અનેકગણું વધુ મને આ સાધનાકાળ દરમિયાન મળ્યું છે. હું તે ગુમાવવા નથી માગતો. મને ક્ષમા કરો સમ્રાટ. આપ જેવા સમ્રાટના શાસનમાં કંબોજની પ્રજાને આચાર્યની જરૂર નથી. આપ મારો દીપ પ્રગટાવવામાં નિમિત્ત બન્યા છો. હું આપને વંદન કરું છું. ભગવાને એક જ વાક્યમાં સાર કહ્યો છે, 'અપ્પદીપો ભવ.' હવે મારે રાજ્ય-પુરોહિતના પદની કોઈ લાલસા નથી.'

સમ્રાટને વંદન કરી ભિક્ષુક ત્યાંથી ચાલ્યો ગયો.

❖❖❖

બોધકથા

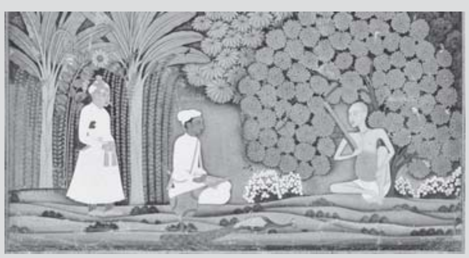

પોતાના માટે કરેલું કામ બીજાને માટે કરવું પડે ત્યારે વેઠ થઈ જાય. પતિ માટે કરેલી રસોઈમાં પ્રેમ હોય છે. પરિવાર માટે કરવું પડે તો વેઠ થઈ જાય - જેનામાં પ્રેમ-ભાવ-લાગણીનું ઉમેરણ હોય તે કાર્ય સુંદર થાય.

અકબરે તાનસેનને કહ્યું, મને તારા ગુરુ હરિદાસનું સંગીતમય ભજન સાંભળવું છે.

તાનસેન કહે, એ દરબારમાં ન આવે, પણ વહેલી પરોઢે તેમના રિયાઝ-ભજન ગાવાના સમયે આપણે છૂપી રીતે જઈએ તો સાંભળવા મળે... બીજા દિવસે ગુપ્ત રીતે ગયા અને ભજન સાંભળી બંને રસથી તરબોળ થઈ ગયા. મન-હૃદયમાં દિવ્ય ગીત-સંગીતના શબ્દો ગુંજતા રહ્યા.

ફરી થોડા દિવસ થયા એટલે બાદશાહે તાનસેનને કહ્યું, પેલું આપણે હરિદાસ સ્વામી પાસે જે ભજન સાંભળ્યું હતું એ જ ભજન સંભળાવ...

તાનસેને દરબારમાં એ જ ભજન, એવી જ રીતે પ્રેમથી ગાયું... બધાએ વખાણ્યું પણ ખરું... પણ પછી સાંજે બાદશાહ-તાનસેન એકલા ફરવા નીકળ્યા ત્યારે બાદશાહે તાનસેનને કહ્યું - તેં ભજન ભલે પ્રેમથી ગાયું પણ તારા ગુરુ જેવું દિવ્ય અને મધુર કેમ ન લાગ્યું ?

તાનસેને હળવેકથી જવાબ દીધો, 'મારા ગુરુ માત્ર ઈશ્વર માટે ગાતા હતા, જ્યારે હું એક નોકર તરીકે બાદશાહ માટે ગાતો હતો - એટલે આટલો તફાવત રહે ને ?'

શ્રી ઝાલાવાડી સ્થાનકવાસી જૈન સભા – મુંબઈ

૬ ટ્રસ્ટીઓની તથા કાર્યવાહક સમિતિના ૨૧ સભ્યોની ચૂંટણી

ચૂંટણી તારીખ : સોમવાર, ૦૧-૦૫-૨૦૨૩

ચૂંટણીનું સ્થળ : શ્રી અમુલખ અમીચંદ હાઈસ્કુલ, રફી અહમદ કિડવાઈ રોડ, માટુંગા, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૧૯.

સમય : સવારે ૧૦.૦૦ કલાકથી બપોરે ૪.૦૦ કલાક સુધી

સભ્ય ભાઈ-બહેન,

ઉપરોક્ત સંસ્થાની ૬ ટ્રસ્ટીઓની તથા કાર્યવાહક સમિતિના ૨૧ સભ્યોની ચૂંટણી તા. ૦૧-૦૫-૨૦૨૩ ને સોમવારે સવારે ૧૦-૦૦ થી ૪-૦૦ સુધી શ્રી અમુલખ અમીચંદ હાઈસ્કુલ, રફી અહમદ કીડવાઈ રોડ, માટુંગા, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૧૯, સ્થળે યોજવામાં આવી છે તો સંસ્થાના સર્વ સભ્યોએ આ સમય દરમ્યાન મતદાન કરી જવા વિનંતી છે.

- ચૂંટણી માટેના મતદાતાઓના નિયમો તથા ઉમેદવારો માટેના નિયમો નીચે આ પ્રમાણે છે :
- આ ચૂંટણી માટે **શ્રી અશ્વિનભાઈ કાંતીલાલ શાહ**ની મુખ્ય ચૂંટણી અધિકારી તરીકે નિમણુંક કરી છે. તથા શ્રીમતી હિનાબેન અતુલભાઈ પારેખ અને શ્રી સચિનભાઈ પ્રવિણભાઈ ગોપાણીની મદદનીશ ચૂંટણી અધિકારી તરીકે નિમણુંક કરી છે.
- 'ઝાલાવાડી સભા'ના દરેક સભ્યોને ચૂંટણી માટે અલગ સૂચનાપત્ર મોકલાતો નથી. પણ પત્રિકા દ્વારા માહિતી આપવામાં આવે છે તેની નોંધ લેવા વિનંતી.

ઉમેદવારો માટેના નિયમો

(૧) ચૂંટણી અધિકારીનો નિર્ણય દરેક બાબતમાં સર્વેને બંધનકર્તા રહેશે. તેમજ ચૂંટણી અધિકારીએ આપેલ દરેક સુચનાનું પાલન કરવાનું રહેશે.

(૨) ચૂંટણીનું પરિણામ આખરી ગણાશે અને ચૂંટણી પરિણામ જાહેર થયા પછી ફરી મતગણતરી recounting કરવા માટે ઉમેદવારના સ્વખર્ચે ચુંટણી કમિશ્નર નક્કી કરે તે સમય મુજબ કરવામાં આવશે.

(૩) ઝાલાવાડી સભા (મુંબઈ) ના તા. ૩૧-૧૦-૨૦૨૨ સુધી 'રિન્યુઅલ સભ્ય હોય તે જ' ઉમેદવારી નોંધાવી શકશે. (એટલે કે ૩૧-૧૦ ૨૦૨૨ વાર્ષિક સભ્યએ લવાજમ રિન્યુ કરાવ્યું હોય તે સભ્ય) અને જેઓ ચૂંટણીના દિવસ પહેલા બે વર્ષથી સંસ્થાનું સભ્યપદ (લવાજમ ભરેલ) હોય તે સભ્ય ઉમેદવારી નોંધાવી શકશે. ટ્રસ્ટી માટે ઓછામાં ઓછા ૫ વર્ષ સુધી સંસ્થાના સભ્ય હોવા જોઈએ તથા એક ટર્મ માટે કારોબારીના સભ્ય હોવા જોઈએ તથા સંસ્થાના આજીવન સભ્ય હોવા જોઈએ.

(૪) **ઉમેદવારી પત્રક મેળવવાની તારીખ :** ઉમેદવારે લેખિત અરજી કરીને નિયત કરેલું ઉમેદવારી પત્રક સંસ્થાના કાર્યાલયના કામકાજના સમયે તા. ૧૭-૩-૨૦૨૩ થી તા. ૨૭-૩-૨૦૨૩ સુધી રૂા. ૧૦૦/- આપી પ્રાપ્ત કરવાનું રહેશે. (રવિવાર તથા રજાના દિવસ સિવાય). ઉમેદવાર 'ઝાલાવાડી સભા'ના સભ્ય હોવા જરૂરી છે.

(૫) **ઉમેદવારી નોંધાવવાની તારીખ :** તા. ૨૪-૩-૨૦૨૩ થી તા. ૨૫-૩-૨૦૨૩ અને ૨૭-૦૩-૨૦૨૩ સુધી ઝાલાવાડી સભાના કાર્યાલયે ઉમેદવારે પોતાની ઉમેદવારી નોંધાવવાની રહેશે તથા તેની રસીદ મેળવી લેવાની રહેશે. ઉમેદરવારી પત્ર સાથે રૂા. ૫૦૦૦/- કાર્યવાહક સમિતિ તથા રૂા. ૧૧,૦૦૦/- ટ્રસ્ટી માટે ભરવાના રહેશે જે પરત આપવામાં આવશે નહીં.

(૬) દરેક ઉમેદવારે પોતાના પાસપોર્ટ સાઈઝના લેટેસ્ટ ત્રણ ફોટા આપવાના રહેશે. (નાના-મોટા ફોટા ચાલશે નહી)

(૭) **ઉમદેવારી પત્રકની ચકાસણીની તારીખ :** તા. ૨૯-૩-૨૦૨૩ થી તા. ૩૦-૩-૨૦૨૩ ના રોજ ઉમેદવારી પત્રકની ચકાસણી કરવામાં આવશે.

(૮) **ઉમેદવારી પાછી ખેંચવાની છેલ્લી તારીખ :** તા. ૩-૪-૨૦૨૩ ના સાંજે ૫.૦૦ કલાક સુધી જ સંસ્થાના કાર્યાલયે નિયત કરેલા અરજી ફોર્મ ભરીને ઉમેદવાર પોતે ઉમેદવારી પાછી ખેંચી શકશે.

કાર્યાલયનો સમય : સવારે ૧૧-૦૦ થી સાંજે ૬-૦૦ સુધી (રવિવાર તથા રજાના દિવસ સિવાય)

- સભાના કાર્યાલયમાં ઉમેદવારી નોંધાવતા પહેલાં ઉમેદવારી પત્રકની અને ઉમેદવારી પાછી ખેંચતાં પહેલાં નિયત કરેલાં અરજી ફોર્મની copy ચૂંટણી અધિકારી શ્રી અશ્વિનભાઈ શાહને WhatsApp. No. 9820027502 ઉપર મોકલવાનું રહેશે.
- વિસ્તૃત વિગત હવે પછીની પત્રિકામાં જાહેર કરવામાં આવશે.
- અત્રે ઉમેદવારો માટે પ્રાથમિક -Primary નિયમો આચાર-સંહિતા આપવામાં આવેલ છે. - વિસ્તૃત વિગત ઉમેદવારી પત્રકમાં રહેશે.
- મતદારના નિયમો-આચાર સંહિતાની વિગત આગામી પત્રિકામાં પ્રકાશિત કરવામાં આવશે.
- ચૂંટણી અધિકારીના ઉપરોક્ત દર્શાવેલા નિયમો/ચૂંટણી સ્થળ તારીખ અને સમયમાં ફેરફાર કરવાનો અબાધિત અધિકાર રહેશે.
- ઉપરોક્ત દરેક નિયમ ચૂંટણીલક્ષી કાર્યવાહી પારદર્શક બને તથા ચૂંટણી અધિકારીને સહાયરૂપ બને તે માટે રાખવામાં આવેલ છે.

રાજુનો નિબંધ

જિતેન્દ્ર શાહ

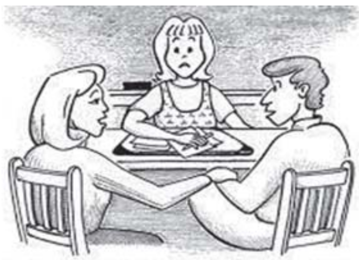

સાતઆઠ વર્ષનો રાજુ તેનાં માતાપિતાનું એકમાત્ર સંતાન. તે ગોરો, હસમુખો અને ભારે મળતાવડો. મારા કેટલાક પ્રિય વિદ્યાર્થીઓમાંનો તે એક હતો.

ન જાણે કયા કારણસર પરંતુ હમણાં હમણાં તે અભ્યાસમાં પાછળ પડતો જતો હતો. તેનાં તોફાનો પણ વધતાં જતાં હતાં અને તેનો સ્વભાવ ચીડિયો થતો જતો હતો.

એક શિક્ષક હોવાને નાતે મને બહારથી જે જાણવા મળ્યું હતું તે પ્રમાણે રાજુનાં માતાપિતાનું લગ્નજીવન બહુ સુખી ન હતું. રાજુના શાંત સ્વભાવમાં પરિવર્તન આવવાનું મુખ્ય કારણ કદાચ આ હતું. મારા એક શિક્ષક મિત્રની ધારણા મુજબ તો તે દંપતી વચ્ચેનો કંકાસ છૂટાછેડામાં પરિણમે તોપણ બહુ આશ્ચર્ય થાય તેવું નહોતું.

મારા પ્રિય વિદ્યાર્થીના અભ્યાસમાં જે પીછેહઠ થઈ રહી હતી - પ્રકૃતિમાં જે દુ:ખદ પરિવર્તન આવી રહ્યું હતું તે મારા માટે ઊંડી ચિંતાનો વિષય હતો. એક વર્ગશિક્ષકની હેસિયતથી તે પરિવર્તન બાબત વિચારણા કરવા તેમને બંનેને મારા વર્ગમાં મેં બોલાવ્યાં. તેમને એક જ સમયે મને મળવાનું હતું તે બંનેમાંથી કોઈ પણ જાણતું નહોતું.

મુલાકાતનો સમય થતાં જ રાજુનાં મમ્મી પહેલાં આવ્યાં અને મારા ટેબલ સામેની ખુરસી પર ગોઠવાયાં. થોડી વાર પછી રાજુના પપ્પા પણ ઑફિસેથી સીધા જ મને મળવા આવ્યા અને પોતાની પત્નીની બાજુની ખુરસી પર બેઠક લીધી. એક વાતનો મને આનંદ થયો કે, બંને પતિ-પત્ની પોતાના સંતાનની બાબતમાં સરખાં જ ચિંતિત હતાં.

એક વર્ગશિક્ષકની સામે તેમની બંનેની ઓચિંતી મુલાકાત સર્જાતાં અચરજ અને અણગમાની લાગણી અનુભવતાં બંનેએ એકબીજાની હાજરીની જાણે સાવ અવગણના કરી !

મેં તેમને રાજુની કથળતી જતી માનસિક સ્થિતિ અને લથડતા જતા અભ્યાસ બાબત વિગતવાર વાતચીત કરી. મારે તેમનું ખાસ તો ધ્યાન ખેંચવું હતું કે તેમની વચ્ચેનો વધતો જતો વિખવાદ જ રાજુના અશાંત વર્તનનું મુખ્ય જ નહીં, એકમાત્ર કારણ હતું. કયા શબ્દોમાં અને કઈ રીતે તેમનું ધ્યાન ખેંચું તે હું નક્કી નહોતી કરી શકતી. તેમની અંગત લાગણી ન દુભાય તે રીતે મારે મારી વાતની રજૂઆત કરવાની હતી. બરાબર અણીને સમયે જ મને રાજુએ વર્ગમાં લખેલ નિબંધ 'મારા મા-બાપ' યાદ આવી ગયો.

મારા ટેબલના ખાનામાંથી મેં રાજુની નિબંધ બુક બહાર કાઢી અને તેમાંથી તેણે જાતે લખેલ નિબંધ 'મારાં મા-બાપ'નું પાનું ખોલ્યું. પાનું થોડું ચોળાયેલું અને આંસુઓથી ખરડાયેલું હતું.

મેં હળવેકથી રાજુની મમ્મીના હાથમાં તે નિબંધનં પાનું મૂક્યું. તેમણે એક નજર તેના પર ફેરવી અને એક પણ શબ્દ ઉચ્ચાર્યા સિવાય તે નિબંધ પોતાના પતિના હાથમાં આપ્યો. માત્ર ત્રણચાર પંક્તિનો તે નિબંધ વાંચી રાજુના પપ્પા પણ ઊંડા વિચારમાં ગરકાવ થઈ ગયા.

અંતે ખૂબ સાચવીને તેણેનિબંધની બુક બંધ કરી અને મારા હાથમાં મૂકી.

પત્નીનો લંબાયેલો હાથ પોતાના હાથમાં લીધો. પત્નીએ આંસુભીની આંખો લૂછી હળવું સ્મિત કર્યું. ધીજી રહેલા સંબંધોનો બરફ જાણે ઓગળવા લાગ્યો ? બંને વચ્ચે રાજમિયા અણધાર્યા - અણચિંતવ્યા મિલને મારી આંખો પણ ભીની થઈ આવી. હાથમાં હાથ પરોવી એક પણ શબ્દ ઉચ્ચાર્યા સિવાય બંનેએ એકસાથે જ વર્ગ છોડ્યો.

પાટા પરથી ખડી ગયેલી લગ્નજીવનની ગાડીને ફરી પાટા પર લાવવા માટે જે શબ્દો હું ખોળી રહી હતી તે શબ્દો જ પેલા નિબંધ દ્વારા જાણે પ્રભુએ જ ખોળી આપ્યા. તે શબ્દો એક નાનકાના ઘવાયેલા હૈયાની અસીમ પીડા વ્યક્ત કરતા હતા.

શબ્દો હતા : ''વહાલી મમ્મી, વહાલા પપ્પા, હું તમને બંનેને ચાહું છું, ખૂબ ચાહું છું. તમારામાંથી હું કોઈને પણ ખોવા નથી માંગતો પ્લીઝ.''

❖❖❖

હસ્તાક્ષર

પીગળે છે પ્રકૃતિ
ને વહે છે ગંગા-નર્મદા.
પહાડોને તોડતી
સભ્યતાને પોષતી
સુખ-દાયિની સદા-સર્વદા
પીગળે છે સ્ત્રી...
તો બને છે અનોખી રચના
રૂઢિઓને તોડે
સભ્યતાને પોષે
સુખદાયિની
રહે સંઘર્ષરત સદા.
એ સંઘર્ષના
ઈતિહાસ પર
પૃથ્વી કરે
હસ્તાક્ષર,
સ્ત્રી એટલે
પૃથ્વીના હસ્તાક્ષર !

વંદના શાંતુઈન્દુ

એડજસ્ટ

રસોડામાં આવેલા જયેશે પહેલો પ્રશ્ન પૂછ્યો ! 'શીતુ,' દાળ વઘારી ? વાહ મસ્ત વઘાર થયો. આખા ઘરમાં સુગંધ આવે છે. પણ પપ્પા માટે મેથીનો વઘાર વગરની દાળ કાઢી કે ભૂલી ગઈ ?''

આ પ્રશ્ન સાથે જ શીતલ ખિજાઈ ગઈ ! 'ભઈસાબ, તમારા પપ્પાને મમ્મીએ બહુ બગાડ્યા છે. રાંધવામાં દરેક વસ્તુ અલગ અલગ બનાવવાની, ખરેખર રાંધનારીનો તો મરો જ થઈ જાય છે. ખાંડ વિનાની મોળી ચા કાઢી લેજે પપ્પા માટે, ને પપ્પાને કારેલાનું શાક નથી ભાવતું, એના માટે અલગ બનાવજે, કઠોળમાં વાલ ન બનાવવા, પપ્પાને ન ભાવે, કાં તો એમના માટે અલગ બનાવજે. શીતુ, કૉફી જરા કડક બનાવજો. આ બધું, મમ્મી હતાં તો બધું યાદ રાખીને અલગ કાઢી લેતાં, અલગ બનાવી લેતાં, પણ મારાથી આ બધું નથી થતું. હું તો કંટાળી ગઈ છું તમારા પપ્પાથી !'

રિક્ષા સ્ટેન્ડ સુધી પૌત્ર મોન્ટુને મૂકવા જતા દાદા નવીનભાઈના કાને પુત્રવધૂના થોડાક છેલ્લા શબ્દો કાને પડ્યા. એમના પગ ઘડીભર થંભી ગયા - 'દાદાજી, મારે બધાની સાથે રિક્ષામાં નથી જવું. દરરોજની જેમ મને સ્કૂટર પર મૂકી જાઓ ને' મોન્ટુ પગ પછાડીને જીદ કરી રહ્યો હતો ! 'ના બેટા, હવે તમે મોટા થઈ ગયા. આ બીજા છોકરાઓ પણ રિક્ષામાં જ જાય છે ને, તમારે પણ મોન્ટુભાઈ, એમની સાથે હળી-મળીને જવાનુ.' નવીનભાઈએ નાનકડા મોન્ટુના માથે પ્રેમથી હાથ ફેરવી, ફોસલાવી, પટાવીને મોન્ટુને સ્કૂલે જવા માટે રિક્ષામાં બેસાડી દીધો.

'વળી પાછા પોતાને ભાવતાં શાકના થેલા ભરી આવ્યા હશે, તમારા પપ્પા ?' નવીનભાઈની હાથમાં શાકની થેલી જોઈને શીતલે મોઢું મચકોડ્યું !

'શીતલ બેટા, આ જો તાજી ને કૂણી કાકડી લાવ્યો છું રાયતા માટે, એનાં કેળાં પણ' નવીનભાઈએ થેલી ડાઈનિંગ ટેબલ પર મૂકતાં કહ્યું.

'પણ પપ્પા, તમને તો મોગરીનું રાયતું જ ભાવે છે તો કાકડી શું કામ લાવ્યા ? અને કેળાનું યે કયાં ભાવે છે ? અને આ ભીંડો ? એકેય શાક તમારું ભાવતું તો આજે લાવ્યા જ નથી. હું શું બનાવીશ તમારા માટે ?'

શીતલ હજુ બોલવા જતી હતી પણ તેને રોકીને નવીનભાઈ બોલ્યા : 'મને ભલે ને ન ભાવે, પણ શીતલ બેટા, તને તો ભાવે છે ને ? અને એક વાત કહું બેટા, એવુંય બને કે તમારાં સાસુના હાથનું નહોતું ભાવતું મને, પણ તમે તો બધીયે રસોઈ એટલી જોરદાર અને સ્વાદિષ્ટ બનાવો છો કે, ન ભાવતાને ય ભાવવા લાગે. અને એક વાત કહું શીતલ બેટા, હવે આ બધું ખવડાવીને મને બગાડવાની જવાબદારી તારી !' એમ કહીને નવિનભાઈ રસોડાની બહાર નીકળી ગયા.

શીતલ એમને જતા જોઈ રહી. જયેશ સામે જોઈને કહે, 'આ, આજ પપ્પાને થયું છે શું ? સાવ બદલાયેલા કેમ લાગે છે ?'

પોતાના રૂમમાં જઈને નવીનભાઈ સદ્‌ગત પત્નીના ફોટા સામે મીટ માંડીને જોઈ રહ્યા, અને હળવેથી બોલ્યા, 'જોને, તેં મને સાચે જ બહુ બગાડી નાખ્યો હતો પ્રેમા, હવે હું સુધરી ગયો. જો, હું મોટો થઈ ગયો. બોલતાં નવીનભાઈથી એક ડૂસકું નંખાઈ ગયું.

પ્રિયદર્શના દીપક ત્રિવેદી

❖❖❖

આપણામાં સમજણનો દરિયો જો હોત -
તો છીછરા પાણીમાં આમ
અધવચ્ચે ડૂબ્યાં ના હોત !
તડકાની મ્હેંક તારી આંખોમાં છલકી'તી
ચાંદની શા મ્હેક્યા'તા શ્વાસ;
હળવી હવાને એક હિલ્લોળે પાન ખરે
આપણો એમ છૂટ્યો સહવાસ !
પછી અમથુંયે જોયું નહીં, અમથુંયે બોલ્યાં નહિ
આમ અમથુંયે રૂઠ્યાં ના હોત ! આપણામાં...
ઝરમરતી ઝીણેરી વાતમાંથી આપણે તો
આભલાનો ઓઢી લીધો ભાર,
હસ્યાં-મળ્યાંનાં બધાં સ્મરણોને મૂકી દીધાં
જીવતરના હાંસિયાની બહાર....!
કાશ અહમ્‌ના એકડાઓ વારંવાર આપણે
આમ, આંખોમાં ઘૂંટ્યા ના હોત !...
આપણામાં...

- યોસેફ મેકવાન

રૂહાની ઈશ્ક

સુભાષ ભટ્ટ

વરસો પહેલાં પંજાબના જગદેઉ ગામમાં એક ફકીર થઈ ગયો. તે જે વૃક્ષ નીચે બેસતો લોકો તેને પણ પૂજતા અને માનતા રાખતા. એક વાર તે ગામની જ ઈલાહી નૂરથી ચમકતી એવી યુવતી તેણે જોઈ અને અલ્લાહના દીદાર થયા હોય તેવી અલૌકિક અવસ્થા ફકીરે અનુભવી અને યુવતી પણ ગ્રીષ્મ હોય કે વર્ષા છુપાતી-છુપાવતી આવતી અને ફકીરને પકવાનો જમાડતી. જેમાં ઈશ્ક સંવેદન અને નિવેદન બન્ને હતું.

પણ આ રૂહાની નાતો ગામને માફક ન આવ્યો. આમ પણ ફકીર મુસલમાન અને યુવતી હિન્દુ હતી. આખરે એક મધરાતે ફકીર અધૂરી કથા છોડીને જ બીજે ક્યાંક ચાલ્યો ગયો...

અહીં પેલી યુવતીને ખબર ન હતી કે ફકીર કયે રસ્તે ગયો. ગામમાંથી તો ત્રણ રસ્તા પસાર થતા હતા. ગ્રીષ્મમાં આ રસ્તે મુસાફરો તરસ્યા રહેતાં. પેલી યુવતીએ ત્રણે રસ્તે કૂવાઓ ખોદાવી બધાને પાણી પાવાનું આરંભ્યું. પેલી યુવતીનું યૌવન તો વીતી ગયું. પણ તેની પવિત્ર પ્રતીક્ષા જ તેની પ્રાર્થના બની ગઈ. પ્રેમીના પ્રાણ એકબીજામાં છુપાયેલા હોય છે. તેથી જ પ્રેમની ખોજ અંતતઃ પરમની ખોજ બની જાય છે.

પેલો ફકીર એક વાર તે રસ્તે પસાર થયો. બન્નેએ પ્રેમ-ચૈતન્યને ઓળખ્યું. આખા આયખાનો વિરહ આંખોમાં ઊતરી આવ્યો. પેલી જલ ભરેલ પ્યાલો આપતાં કહે, 'તારા દીદારની તરસે જ મને રાહગીરોની તરસ છિપાવતી કરી. તેની તૃષા તૃપ્તિમાં જ મને તારા દીદારની તૃપ્તિ થાય છે.'

આ મૃત્યુલોકમાં અમૃતની અને ક્ષણભંગુર જગતમાં શાશ્વતીની ઝલક ઈશ્કમાં જ છે. રૂહાની ઈશ્ક જ મૃણ્મયને ચિન્મય બનાવી દે છે. ઈશ્કની અવસ્થામાં જીવનતરંગ તેના અંતિમ શિખરને આંબે છે. જ્ઞાની ભટકે છે અને પ્રેમી પહોંચે છે. પૃથ્વી પર પરમને પ્રેયસીનો દરજ્જો સૂફીઓ જ આપી શક્યા છે. તેમને મન ઈશ્ક કૃત્ય નથી પણ પરમની કરુણા છે. ઈશ્કમાં આરંભે જ ઓળખ ઓગળી જાય છે. તેમાં દેહનો અને મનનો કિનારા ત્યાગીને જીવન-પ્રવાહમાં વચ્ચે ઝંપલાવાનું છે. ઈશ્ક એટલે વિરહ અને વિસર્જન વચ્ચે થતી સાધના. ઈશ્ક કોઈ ક્ષણિક કંપન નથી પણ સમાધિ જેવી સ્થિર અવસ્થા છે જે આજન્મ રહે છે. સરેરાશ પ્રેમ તો ભીની લાકડીના સળગવા જેવો છે, થોડો અગ્નિ ઘણો બધો ધુમાડો. જ્યારે રૂહાની ઈશ્ક એટલે નર્યો પાવક અગ્નિ.

આજે પણ રૂહાની ઈશ્કનું સાક્ષી જગદેઉ ગામ કૂવાવાળીના ગામ તરીકે ઓળખાય છે.

❖❖❖

મંગલમય પ્રાર્થના

તમારી સાધનપ્રવૃત્તિ ચાલુ જ રાખશો.
ક્યારેક ઘોર નિરાશા પણ ઘેરી લેશે અને
સર્વત્ર નિબિડ અંધકાર પણ છવાયેલો જણાશે;
પરંતુ એ સમય પણ ટકશે નહિ.
ફરી આશા અને ઉત્સાહનો વેગ આવશે.
ફરી પરમને પ્રાપ્ત કરવાની ઉત્કંઠા તીવ્ર બનશે.
કારણ કે, તમારો અંતર્યામી
તમને પરમ ધ્યેય પહોંચાડ્યા વિના જંપશે નહિ.
સંનિષ્ઠા અને સત્સંકલ્પ
તમારા અંતરમાં શરૂઆતમાં એક નાનું નક્ષત્રતેજ ઊભું કરશે.
એને સહારે તમારે કલ્યાણયાત્રા ચાલુ રાખવી
તમારી સતત જાગૃતિ અને ભગવતી માતાની કૃપા
સમય જતાં એ નાના પ્રકાશને
સ્વયંદ્યુતિમાન મહાજ્યોતિમાં ફેરવી નાખશે.

ધન્નાસિંહ

ધન્નાસિંહ શીખ હતા. પંજાબના બાઈબલપુર નામના ગામમાં તેનો જન્મ થયો હતો. તે શરીરે બળવાન હતા. સાહસ અને ઉત્સાહ એની નસે નસમાં ભરેલાં હતા. બીક શી ચીજ છે એ તો તે જાણતા જ નહિ.

ગુરૂકા બાગમાં અકાલિઓ ઉપર બ્રિટિશ સત્તાવાળાઓએ જે અત્યાચારો કર્યા, એ જોઈ એમની આંખમાં લોહી તરી આવ્યું. તેમને પ્રતીતિ થઈ ગઈ કે પરદેશી સરકાર હિંદીઓના શાંતિમય આંદોલનની કદી કદર કરવાની નથી અને તેનું કશું જ પરિણામ પણ આવવાનું નથી. માટે જેવા સાથે તેવા થવું જ પડશે. એ વખતે બીજા કેટલાક શીખ દેશભક્તો ભારતને અંગ્રેજોની નાગચૂડમાંથી છોડાવવા કોઈ બીજો જ માર્ગ ગ્રહણ કરી રહ્યા હતા એ વખતે બબ્બર અકાલી આંદોલનની યોજના થઈ અને ધન્નાસિંહે પણ શરૂઆતથી જ એમાં ઝુકાવી દીધું.

પ્રચારકાર્ય અને સંગઠન એ વસ્તુ આ આંદોલનના પાયામાં જ પડી હતી. પણ સાથે સાથે જે લોકો દેશદ્રોહી બની વિશ્વાસઘાત કરી સરકારને બાતમી પહોંચાડે ને દેશક્તોને ગિરફ્તાર કરવામાં મદદ કરે તેમને ઉચિત દંડ દેવાની નીતિ પણ આ આંદોલનમાં સ્વીકારવામાં આવી હતી. પટવારી અર્જુનસિંહ પોલીસ સાથે મળી અકાલીઓને દરેક રીતે નુકસાન પહોંચાડી રહ્યો છે એ વાત જાણવામાં આવતા ધન્નાસિંહ અને એના સાથીદારોએ એને યમસદન પહોંચાડવા પ્રયત્ન કર્યા અને આખરી પ્રયત્નમાં તેમને સફળતા પણ મળી.

એક દિવસની વાત છે. ધન્નાસિંહ અને એના સાથીઓ પોતાના ગુપ્તવાસમાં બેઠા બેઠા બબ્બર અકાલી આંદોલન અંગે વિચાર કરી રહ્યા છે એ વખતે એક સાથીદારે કહ્યું ''ભાઈ હમણાં રાણી થાણાના જમાદાર બિસનસિંહે બહુ ઉપાડો લીધો છે. આપણા કામમાં તે દરેક રીતે પથરા નાખી રહ્યો છે ને આંદોલનને દબાવી દેવા ફરી કોશિશ કરી રહ્યો છે.''

''તો એનો પણ હિસાબ પતાવી લઈએ.''
ધન્નાસિંહે કહ્યું.

અને એ પછી થોડા દિવસમાં જ એટલે ૧૯૨૩ના ફેબ્રુઆરીની ૧૦ મી તારીખે ધન્નાસિંહ અને તેના એક સાથીદાર બન્તાસિહંને હાથે બિસન સિંહ માર્યો ગયો. એ પછી તુરત જ ક્રાંતિકારી મથકથી જાહેર કરવામાં આવ્યું કે બિસનસિંહ દેશદ્રોહનું કામ કરી રહ્યા હતાં. એ બગડી ગયો હતો. એને સુધારવા માટે જ આ દુનિયામાંથી રજા આપવામાં આવી છે. હવે એ પૂરેપુરા સુધરીને નવો જન્મ ધારણ કરશે.''

બન્તાસિંહ ધામિયા અને ધન્નાસિંહે માથે મળા 'બુટા' નામના મુખી (લમ્બરદાર)ની હત્યા કરી હતી. કારણ આ બુટાએ કેટલાયે નિર્દોષ અકાલી વીરોને પોલીસની જાળમાં ફસાવી હેરાન પરેશાન કરી દીધા હતા. ૧૯૨૩ના માર્ચ ૧૯મી તારીખે ધન્નાસિંહે ત્રણ સાથીઓનો સાથ લઈને 'મિસ્ત્રી' લાભસિંહને 'સુધાર્યો' એ પછી એના જ ગામનો હાજારા નામનો માણસ જે બેવફા નીકળ્યો અને અકાલી વીરોની નીતિરીતિ અંગે તેમજ આંદોલન સંબધમાં બીજી ઘણી બાતમીઓ સરકારને પહોંચાડવા લાગ્યો તેના સાથે સીધી લડાઈ કરીને તેને પૂરો કર્યો. એ પછી 'બબ્બર અકાલી' નામની પત્રિકામાં એ વિષેની ખબર નીચે મુજબ આપવામાં આવી...

ઈનામ! ઈનામ! ઈનામ!

આજે માર્ચ મહિનાની સતાવીશમી તારીખે હાજાર સિંહને અકાલી વીરો વિરુદ્ધ બ્રિટિશ સરકારને બાતમી પહોંચાડવાના કામ માટે ત્રણ વીઘા જમીન એટલે કે ત્રણ ગોળી ઈનામમાં મળી છે.

આ પ્રમાણે વિશ્વાસઘાતી અને દેશદ્રોહી બાતમીદારોને એમના અપરાધનો દંડ દેતા તથા બબ્બર અકાલી આંદોલનનું પ્રચારકાર્ય કરતાં કરતાં એક દિવસ ધન્નાસિંહ સરકારી ગિસ્તને હાથે ઘેરાઈ ગયા. એ દિવસે ૧૯૨૩ના ઓક્ટોબરની ૨૫મી તારીખ હતી. ધન્નાસિંહને તેના જ એક સાથીદાર જ્વાલાસિંહે દગો દીધો હતો. અને એ કારણે જ એ આ રીતે ફસાઈ ગયા હતા.

બબ્બર અકાલી વીર તરુણ દિલીપસિંહ જ્યારે સરકારની પોલીસને હાથે પકડાઈ ગયાના સમાચાર ધન્નાસિંહને કાને આવ્યા ત્યારે એ પોતાના સાથીદાર જ્વાલાસિંહને મળવા ગયા. તેને પૂછ્યું કે તરુણ દિલીપ કેવી રીતે પકડાઈ ગયો ? જ્વાલાસિંહે જવાબ આપ્યો. ''મને પણ એની જ નવાઈ લાગે છે. ઘરના ભેદિયા સિવાય આ બાતમી સરકારમાં કોઈ પહોંચાડી શકે નહિ. જરૂર કોઈએ દગો દીધો લાગે છે. આપણે તેની

તપાસ કરવી જોઇએ.''

ધન્નાસિંહ જ્વાલાસિંહની વાતથી ભોળવાઈ ગયા. ખરી વાત એ હતી કે તરુણ દિલીપસિંહ સાથે પોલીસને બાતમી આપનાર જ્વાલાસિંહ પોતે જ હતો. તે સરકારના જાસુસો સાથે મળી ગયો હતો અને બીજા અકાલી વીરોને પકડાવવાનું સરકારને વચન આપ્યું હતું.

એ પછી જ્વાલાસિંહે ધન્નાસિંહ સાથે વધુ ને વધુ મળવાનું ચાલુ રાખ્યું. એક દિવસ બન્ને જણ એક ગામની સીમમાં શેરડીના વાઢમાં સંતાઈને બેઠા હતા. ત્યારે કંઈક કામનું બહાનું બતાવી જ્વાલાસિંહે ધન્નાસિંહને કહ્યું : ''તમે અહીં બેસો હું હમણાં જ ગામમાંથી થોડો નાસ્તો લઈને આવું છું ધન્નાસિંહ બિચારા તેની વાટ જોઈને બેઠા રહ્યો.

આ બાજુ જ્વાલાસિંહે પોલીસ થાણામાં જઈને ખબર આપી કે ધન્નાસિંહ ગામની સીમમાં શેરડીના વાઢમાં બેઠો છે. આ ખબર સાંભળી પાલીસ સબ-ઈન્સ્પેક્ટર ગુલ્જારસિંહે હોશિયારપુરના ગોરા પોલીસ ઉપરીને બાતમી પહોંચાડી. પોલીસ ઉપરી મિ. હાર્ટને તુરત જ ચુનંદા પોલીસોની ટુકડી તૈયાર કરી ને જ્વાલાસિંહને કહ્યું કે તમે કોઈ રીતે ધન્નાસિંહને સીમમાંથી ગામમાં લઈ આવો. જ્વાલાસિંહ નાસ્તો વગરે લઈ સીમમાં આવ્યો. બન્નેએ નાસ્તા પાણી કર્યા પછી ધન્નાસિંહને કહ્યું, ''ગામ આખું અકાલી આંદોલનની તરફેણમાં છે વળી મારા બે ત્રણ ભાઈબંધો છે. આપણે ગામમાં જઈને રાત રહીએ. જ્યારે આટલી સગવડ છે ત્યારે નકામાં ખેતરમાં રાત શું કામ વીતાવવી ?' આમ કહીને ધન્નાસિંહને તે મનનહાના નામના ગામમાં લઈ આવ્યો તે એને ચોરે બેસાડી કહ્યું કે હું હમણાં જ બધી તૈયારી કરીને આવું છું. એ પછી કર્મસિંહ નામના એક ગામડિયાને ત્યાં એ લોકોના ઢોરના વાડામાં ખુલ્લા ફળિયામાં બે પાટ ઉપર પથારી કરી બન્ને જણ સૂતા. ધન્નાસિંહને તો કશો જ વહેમ ન હતો. ઘણા દિવસનો થાકેલોપાકેલો એટલે પથારીમાં પડતાં જ તેને ઊંઘ આવી ગઈ.

નક્કી કર્યા મુજબ બરાબર મધરાતનો ગજ્જર ભાંગ્યો એ વખતે પોલીસના માણસોએ આવીને કર્મસિંહના વાડાને ઘેરી લીધો. પોલીસના માણસોને આવતા જોઈ જ્વાલાસિંહ ત્યાંથી ધીમેથી સરકી ગયો. આ બધી હલચલ થતાં જ ધન્નાસિંહ પણ જાગી ગયા ને ખાટ ઉપરથી ઉતરી જ્વાલાસિંહ જે રસ્તેથી નાસી ગયો તે રસ્તેથી તેણે પણ નાસવાની કોશિશ કરી. પણ ત્યાં ખુણામાં જ ગુલજારસિંહ હાથમાં લાકડી લઈ સંતાઈને ઊભો હતો. સામેથી પોલીસને આવતા જોઈ ધન્નાસિંહે આત્મરક્ષા માટે તુરત જ કમરેથી રિવોલ્વર કાઢવા હાથ મૂક્યો. પણ હજી એ રિવોલ્વર કાઢે એ પહેલાં જ ખુણા ઉપર સંતાઈને ઊભેલા ફોજદાર ગુલજારસિંહે તેના ઉપર લાઠીનો ફટકો માર્યો. આ અચાનક ફટકાથી તે એકદમ જમીન ઉપર પડી ગયા. એટલામાં ચારે બાજુથી પોલીસો છૂટ્યા અને તેના ઉપર ઢગલો થઈ પડયા. ધન્નાસિંહે આમાંથી છૂટવા કોઈને લાત, કોને મુક્કા વગેરે માર્યા પણ પોલીસો ઘણા હતા અને પોતે એકલો હતો એટલે છેવટે પોલીસો ફાવ્યા અને તેને જીવતો ઝાલી લીધો. તુરત જ એના ગળામાં દોરડું અને હાથમાં હાથકડી નાખી દીધી. પોલીસ અફસરોના હર્ષનો પાર ન હતો. તેમના મનમાં હતું કે બબ્બર અકાલી આંદોલન અંગે હવે અગત્યની બાતમી આ માણસ પાસેથી મેળવી શકાશે.

આ બાજુ ધન્નાસિંહના મનમાં બીજા જ વિચાર ઘોળાઇ રહ્યા હતા. તેને પોલીસના મારની ત્રાસની, રીબામણીની કંઈ જ પડી ન હતી. પણ ઘવાયને પાંજરે પુરાયેલો સિંહ જે સ્થિતિ અનુભવે એ સ્થિતિ ધન્નાસિંહની હતી. એક તો પોતે સાથીદારના દગાથી આ રીતે જીવતો પકડાયો એ અપમાન તેને શૂળની જેમ ખટકતું હતું. તેમાં પોતે પ્રતિજ્ઞા કરી હતી કે મારા શરીરના ભલે ટુકડા થઈ જાય પણ હું પોલીસના હાથમાં કદી જીવતો નહિ પકડાઉં તે પ્રતિજ્ઞા પૂરી ન થઈ શકી તેનું દુ:ખ લાગ્યું. અધૂરામાં પૂરું પોલીસ અમલદારો તેની મશ્કરી કરવા લાગ્યા તેણે બળતામાં ઘી હોમ્યું.

ધન્નાસિંહે ક્ષણવારમાં જ બધો વિચાર કરી લીધો ને પોતાની પ્રતિજ્ઞા ચરિતાર્થ કરવા શું કરવું એ મને સાથે નક્કી કરી લીધું. એના હાથમાં હાથકડી હતી. ચારે બાજુ પોલીસો ઘેરો વળીને ઊભા હતા એ સ્થિતિમાં તેણે હાથકડીવાળા હાથે જ કમરમાં કોણીથી એક ઝટકો માર્યો. ઝટકો મારતાં જ કમરમાં ગુપ્ત રીતે રાખેલ એક ભયંકર બોંબ ફાટયો. દિવાળીના દિવસોમાં જેમ ભંભોટિયો ફાટે ને એના ચુંથા થઈ જાય. તેમ બોંબ ફાટતાં જ ધન્નાસિંહના શરીરના ફુરચે ફુરચા ઉડી ગયા. તે જ્યાં બેઠો હતો ત્યાં જ લોહી માંસ અને હાડકાનો ઢગલો થઈ ગયો. એની સાથે જ બીજા પાંચ સિપાહીઓના પણ ફુરચા ઉડી ગયા. બીજા ત્રણ જણ ભયંકર રીતે ઘવાયા તેમાં ગોરો પોલીસ અફસર હાર્ટન પણ હતો. ઘવાયેલા ત્રણ જણને તુરત જ હોસ્પીટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા. ત્યાં મિ. હાર્ટનનું તેમજ એક બીજા સિપાહીનું મૃત્યુ થયું. આ રીતે દુશ્મનના હાથમાં પડવા છતાં ધન્નાસિંહે વીરતાથી છેવટ સુધી દુશ્મનોને લડાઈ આપી અને પોતાની પ્રતિજ્ઞા પૂરી કરી શહીદીને વર્યા.

❖❖❖

લાલ ગુલાબ

ઈલા કેવડી મોટી થઈ ગઈ છે અને કેટલી સુંદર ! પંજાબી પોશાકમાં, સાઈકલ ઉપર બેસી, કોલેજ જવા રવાના થાય છે ત્યારે હું અચૂક તેને વળાવવા જાઉં છું. મનમાં ઊંડે ઊંડે ખેદની લાગણી કોણ જાણે કેમ થઈ આવે છે. હવે તો આ પંખી ઊડી જવાનું - તેને પાંખ આવી ગઈ છે !

અને અનાયાસે વીશ વર્ષ પહેલાંનો ભૂતકાળ નજર સમક્ષ આવી જાય છે. તે વખતે ઈલા છ-સાત વર્ષની હશે. પોલિસ-ઈન્સ્પેક્ટર તરીકે ગૌતમગઢ હું પહેલી જ વાર આવતો હતો. આ ગામમાં આકર્ષણ જેવું કંઈ મને લાગ્યું નહીં. પોલિસ થાણું પણ તબેલા જેવા મકાનમાં હતું. રહેણાક મકાનના છાપરાના ખપાટિયામાંથી દિવસે તડકો અને રાત્રે રાતા જોઈ શકાતા. મેં ચાર્જ લીધો ત્યારે મારી છેલ્લી ઓળખાણ એક આધેડ ડોસા સાથે કરાવવામાં આવી.

''આ છે રામલછન - આપણો માળી !''

મને નવાઈ લાગી. બગીચા તરફ દૃષ્ટિપાત કરી મેં તેના તરફ જોયું :

''શું નામ કીધું - રામ લક્ષ્મણ ?''

''જી ના. રામલછન'' ડોસાએ જ મારી ભૂલ સુધારી.

પગથી માથા સુધી મેં તેને માપી લીધો. લઘર વઘર કપડાં, વધેલી દાઢી, અસ્તવ્યસ્ત વાળ, મારી સામે અદબ વાળીને દૃષ્ટિ નીચે રાખીને જ તે ઊભો હતો. કદાચ તેને મારી ઈતરાજીની ગંધ આવી ગઈ હશે.

''ઠીક જા જા, તારું કામ કર !''

મને સલામ કરીને શાંત રીતે તે બગીચા તરફ ગયો.

તેના ગયા પછી સિપાઈએ કહ્યું : ''રામલછન જેવો તેવો માળી નથી, હો સાહેબ ! અહીં ગૌતમગઢમાં પીવાનું પાણી મળતું નથી; પણ આ બગીચો જોયો લીલી નાઘેર જેવો ? અહીં વીશ ગાઉનાં પંથકમાં ગુલાબ માત્ર આપણાં બગીચામાં જ છે !''

એટલામાં ઈલા રમતી રમતી ત્યાં આવી ચડી. તેણે માથામાં લાલ ગુલાબ પોરવ્યું હતું, અને તે મરક મરક હસી રહી હતી. હું સમજી ગયો અને બોલી ઊઠ્યો :

''અરે, ઈલા કયાં ગઈ ! તેને બોલાવો; અહીં તો કોઈ સ્વર્ગની પરી આવી હોય તેમ લાગે છે !''

અને તે ખડખડાટ હસી પડી !

હવે તો ઈલાને આ બગીચામાં અને રામલછનમાં ખૂબ રસ પડ્યો. તે ઘરમાં ભાગ્યે જ રહેતી. આખો દિવસ બગીચામાં રામલછન પાસે કાલાં ઘેલાં કાઢતી હોય અને ફૂલના કયારા પાસે રખડતી હોય. માળીને પણ તેના તરફ અનહદ પ્યાર હતો કેમકે તે નિઃસંતાન હતો. જીવનની સન્ધ્યા નજીક હોય ત્યારે બાળપણની નિર્દોષતામાં માનવીનું આકર્ષણ વધી જાય છે. તેના ઘણા કારણો હોઈ શકે. જીવનની કટુતા અનુભવો, બાલ્યાવસ્થા સિવાયના માનવસમાજ તરફ નફરત થાય તેવું આચરણમાં નથી બનતું ? પોતાના જ ઘરતી ચાર દિવાલ જાણે જીવતું કારાવાસ હોય, જ્યાં બધી જ આશા-આકાંક્ષાઓ ચૂર્ણ થઈ ગઈ હોય, અને જીવનનું કૃત્રિમ ખંડેર માત્ર ડાચિયાં કરતું હોય, આવું ઘણા કિસ્સાઓમાં જોવામાં નથી આવતું ? આટલા માટે જ ઉતરાવસ્થામાં કુદરત તરફ સમાધાન માટે માનવીનું મને દોડે છે.

ઉમા મને ઘણીવાર ફરિયાદ કરતી કે ઈલા રામ-લછન પાછળ જ ભમ્યા ફરે છે અને આમ લાંબુ ચાલશે તો તેના સાચા માબાપને ભૂલી પણ જશે ! હું કહેતો કે એ તો બાળક છે, મન ચોટયું ત્યાં દોડે.

માનવસમાજમાં ગુનાઓ બન્યા જ કરતા હોય છે. પ્રદેશ બદલાય તો પણ માનવી તો એજ ને ! ગુનેગારો શોધવામાં, ગુનાઓ સાબીત કરવામાં કેઈસો ચલાવવામાં જ હું વ્યક્ત રહેતો. ઈલા અને રામલછન બગીચાની અને ફૂલછોડની માવજતમાં ગળાડૂબ રહેતા. ઉમા ફરિયાદનો ધંધો લઈ બેઠી હતી. કુદરતને એકધારું જીવન પસંદ હોતું નથી. કુદરત ગતિશીલ છે. અને ચેતનનો આવિષ્કાર તે કરાવ્યા જ કરે છે. આ બધું ચાલતું હતું ત્યાં ઈલા માંદી પડી અને મંદવાડ વધતો ચાલ્યો. પ્રથમ તાવ આવ્યો પછી - ટાઈફોડ થયો - તેમાં રાહત જેવું લાગતા કમળાના લક્ષણો દેખાયાં. રામલછન બીચારો અડધો થઈ ગયો. તે હંમેશા બગીચામાંથી ગુલાબનું ફૂલ ઈલાને આપી જતો અને ત્યારે આખા દિવસમાં એક જ વાર ઈલાનું હાસ્ય જોવા મળતું. માંદગીએ તેની બધીજ શક્તિઓ હણી લીધી હતી. ચામડી ઉપર પીળાશ સ્પષ્ટ દેખાઈ આવતી હતી; દાક્તરની શ્રેષ્ઠ સારવાર ચાલું હતી ગામમાં એક વૈદરાજને પણ તબિયત બતાવી જોઈ હતી. પણ કાંઈ ફેર પડતો ન હતો.

જેઠ મહિનાની ગરમીના દિવસો હતા.

ઘરમાં સૌ માંદગી અને બહાર ગરમીથી કંટાળી ગયાં હતાં. ઈલાને પણ હવે તો ખાટલા ઉપર સૂઈ રહેવામાં એટલો કંટાળો આવતો કે ક્યારેક ખુરશીમાં બેસાડી તેને બગીચામાં લઈ જતાં. ત્યાં તેને આનંદ આવતો અને રામલછન તેને જુદાં જુદા ફૂલઝાડ ઉપર તરેહ તરેહનાં તાજાં ફૂલ બતાવતો ત્યારે, ઘનઘોર વાદળમાં વીજળીના ચમકારા પેઠે, તેના ફિક્કા ચહેરા ઉપર આછું હાસ્ય પ્રસરી જતું. આવા એક દિવસની સંધ્યા નમવા આવી ત્યારે વાતાવરણમાં કુદરતના અચાનક પલટા દેખાયા. પવનની ઠંડી લહરીઓ શરૂ થઈ અને તેમાં ભીની માટીની સુગંધ ભળી. આકાશમાં ઝડપભેર વાદળો ઘેરાવા લાગ્યા. પશુ-પંખી ચોતરફથી ઊડીઊડીને માળાનો અને વૃક્ષનો આશ્રય લેવા મથી રહ્યાં. દાક્તરે થોડી વાર પહેલાં જ ઈલાને તપાસી હતી અને કહ્યું હતું લીવર ઉપરની અસર ગંભીર થતી જાય છે - કાબૂ બહાર જશે તો મામલો પણ ગંભીર છે. અમે સૌ મૂંઝાઈ ગયા હતાં. રામલછન ખાટલા પાસે જ નીચે બેઠો હતો.

થોડી વારમાં વરસાદ શરૂ થયો. પ્રથમ ઝીણી અને પછી જાડી ધારે વરસવા લાગ્યો. સાથે વાઝડી અને વીજળીના ચમકારા પણ થતાં હતાં. અચાનક આવેલી આંધિથી વાતાવરણમાં સર્વત્ર કંપ હતો અને મેઘગર્જનાથી ભયની માત્રાઓ વધી જતી હતી.

'મને એક વિચાર આવે છે, બાબુજી, રજા આપો તો'...રામલછને ડરતાં ડરતાં કહ્યું.

'બોલ, બોલ, શું છે?'

'બાજુમાં રામપુર છે ને - ત્યાંના હકીમ ફૈઝખાં કમળા ઉપર એની દવા રામબાણ છે. કોઈનાથી ન મટે તેને તે મટાડે છે.'

'હા, હા, તો તેને જલદી બોલાવીએ.' મારા બદલે ઉમાએ જવાબ આપ્યો.

રામલછન ઊભો થઈ ગયો. મેં એને વાર્યોઃ 'હવે હકીમ ને ફકીમ' - આટઆટલી દવા જ્યાં કારી નથી કરતી...'

ઉમાએ મનને મોકળું મૂક્યું. રામલછન પણ ગળગળો થઈ ગયો : 'જવા દ્યો સાબ, મને રજા આપો; હકીમ ખુદાનો માણસ છે - અડધી રાતે ચાલી નીકળશે! પૈસા તો લેતો જ નથી.'

'પણ આ વરસાદમાં?' મેં શંકા કરી.

'આને વરસાદ કહેવાય? આતો શરૂઆતનું માવઠું છે. હમણાં રહી જશે?' રામલછને કહ્યું અને હું કાંઈ બોલું તે પહેલાં તે ચાલી નીકળ્યો.

બહાર ઘોર અંધારું થઈ ગયું હતું. વીજળીના ચમકારાથી આંખ અંજાઈ જતી હતી. રામલછનને હું જતો જોઈ રહ્યો. ઈલાને બચાવવાની જવાબદારી જાણે ઈશ્વરે તેને સોંપી હોય તેમ તેના પગ દોડી રહ્યા હતા. એક ઘૂવડ કોણ જાણે ક્યાંથી આવ્યું અને સામેના વૃક્ષપર બેસી અમંગળ ચિચિયારી કરવા લાગ્યું. પથ્થર ફેંકી મેં તેને ઊડાડી મૂક્યું.

રામલછન તે આખી રાત પાછો ફર્યો નહિ. વરસાદ જો કે મોડેથી રહી ગયો હતો. પરંતુ હવે મને યાદ આવ્યું કે નૌતમગઢ અને રામપુર વચ્ચે ગોમતી નદી આવેલી હતી. વર્ષનો મોટા ભાગ તેમાં વેળું ઉડતી પણ ચોમાસામાં પાણી રહેતું. ઘણીવાર ઉપરવાસ સારો વરસાદ થયો હોય તો નદીમાં પૂર આવતું. આવા કાઈ કારણસર રામલછન અટકી પડ્યો હશે.

બીજા દિવસની સવાર થઈ - બપોર થયા. રામલછન કે હકીમ કોઈ દેખાણાં નહીં. મને હવે ચિંતા થવા લાગી. જો કે ઈલાને આજે કંઈક ઠીક લાગતું હતું. ત્યાં અચાનક સિપાઈએ આવીને સલામ કરી :

'સાહેબ, આપણા માળીનું શબ નદીમાં નીચે વાસમાંથી મળ્યું છે. પૂરમાં તણાઈ ગયો હોય તેવું લાગે છે!'

'હેં? રામલછનનું?' મારો સાદ ફાટી ગયો.

'હા, સાહેબ! પણ રાતને વખતે રામપુર તરફ શું કામ ગયો હશે?'

હું કાંઈ જ જવાબ આપી શક્યો નહિ. ઉમાને ખબર આપ્યા તો તે પણ રડી પડી : 'અરે આપણે નિમિત્ત બન્યા!

મારા જ કમનસીબ હાથે મેં તેના મૃત્યુના કાગળિયાં કર્યા. અકસ્માત નદીમાં પૂર આવતાં. તેમાં તણાઈ જતાં, રામલછનનું મૃત્યુ અકસ્માતથી થયું છે. મારું મન પોકારી રહ્યું હતું. - હું જ ખૂની છું - તેના મૃત્યુ માટે હું જ જવાબદાર છું. આ કમનસીબ માળીનું કોઈ જ હતું નહિ, પણ તેના મૃત્યુને ભૂલવું અમારા માટે અશક્ય બની ગયું. એક ચમત્કાર પણ એ બન્યો કે તે જ દિવસથી ઈલાને સારૂં થવા લાગ્યું. અને ઉત્તરોત્તર તેની તબિયત સુધરતી ગઈ. તે ઘણી વાર રામલછનને યાદ કરતી પણ અમે વાતને રોળાટોળી નાખતા.

રામલછન વિનાનો બગીચો સાવ ઉજ્જડ થઈ પડ્યો. ફુલઝાડ કરમાવા લાગ્યા. ઝાડની ડાળીએ બાંધેલા કૂંડામાં પંખીઓ પાણી પીવા આવતાં તે પણ અદશ્ય થઈ ગયાં. હવે કોઈ કયારાને પાણી પાતું નહિ. તે દિવસે રામલછનના મૃત્યુ નિમિતે જ માવઠું થયું - ત્યારબાદ વરસાદ પણ લંબાણો. પખવાડિયામાં તો ઈલાને ઘણો ફેર પડી ગયો અને તે બગીચા સુધી હરવા ફરવા લાગી.

'હકીમતી દવા વિના પણ આ છોકરી બેઠી થઈ ગઈ. હવે જ કેમ દવા લાગુ પડી હશે!' એક દિવસ ઉમાએ મને પૂછ્યું.

'કોઈ મૃતાત્માની ભાવના કામ કરી ગઈ લાગે છે !' મેં કહ્યું.

'હવે આપણે બીજો માળી રાખી લેવો જોઈએ. બગીચો કેવો વેરાન થઈ ગયો છે. સામું જોવાતું પણ નથી !' ઉમાએ દલીલ કરી.

'જોતા રે'શું અને કોઈ મળે તો રાખી લેશું !' મેં કહ્યું પણ મારા શબ્દોને પકડી પાડતી ઈલા આગળ આવી 'પછી રામલછ્છન કયાં જશે ? જુઓ આજે તેણે કેવું સરસ ગુલાબ આપ્યું છે !' એમ કહીને તેણે પોતાના વાળમાંનું લાલ ગુલાબ બતાવ્યું. હું સાશ્ચર્ય ત્યાં જોઈ રહ્યો. ઉમા મારા તરફ જોઈ રહી.

બગીચો સાવ ઉજ્જડ હતો. બધાંજ રોપા અને ફૂલછોડ કરમાઈ ગયાં હતાં. કેટલાક દિવસથી એક પણ ફૂલ અમે જોયું ન હતું. તો પછી આ ગૂઢ રહસ્ય જેવો કોયડો લાગ્યો. ઈલાને હજુ માળીના મૃત્યુની ખબર ન હતી. ઉમાને ડર લાગ્યો કે રામલછ્છનનું ભૂત તો નહિં હોય ને ? મેં આશ્વાસન આપતાં કહ્યું : 'એક પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટરની પત્નીને આ શોભે ?' અને વાતને હસવામાં જ રોળી નાખી.

બીજો દિવસે પહેલું કામ મેં એક કામચલાઉ માળીને શોધવાનું કર્યું. ઈલાએ તેનો વિરોધ કર્યો. ને નવા માળીને બગીચામાં પેસવા નહીં દે તેવી ધમકી આપી. મારે તેને સમજાવવી પડી : 'તું આટલી ડાહી છો અને સમજતી કેમ નથી, રામલછ્છન હવે ઘરડો થયો છે તેને મદદ તો આપવી જોઈએ ને ?' આ દલીલ તેને ગળે ઊતરી.

પણ નવો માળી ચોવીસ કલાક પણ ટક્યો નહીં. પરસેવે રેબઝેબ દોડતો મારી પાસે આવ્યો.

''સાહેબ, મારાથી નોકરી નહિ થાય. આ બગીચામાં કાંઈક છે - ઈલાબહેન આખો દિ' ત્યાં વાતો કર્યા કરે છે...અને કોઈક તેમને ફૂલ પણ આપી જાય છે !''

''હવે જા જા, મૂરખ - કાલથી ન આવતો. અને જો આવી વાત કોઈને કરીશ નહિ !'' મેં તેને ધમકી તો આપી પણ અંદરખાનેથી મને પણ મુંઝવણ થઈ. આ વાત ઉમા પાસે જાય તો પણ ઉપાધિ વધે તેમ હતું.

હવે તો આ વાતનો તાગ લાવવા મેં નિશ્ચય કર્યો. બગીચાનું નિરીક્ષણ ઝીણવટથી ફરવા લાગ્યો. ઈલા બગીચામાં જતી તે હું સંતાઈને જોવા લાગ્યો અને તેની કાર્યવાહીનું અવલોકન કરવા માંડયું. બગીચામાં કયાંય ફૂલઝાડ ઉપર ફૂલ પણ ન હતાં - કળી પણ બેઠી ન હતી. એક ગુલાબના છોડ પાસે ઈલા ઉભી રહી - થોડી વારે તેણે હાથ લાંબો કર્યો - આ શું ?

કોઈ તેને ફૂલ આપી રહ્યું હતું ! કોઈની પાસેથી તે ફૂલ લઈ રહી હતી ! મેં માત્ર તેના હાથમાં ગુલાબ જોયું. હું પરસેવે રેબઝેબ થઈ ગયો. અને બહાર નીકળી સ્વસ્થતા મેળવવા યત્ન કર્યો. મને મારી જાત માટે સંકોચ થયો - એક પોલિસ ઈન્સ્પેક્ટરને પરસેવો છૂટી જાય કોઈ જુએ તો ?

રામલછ્છનના મૃત્યુ પછી મારે મોટી વિટંબણા ઊભી થઈ હતી અને ઈલાના ગુલાબે તેમાં વધારો કર્યો હતો. આવાજ વાતાવરણમાં કયાંય રહેવાનું હોય તો ઉમા પણ માનસિક તાણ અનુભવે જ. એટલે અહીંથી છૂટવા મેં બદલી માટે અરજી કરી દીધી અને થોડાજ દિવસોમાં બદલીનો હુકમ પણ આવી મળી ગયો. હું અને ઉમા રાજી થયાં પણ ઈલા ખૂબ નારાજ થઈ : તેણે પ્રશ્ન રજૂ કર્યો :

'હવે રામલછ્છનનું કોણ ધ્યાન રાખશે ?'

'વાહરે બેનબા, એ કાંઈ કીકલો થોડો છે ? અને આપણે તેની પણ બદલી કરાવી લઈશું !'

જવાને દિવસે અમારો બધો સામાન ગાડામાં રવાના થઈ ગયો. સ્ટેશન ખાસ્સુ આઠ ગાઉ દૂર હતું. સિપાઈ અમારે માટે ખાસ બે ઘોડાની બગીની વરદી આપી લઈ આવ્યો હતો. અમે સૌગાડીમાં બેસી ગયા - થોડો સામાન પણ સાથે મૂકાઈ ગયો.

''ઈલા ક્યાં ગઈ - કેમ દેખાતી નથી ?'' મેં પૂછયું.

''હું અહીં છું – રામલછ્છન પાસેથી છેલ્લીવાર ફૂલ લઈ લઉં !'' બગીચામાંથી ઈલાનો અવાજ આવ્યો.

સચિંત નયને મેં તથા ઉમાએ છેલ્લીવાર બગીચા તરફ દૃષ્ટિ ફેંકી - ત્યાં પાંદડા વિનાના કૂંડા કોણા હતાં - લીલોતરીનું નામ નહોતું - અને છતાં ઈલા દોડતી દોડતી આવી ત્યારે એક માથામાં અને બીજું હાથમાં એમ બે ફૂલ – લાલ ગુલાબના ખુશબૂ પ્રસરાવી રહ્યાં હતાં. ઈલા પણ ગાડીમાં બેસી ગઈ. વિદાય આપનાર સમુહને મારી આંખમાં અને ઉમાની આંખમાં અશ્રુ જોઈ એમ થયું હશે કે અમે લાગણીશીલ છીએ; પણ વાસ્તવમાં તો રામલછ્છનના મૃત્યુ માટે જે અમારી સંયુક્ત જવાબદારી હતી તે આડકતરી અંજલિહતા. ઈલાએ તો ઊભા થઈ. હાથ ઊચો કરી, ચાલતી ગાડીએ કહ્યું :

'રામલછ્છનભૈયા - આવજો !'

સૌ બાધાની માફક, ઈલા જોતી હતી ત્યાં, બગીચા તરફ જોઈ રહ્યા. માત્ર મેં અને ઉમાએજ નીચે જોઈ રાખ્યું !

ooo

મેં અગાઉ - કહ્યું ને કે ઈલા હવે તો મોટી થઈ ગઈ છે. એમ. એસ.સી ના છેલ્લા વર્ષમાં છે. બાયોલાજી એના વિષય છે. હું

તે વિષયમાં અજ્ઞાતમાં છું એટલે ઈલાને મારા કરતાં વધુ જ્ઞાની સમજુ છું. તે સાઈકલ ઉપર કૉલેજ જાય છે ત્યારે દરવાજા સુધી હું જાઉં છું - દરવાજો હું ઉઘાડી દઉં છું અને બંધ પણ હું જ કરું છું.

એક વાર દરવાજા સુધી જતાં મેં ઈલાને પૂછ્યું :

'તને નૌતમગઢ, રામલછન માળી, ઘર પાછળનો બગીચો યાદ આવે છે ?'

'જરૂર પપ્પા, કેમ ન આવે !'

'અને તું માંદી પડી હતી. – રામલછન ગુલાબ આપી જતો - માંદગી પછી પણ તું બગીચામાં જતી......'

'ચોક્કસ, ચોક્કસ બધું જ યાદ છે !

'તો પછી તારા પપ્પાને એક વાત કહીશ કે તું સાજી થઈ અને બગીચામાં જવા લાગી ત્યારે તેં રામલછનને ખરેખર જોયો હતો. ખરી રીતે તું માંદી પડી ત્યારે એક રાત્રે હકીમને બોલાવવા તે ગયો તે પાછો ફર્યો જ નહીં - ગોમતી નદીના પૂરમાં તણાઈ ગયો અને મૃત્યુ પામ્યો. તને ધ્રાસ્કો ન પડે તે ખાતર તને આ વાત કરેલી નહિ. અમને હજુ સમજમાં નથી આવતું કે ઉજ્જડ વેરાન બગીચામાંથી તને ગુલાબ કોણ આપતું ?'

'મને તો રામલછન જ ફૂલ આપતો.'

'તારું વિજ્ઞાન શું કહે છે. મરી ગયેલો માણસ ફરી સદેહે દર્શન આપી શકે ? મને લાગે છે રામલછન વિષેની તારી રટણા તેનો ભ્રામક ખ્યાલ ઊભો કરતી હશે – તારૂં બાયોલોજીનું જ્ઞાન કાંઈ મદદ કરી શકે ?'

'જી, ના પપ્પા ! તમે પણ ઉંમર વધવા સાથે અગમનિગમની વાતો કરો છો, હો !'

'તો પછી તને ફૂલ કોણ આપતું ?'

'હું કોઈ અજ્ઞાતવાદ કે મૃત્યુ પછીના જીવનમાં માનતી નથી. મને એટલી જ ખબર છે મારી કલ્પનાથી રામલછનને ફૂલ આપતો હું જોઈ શકતી. મૃતાત્મા સાથે વાત કર્યાનો મારો દાવો નથી. અને ખડખડાટ હસતી ઈલા સાઈકલ ઉપર દોડી જાય છે !

જીવનની નમતી સંધ્યા બે ગત જીવનની સ્મૃતિઓ માનવીને હસાવતી હશે – ડરાવતી હશે. આકાશમાં ચમકતા તારાંગણ માફક સ્મૃતિઓ ચમકારા કરતી હોય તેમાં વધુ પ્રકાશિત કોઈ એકાદ તારો જુદો પડી જાય તેમ જીવનનો કોઈ એકાદ પ્રસંગ તેના એકાકી મહત્વથી જીવનમાં ઝબૂકી રહે છે. જેનો વૈજ્ઞાનિક ખુલાસો ન હોય તેવી ઘટનાઓ કુદરતમાં બનતી જ રહે છે. પણ ઈલાનું કહેવું હું સ્વીકારી લઉં છું કેમકે જીવન જીવવા જેવી કોઈ પણ ઘટના માટે ખુલાસાનો આગ્રહ શા માટે રાખવો જોઈએ ?

શિવપ્રકાશ

❖❖❖

ભવિષ્ય અંગે અનુમાન લગાવવાનો સૌથી શ્રેષ્ઠ ઉપાય તેનું નિર્માણ કરવાનો છે

સંશોધનો જણાવે છે કે તમે જે વસ્તુની આત્મવિશ્વાસ સાથે અપેક્ષા રાખો છો તે તમારા માટે આત્મસંતોષ આપનારી ભવિષ્યવાણીની જેમ હોય છે. કોઈ ક્ષેત્રમાં આવનારા ફેરફારનો તમે જ્યારે ઉલ્લેખ કરો છો તો એક રીતે પોતાના અંગે જ ભવિષ્યવાણી કરી રહ્યા હો છો. તમારી આકાંક્ષાઓ જ તમારા વ્યવહારને નક્કી કરે છે અને તમારા પછી બીજા લોકોનો તમારા અંગેનો વ્યવહાર નક્કી કરે છે. તેનાથી તમારા પછી બીજા લોકોનો તમારા અંગેનો વ્યવહાર નક્કી કરે છે. તેનાથી તમારા અંદરના વિચારો ઉજાગર થાય છે. જો તમે સફળ થવાની આશા રાખતા હોવ તો, છેવટે તમે સફળ થઈ જશો. જો તમે ખુશ અને લોકપ્રિય થવા માંગો છો તો તમે ખુશ અને લોકપ્રિય થાવ છો. જો તમને સ્વસ્થ અને સમૃદ્ધ થવા માગો છો તો તમે સ્વસ્થ અને સમૃદ્ધ થઈ જશો. તમે તમારી અપેક્ષાઓ અને ભવિષ્ય અંગે તમારા દ્વારા વપરાયેલા શબ્દોથી જ ઓળખી શકો છો. ભવિષ્ય અંગે કાયમ સકારાત્મક વિચારો અને બોલો. દરેક સવારની શરૂઆત આ શબ્દોથી કરો કે 'મને ભરોસો છે કે મારી સાથે આજે કાંઈક સારું થશે'. પછી આખો દિવસ સારી વાતોની જ અપેક્ષા રાખો. આ પ્રકારના વિચારની સાથે પોતાના જીવન પર અસર અને અન્યોનો તમારા પ્રત્યેના વ્યવહાર જોઈ તમને આશ્ચર્ય થઈ જશે. સફળ અને ખુશ લોકો સતત પોતાના અંગે સકારાત્મક આશાનો વ્યવહાર જાળવી રાખે છે. તેઓ આરંભથી જ સફળ થવાનું વિચારે છે તેથી ક્યારેક નિરાશ થાય છે. તેઓ દરેક અનુભવથી એક કીમતી શીખ મેળવે છે અને પોતાનાં લક્ષ્યોને મેળવવા માટે પોતાના દિલ અને મગજના દરવાજા ખુલ્લા રાખે છે. ભવિષ્ય અંગે અનુમાન લગાવવાનો સૌથી શ્રેષ્ઠ ઉપાય તેનું નિર્માણ કરવાનો છે.

❖❖❖

સ્લેટપેન

મોના જોશી

''**બા**...'' નેહાએ રસોડામાંથી બૂમ પાડી. જડાઉબા એમ જ આંખો બંધ કરીને માળા ફેરવતાં બેસી રહ્યાં. નેહાએ રસોડાના દરવાજા આગળ આવીને ફરી જોરથી બૂમ પાડી, ''મોટાં બા...'' મનીષ કંટાળાભર્યો ચહેરો છાપાની બહાર કાઢતાં બોલ્યો, ''નેહા બૂમો ના પાડ. અહીં આવીને જે કહેવું હોય એ કહે. આમ ને આમ તો તારી બૂમો સાંભળીને હું બહેરો થઈ જઈશ.''

નેહા બોલી, ''તે મને શોખ થાય છે, સવાર-સવારમાં બૂમો પાડવાનો ? મારું ગળુંય દુ:ખે છે. તમે બાજુમાં બેઠા છો તો તમે જ કહી દો, ચા થઈ ગઈ છે. પીવા આવી જાય.'' મનીષે ઊભા થઈને જડાઉબાની બાજુમાં મુકેલી સ્લેટપેન ઉઠાવી એમાં લખ્યું, 'ચા થઈ ગઈ છે. ચાલો.'' અને બાને ખભેથી ઢંઢોળીને વંચાવ્યું. જડાઉબા માળા ગળામાં પહેરીને સોફા ઉપરથી ઊભાં થયાં.

જડાઉબા મનીષનાં દાદી થાય. મનીષનાં લગ્નને દસેક વર્ષ થયાં હશે અને તેની મમ્મી કૅન્સરમાં મૃત્યું પામી. એ પછી મનીષના પપ્પા ત્રણ-ચાર વર્ષ જીવ્યા. મનીષને કુટુંબમાં જે ગણો તે આ જડાઉબા જ રહ્યાં હતાં. જડાઉબાને નેવું ઉપર થયાં હશે. હાથપગ તેમના હજી સધ્ધર હતા. બસ, એક કાને રજા લીધી હતી. વર્ષોથી ગામમાં જ રહ્યાં હતાં. ઘરમાં કોઈ વાતચીત કરનાર નહીં, એટલે ધીરે-ધીરે જડાઉબાનું બોલવાનું અને સાંભળવાનું ઓછું થતું ગયું.

મનીષ વરસમાં એકાદ વાર દાદીની ખબર કાઢવા ગામડે જતો. છેલ્લી વાર ગયો ત્યારે ગામના લોકોએ જણાવ્યું કે ગામડાનું વર્ષો જૂનું ઘર ગમે ત્યારે પડીને પાધર થાય એમ છે. એને રીપૅર કરાવો અથવા જડાઉબાને તમારી જોડે લઈ જાઓ. મનીષે વિચાર્યું કે જડાઉબાના ગયા પછી કોઈ ગામડે પાછું આવવાનું નથી, એટલે જૂનાપુરાણા ઘરમાં પૈસા નાખવા કરતાં દાદીને શહેરમાં લઈ જવાં વધારે યોગ્ય છે, એથી મનીષ તેમને ઘરે લઈ આવ્યો.

જડાઉબા ખૂબ શાંત સ્વભાવનાં હતાં. તેમની કોઈ માગણી નહીં, કોઈ ફરિયાદ નહીં. નેહા બે ટાઈમ જે જમવાનું આપે એ ખુશી-ખુશી ખાઈ લે. નેહાને શાક સમારી આપે, કપડાં ઘડી કરી દે. અનાજ વીણી આપે, લસણ ફોલી દે. આવાં નાનાં-નાનાં કામમાં મદદ કરતાં રહે. નેહા પણ જડાઉબાને પ્રેમથી સાચવે. બસ, એક જ મુસીબત હતી. જડાઉબા ઓછું સાંભળે એટલે તેમને કંઈ કહેવું હોય તો ઘાંટા પાડીને વાત કરવી પડે. મનીષે એનો પણ ઉપાય શોધી કાઢ્યો. બજારમાંથી સ્લેટપેન લઈ આવ્યો. હવે જડાઉબાને કંઈ પણ કહેવું હોય તો સ્લેટમાં લખીને વંચાવી દેવાનું. મનીષના છોકરાઓને તો જાણે એક નવી રમત મળી. તેમણે સ્લેટમાં લખી-લખીને જડાઉબાને ઈંગ્લિશ ભણાવવાનું ચાલુ કર્યું. જડાઉબા પણ બોખા મોઢે હસતાં-હસતાં તેમની આ રમતમાં સાથ આપતાં.

જડાઉબા ચા-નાસ્તો કરીને ઊઠ્યાં એટલે નેહા ફટાફટ ઘરનાં કામ આટોપવા લાગી. સવારે જ ભાઈનો ફોન આવ્યો હતો, ''પપ્પાને માઈલ્ડ હાર્ટઍટેક આવ્યો હતો. બે દિવસ આઈસીયુમાં રાખ્યા હતા. હવે સારું છે. તું નાહક ચિંતા કરે એટલે તને જણાવ્યું નહોતું. દોડાદોડ ના કરતી.''

ભાઈએ તો કીધું કે દોડાદોડ ના કરતી, પણ નેહાનો જીવ ઝાલ્યો ના રહ્યો, તેણે નક્કી કર્યું કે બપોરની બસમાં નીકળીને ખબર કાઢીને કાલે સાંજ સુધીમાં પાછાં આવી જવું. આમ તો પિયર નજીક હતું. જો મનીષ કાર લઈને આવે તો તો રાત્રે જ ખબર કાઢીને પાછાં આવી જવાય, પણ મનીષને તો ઘણાં વર્ષો થયાં, સાસરીમાં જવાનું જ બંધ કરી દીધું હતું.

નેહાને જુની વાતો યાદ આવી ગઈ. આંખો છલકાઈ ઊઠી. નેહાનાં સાસુ થોડા કડક સ્વભાવનાં હતાં. તેમની મરજી વિરુદ્ધ ક્યારેય કંઈ ન થઈ શકે. લગ્નનાં શરૂઆતનાં વર્ષોમાં નેહાએ ઘણો સંઘર્ષ કર્યો હતો. એ વખતે મનીષે પણ તેનો સાથ નહોતો આપ્યો. એના લીધે તે બંને વચ્ચે ઘણી ચડભડ થતી રહેતી. નેહા હંમેશાં ચિંતામાં રહેવા લાગી હતી. આનું પરિણામ એ આવ્યું કે નેહાને મિસકૅરેજ થઈ ગયું. નેહા ડિપ્રેશનમાં ચાલી ગઈ. દીકરીની આ હાલત જોઈને નેહાના પપ્પાએ એક વખત આવેશમાં મનીષને કહી દીધું, ''તમારે ત્યાં દીકરી આપીને મોટી ભૂલ કરી છે.'' બસ, આ વાક્ય મનીષે દિલ ઉપર લઈ લીધું. ત્યારથી તેણે સાસરીમાં જવાનું બંધ કરી દીધું અને નેહાએ તેને આગ્રહ કરવાનું છોડી દીધું. પરંતુ આજની વાત જુદી હતી. પપ્પાને હાર્ટઍટેક આવ્યો હતો. જો આજે

મનીષ પપ્પાની ખબર કાઢવા આવે તો પપ્પાને ઘણું સારું લાગે.

નેહાએ ડરતાં-ડરતાં વાત કાઢી, ''મનીષ, પપ્પાને ઍટેક આવ્યો છે. તેમને ઍડમિટ કર્યા છે. હું ખબર કાઢવા જવાનું વિચારું છું. તું પણ સાથે આવીશ તો પપ્પાને સારું લાગશે.'' મનીષ નિર્લેપ ચહેરે બોલ્યો, ''જો, આપણે પહેલાં આ બાબતની ચર્ચા કરી ચૂક્યાં છીએ. ફરી આ વાત ના કરીશ. જ્યાં મારું માન ન જળવાય ત્યાં હું ક્યારેય પગ ના મૂકું.'' નેહા લાગણીભર્યા અવાજે બોલી, 'મનીષ જૂની વાતો ભૂલી જા. અત્યારે તેમને આપણી જરૂર છે અને હું ત્યાં રોકાવાનું ક્યાં કહું છું, આપણે ખબર કાઢીને તરત પાછાં વળીશું.''

મનીષ ગુસ્સા ઉપર કાબૂ કરતાં બોલ્યો, ''જો નેહા! હું તને જવા દઉં છું એ ઓછું છે? બાકી જ્યાં પતિનું માન ના હોય ત્યાં પત્નીએ પણ પગ ન મૂકવો, જોઈએ, સમજી?'' આમ કહીને મનીષ રૂમમાંથી બહાર નીકળી ગયો. મન બીજે વાળવા મનીષ ટીવી ચાલુ કરવા ગયો, ત્યાં જડાઉબા બોલ્યાં, ''ભઈ, આ રામાયણનાં બે પત્તાં વાંચી આપ ને. મારે નવ દા'ડામાં પૂરું કરવાનું છે, અક્ષર એટલા ઝીણા છે કે મારાથી ઝટ લઈને વંચાતુંય નથી.''

મનીષે ટિવીનું રિમોટ એ તરફ મૂકીને રામાયણ હાથમાં લીધી અને મોટેથી વાંચવા લાગ્યો, ''રામ ચૌદ વર્ષ વનવાસ પૂર્ણ કરી સીતામાતા, લક્ષ્મણ અને હનુમાન સાથે પુષ્પ વિમાનમાં બેસી અયોધ્યા પગ મૂકતાંની સાથે રામભગવાને સૌપ્રથમ કૈકેયી માતાનાં દર્શન કરવાની ઈચ્છા દર્શાવી. સૌ આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયાં, જેના કારણે રામભગવાનને રાજગાદીના બદલે ચૌદ વર્ષનો વનવાસ ભોગવવો પડ્યો. જેના કારણે સીતામાતાને આટલાં કષ્ટ ભોગવવાં

> **પ્રેમ છે વિશ્વવ્યાપક વિભુ,**
> **એ છે વિશ્વસભરનો વિશ્વંભર,**
> **પ્રેમ ન હોય એવું કશું જ ન નથી,**
> **પ્રેમ જ છે જગતનું સાચું જીવન**
> **(ભક્ત કવિ પૂજાલાલ ર. દલવાડી)**

પડ્યાં, રાવણ સાથે યુદ્ધ કરવું પડ્યું. આજે પ્રભુ પ્રથમ તેમનાં દર્શન કરવા ઈચ્છે છે!

જડાઉબા બે હાથ જોડી આકાશ તરફ જોઈને ભક્તિભાવપૂર્વક બોલ્યાં, ''મારો વહાલો તો બહુ દયાળુ છે, દરિયાદિલ છે.'' મનીષના હોઠ વંકાયા. જડાઉબા બોલ્યાં, 'ભઈ, તમારી પેઢીને આ વાતો નહીં સમજાય. જે બાપ કાલ ઊઠીને બધી મિલકત તમારે નામે કરવાનો હોય, તે જ બાપ સવારે ઊઠીને એમ કહે કે મારા ઘરમાંથી નીકળી જા. આ ઘર હવે તારા નામે નથી, પણ તારી માના નામે કરવાનું છે, તો તું ફરી તે મા કે બાપનું મોઢું જોવા રાજી થાય? એવી દરિયાદિલી એક મારો વહાલો દાખવી શકે અને બીજાં અમે બૈરાંઓ.''

મનીષ ખડખડાટ હસી પડ્યો, ''આ તમે નવું લાવ્યાં બા, તમારા 'વહાલા' સુધી તો ઠીક છે, પણ આમાં તમે બૈરાંઓ દરિયાદિલ ક્યાંથી થઈ ગયાં?'' જડાઉબા મનીષનું હસવાનું કાને ધર્યા વગર બોલ્યાં, ''જો રામને વનવાસ મળ્યો ત્યારે સીતાજી તેમની ભેળાં ગયાં હતાં, પણ સીતાને જ્યારે દેશનિકાલ મળ્યો તે રામજી ભેળા ગયા'તા? ના. તો સીતાજીએ કદી રામજીની ફરિયાદ કરી હોય એવું સાંભળ્યું છે? ના. પાંડવો જુગટું હાર્યા ત્યારે દ્રૌપદી તેમની હારે બાર વરસ વનમાં ભટકી . કેમ, પિયર જતી ના રહી?'' પછી થોડું અટકીને મનીષની આંખોમાં આંખો પરોવીને બોલ્યાં, ''આઘે કયાં જવું? તારી જ વાત કર ને. તારી માના આકરા સ્વભાવને લીધે હું આખી જિંદગી ગામડે એકલી રહી. તે જ માની તારી વહુએ દસ વરસ સેવા કરી. તેના કેટલાય કડવા બોલ ભૂલીને તેના ભેળી રહી. રહી કે નહીં? બોલ!'' મનીષે માથું હલાવ્યું. જડાઉબાએ આગળ ચલાવ્યું, ''હવે તારી માનું બોલેલું કોઈ એક વાક્ય પણ તેણે પકડી રાખ્યું હોત તો તે ક્યારની તને છોડીને જતી રહી હોત. એના બદલે બધું ભૂલીને તે તારું ઘર સંભાળી રહી છે. રહી છે કે નહીં?'' મનીષે 'હા'માં ડોક હલાવી.

જડાઉબાની વાત સાંભળીને તેના અંતરમાં ક્યાંક ધીરે-ધીરે અજવાળું ફેલાઈ રહ્યું હતું. તેણે જડાઉબાની આંખમાં જોયું. જડાઉબા વેધક નજરથી મનીષની સામે જોતાં બોલ્યાં, ''એ તારી માની બધી વાતો ભૂલીને તારી હારે રહી શકે અને તું તેના બાપનું બોલેલું એક વાક્ય પકડી રાખીને જિંદગી આખી તેના ઘરે ના જાય. બરાબર? તો આમાં દરિયાદિલ કોણ થયું? તું કે નેહા?''

મનીષ આ સીધા પ્રહારથી ડઘાઈ ગયો. તેને પોતાની ભૂલ સમજાઈ ગઈ, પણ બેડરૂમમાં આટલા ધીમા અવાજે થયેલી વાતચીત જડાઉબાના બહેરા કાને કેવી રીતે પડી? એનું તેને અપાર આશ્ચર્ય થયું. હવે જડાઉબાની નજરની સાથે સાથે અવાજ પણ વેધક થયો, ''તારી દીકરીને તેની સાસરીમાં દુ:ખ પડતું હોય તો બાપ તરીકે તું તારા જમાઈને બે બોલ કહે કે નઈ? તો નેહાના બાપને એક વડીલ તરીકે તને બે બોલ કહેવાનો હક ખરો કે નઈ?'' જડાઉબાને ઊંચા અવાજે વાત કરતાં સાંભળીને નેહા બેડરૂમના દરવાજા આગળ આવી. જડાઉબાને પોતાનો પક્ષ લઈને મનીષને ધમકાવતાં જોઈને નેહાને સાનંદ આશ્ચર્ય થયું.

મનીષની અને નેહાની નજર મળી.

મનીષની આંખોમાં પશ્ચાત્તાપ હતો. નેહાને જોઈને મનીષ પ્રેમભીના અવાજે બોલ્યો, ''ઊભી રે નેહા, હું પણ પપ્પાની ખબર કાઢવા આવું છું.'' અને તે ઊઠીને અંદર તૈયાર થવા જતો રહ્યો. નેહાની આંખો ભીની થઈ ગઈ. જડાઉબાના પગ આગળ બેસતાં ગળગળા સાદે તે બોલી, ''થેંન્ક યુ, બા.'' જડાઉબાએ વહાલથી નેહાના માથે હાથ ફેરવ્યો. નેહા થોડી સ્વસ્થતા સાથે બોલી, ''માઠું ન લગાડતાં બા, પણ તમે કેવી રીતે જાણ્યું કે તે મારી સાથે આવવા તૈયાર નથી ? તમે તો.... ઓછું... સાંભળો છો ને ?'' જડાઉબા બોખું મોઢું મલકાવી બોલ્યાં, ''પહેલા હું પૂછું એનો જવાબ આપ. તારી કામવાળી આંગણું વાળતી હોય ત્યારે તું ઘરનાં બારણાં કેમ બંધ કરી દે છે ?'' નેહાને જડાઉબાનો પ્રશ્ન કંઈ સમજાયો નહીં. છતાં તે જવાબ આપતાં બોલી, ''બહારનો કચરો ઘરમાં ના આવે એટલે.''

''બસ ! એવી રીતે હું પણ મારા કાનના દરવાજા બંધ રાખું છું, જેથી બહારનો કચરો મારા 'ભીતરના ઓરડામાં' ઠલવાય નહીં. વર્ષો પહેલાં નિયમ લીધો હતો કે કામ પૂરતું જ કાને ધરવું. બાકી કાનના પડદા બંધ જ રાખવા. મનને બહુ શાંતિ મળે છે.'' પછી થોડું અટકીને જડાઉબા આગળ બોલ્યાં, ''આપણું મન આ સ્લેટપેન જેવું હોવું જોઈએ. બીજું કંઈ પણ લખવા માટે આગળનું લખેલું ભૂંસવું જ પડે, જ્યારે આપણે મનને નોટ જેવું બનાવી દીધું છે. જૂનું ભૂલવાને બદલે એને એટલું ભાર દઈને ઘૂંટીએ છીએ કે ભવિષ્યનાં પાનાં ઉપર પણ એની છાપ પડી જાય છે.''

ચાર ચોપડી ભણેલાં જડાઉબાની સમજણ ભરેલી વાતો નેહા અહોભાવપૂર્વક સાંભળી રહી. જડાઉબા તેમના અસલ સ્વરૂપમાં આવતાં બોલ્યાં, ''હવે તૈયાર થાઓ અને ઘરની અને છોકરાઓની ચિંતા ના કરતાં.'' જડાઉબા આંખો બંધ કરી હાથમાં માળા લઈને બેસી ગયાં. નેહા જડાઉબાને પગે લાગીને ઊભી થઈ. બાની બાજુમાં પડેલી સ્લેટ ઉઠાવી તેણે લાગણીપૂર્વક લખ્યું : લવ યુ બા.

❖❖❖

મુશ્કેલ લક્ષ્યથી ડરવાના બદલે દરેક ક્ષણનો ઉપયોગ કરો, પ્રયાસ કરનારની હાર નથી થતી

એકવાર એક શિષ્યએ પોતાના ગુરુને કહ્યું કે, 'ગુરુદેવ હું મારા કઠિન લક્ષ્યને કેવી રીતે પ્રાપ્ત કરી શકું ?' ગુરુજીએ તેને ભરોસો આપ્યો કે તેઓ આજે રાત્રે તેના સવાલનો જવાબ આપશે. શિષ્ય દરરોજ સાંજે નદીમાંથી ગાગર ભરીને પાણી લાવતો હતો જેથી રાત્રે તેનો ઉપયોગ થઈ શકે પરંતુ ગુરુજીએ તે દિવસે સાંજે પાણી લાવવાની ના પાડી દીધી. રાત્રે શિષ્યએ ગુરુદેવને પોતાના સવાલને યાદ કરાવ્યો. 'ગુરુજીએ શિષ્યને એક ફાનસ આપ્યું અને કહ્યું કે, 'જાવ, પહેલાં નદીમાંથી આ ગાગરમાં પાણી ભરી લાવો.'

એ દિવસે અમાસ હતી અને ઘોર અંધકારને કારણે કંઈ સૂઝતુ નહોતું. તે શિષ્ય ક્યારેય આટલી અંધારી રાત્રે બહાર ગયો નહોતો. 'આથી તેણે કહ્યું કે ગુરુજી, નદી તો અહીંથી બહુ દૂર છે અને આ ફાનસના પ્રકાશમાં તો માત્ર બે ડગલાં સુધી

પણ કશું સ્પષ્ટ દેખાતું નથી. આટલી લાંબી યાત્રા અંધારામાં હું કઈ રીતે કરી શકીશ ?' તમે સવાર સુધી રાહ જુઓ હું ગાગર સવારે ભરી લાવીશ. 'ગુરુજીએ કહ્યું, 'મારે પાણીની જરૂર છે અત્યારે અને તું કહે છે કે સવારે પાણી લાવીશ. જાવ હમણાં જ પાણી લઈ આવ.' શિષ્યએ કહ્યું કે અંધારામાં જવું શક્ય નથી. ગુરુજીએ કહ્યું કે અરે મૂર્ખ, 'અંધારાને કામ જુએ છે ? પ્રકાશને જો અને આગળ વધ. પ્રકાશ તારા હાથમાં છે અને તું અંધારાથી ડરી રહ્યો છે.' ગુરુજીના આવા વચન સાંભળી શિષ્ય આગળ વધ્યો તો પ્રકાશ પણ આગળ વધ્યો. બસ પછી તો શું શિષ્ય ફાનસ લઈ આગળ વધતો રહ્યો અને નદી સુધી પહોંચી ગયો. ગાગર ભરીને પાછો પણ આવી ગયો. 'શિષ્યએ કહ્યું ગુરુજી , હું ગાગર ભરીને લઈ આવ્યો છું. હવે તમે મારા સવાલનો જવાબ આપો.' ત્યારે 'ગુરુજીએ કહ્યું, 'મેં તો તારા સવાલનો જવાબ આપી દીધો પરંતુ તને સમજાયો નથી.' ગુરુજીએ તેને સમજાવ્યું કે આ દુનિયા એક અંધારું નગર છે. તેમાં દરેક ક્ષણ ફાનસના પ્રકાશ જેવી છે. જો આપણે એ દરેક ક્ષણનો ઉપયોગ કરીને આગળ વધીએ તો આનંદપૂર્વક પોતાની મંઝિલ સુધી પહોંચી શકીએ પરંતુ ભવિષ્યના અંધારાને જોઈ પ્રયાસ કરતા પહેલાં જ ગભરાઈ જઈશું તો ક્યારેય પણ પોતાની મંઝિલ સુધી પહોંચી શકીશું નહીં.

❖❖❖

સાભાર સ્વીકાર

ઝાલાવાડી સભા ચેરિટેબલ ફાઉન્ડેશન
લીંબડી નિવાસી હાલ જુહુ સ્કીમ પાર્લા
શ્રી કિરીટભાઈ વ્રજલાલ શેઠ પરિવાર
સ્વધર્મી સહાય ફંડ ૧૦૦૦૦૦/-

બરવાળા ઘેલાશા નિવાસી (હાલ - કાંદિવલી) સ્વ. કાશીબેન છબીલદાસ ડેલીવાલાના સુપુત્ર સ્વ. હરગોવિંદદાસ છબીલદાસની ૫૦ મી પુણ્યતિથિ નિમિત્તે હસ્તે નરેન્દ્ર હરગોવિંદદાસ ડેલીવાલા પરિવાર તરફથી

શ્રી સી. યુ શાહ ઉચ્ચ શિક્ષણ ફંડ	૧૫૦૦૦/-
શ્રી સી.યુ. શાહ તબીબી રાહત ફંડ	૧૫૦૦૦/-
શ્રી રાહત ફંડ	૧૧૦૦૦/-
ચંપાબેન દીપચંદ ડુંગરશી તુરખીયા મેડિક્લેમ પૉલિસી	૧૦૦૦૦/-
ટોટલ	૫૧૦૦૦/-

વઢવાણ નિવાસી (હાલ - દહિંસર) સ્વ. અ.સૌ. દક્ષાબેન ભરતકુમાર ધોળકિયાની ચોથી વાર્ષિક પુણ્યતિથિ નિમિતે શ્રી ધોળકિયા પરિવાર તરફથી હસ્તે હાર્દિક ધોળકિયા (મેડિકલ પ્રિમિયમ યોજના ફંડ) ૨૫૦૦૦/-

શ્રી જીતેન્દ્રભાઈ હરિલાલ શાહ તરફથી (પાણી પરબ ફંડ) ૧૦૦૧/-

શ્રીમતી ચાંદનીબેન સતીષભાઈ જમનાદાસ શાહના તરફથી કુ. આલોકી-ચિંતનના શુભ લગ્ન પ્રસંગે નંદુરબાર નિવાસી (હાલ-મુંબઈ) (સ્વધર્મી સહાય ફંડ) ૨૦૦૦/-

વેવિશાળ

	વરપક્ષ	કન્યા પક્ષ
કૌશલ — કિન્નરી		
શ્રીમતી મીતાબેન કિશોરભાઈ સેવંતીલાલ શાહના લીંબડી નિવાસી (હાલ - લાલબાગ)		
શ્રીમતી હિનાબેન સંજયભાઈ લલીતભાઈ મહેતાના રાજકોટ નિવાસી (હાલ - રાજકોટ)	૧૫૦૦	૧૫૦૦
મહેક — મોક્ષા		
શ્રી તીરેનભાઈ અમૃતલાલ શેઠના સુપુત્ર લીંબડી નિવાસી (હાલ-ઘાટકોપર)		
શ્રી પ્રદીપભાઈ ભાઈલાલભાઈ ખંધાની સુપુત્રી ધાંધલપુર નિવાસી (હાલ -બોરીવલી)	૧૦૦૧	૧૦૦૧
ઈશાન — નેહા		
શ્રી સંજયભાઈ અમૃતલાલ પારેખના સુપુત્ર ચોટીલા નિવાસી (હાલ - માટુંગા)		
શ્રી દિપકભાઈ વસંતલાલ શાહની સુપુત્રી લખતર નિવાસી (હાલ - મલાડ)	૧૦૦૧	૧૦૦૧
ધૈર્ય — ધ્રુવી		
શ્રી મિલનકુમાર પ્રવિણકાંત ધ્રુવના સુપુત્ર લીંબડી નિવાસી (હાલ - મલાડ)		
શ્રી રાજુભાઈ ધનસુખભાઈ ઝાટકીયાની સુપુત્રી હાલરિયા નિવાસી (હાલ- મલાડ)	૧૦૦૦	૧૦૦૦
મિતેશ — રિદ્ધી		
શ્રી ભરતભઆઈ જમનાદાસ દોશીના સુપુત્ર બોટાદ નિવાસી (હાલ- કાંદિવલી)		
શ્રી નિલેશભાઈ નવિનચંદ્ર શાહની સુપુત્રી રાણપુર નિવાસી (હાલ - કાંદિવલી)	૫૦૧	૫૦૧
શ્રેણિકકુમાર — ચૈતાલી		
શ્રી શૈલાબેન વિજયભાઈ અમૃતલાલ શાહના સુપુત્ર સાણંદ નિવાસી (હાલ મુલુન્ડ)		
શ્રીમતી વિભાબેન કેતનભાઈ મનસુખલાલ ડેલીવાળા ભાવનગર નિવાસી (હાલ-મીરારોડ)	૫૦૧	૫૦૧
વિનિત — પૂર્વી		
શ્રી પરેશભાઈ રમેશચંદ્ર શાહના સુપુત્ર મુળી નિવાસી (હાલ - અંધેરી)		
શ્રી સુધીરભાઈ નવીનચંદ્ર દોશીની સુપુત્રી સાવરકુંડલા નિવાસી (હાલ - વિલેપાર્લા)	૫૦૦	૫૦૦
જિમિષ — વિશ્વા		
શ્રી બિનેશભાઈ જયંતિલાલ શાહના સુપુત્ર સુરેન્દ્રનગર નિવાસી (હાલ-બોરીવલી)		
શ્રી કમલેશભાઈ જશવંતલાલ દોશીની સુપુત્રી મહુવા નિવાસી (હાલ - કાંદિવલી)	૨૫૦	૨૫૦
નિશિત — પલ્લવી		
શ્રી વિપુલભાઈ બાબુલાલ ગોસલિયા (શાહ)ના સુપુત્ર વિંછીયા નિવાસી (હાલ - કલ્યાણ)		
શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ ત્રિકમભાઈ શાહની સુપુત્રી દલતુંગી (જામનગર) નિવાસી (હાલ-ડોમ્બીવલી)	૨૦૧	૨૦૧

સુવિચાર

જીવનનું લક્ષ્ય ઊંચું હશે તો
બહારની કોઈ સહાયની જરૂર નહીં રહે.
તમારો જુસ્સો જ તમને ત્યાં સુધી લઈ જશે.

ઝાલાવાડી સભા ચૅરિટેબલ ફાઉન્ડેશન
શૈક્ષણિક ઉત્કર્ષ યોજનામાં તા. ૨૫-૦૧-૨૦૨૩ પછી મળેલ રકમની વિગત

શ્રીમતી સંધ્યાબેન બિપિનભાઈ શાહ	**૧,૦૦,૦૦૦/-**
શ્રી મુકેશભાઈ હિંમતલાલ શાહ	**૧,૦૦,૦૦૦/-**

પ્રભુતામાં પગલાં

હર્ષલ (U.K.) - દ્રષ્ટિ (U.S.A)
શ્રીમતી સોનલબેન કમલેશભાઈ કનૈયાલાલ વોરાના સુપુત્ર અમરેલી નિવાસી (હાલ-અકોલા)
શ્રીમતી સોનલબેન હિતેશભાઈ વિનયચંદ્ર તુરખિયાની ધાંધલપુર નિવાસી (હાલ - પવઈ) ૧૦૦૧ ૧૦૦૧

મીત-ભવ્યા
શ્રી રાજેશભાઈ જયંતિલાલ ગોપાણીના સુપુત્ર રાણપુર નિવાસી (હાલ - સાયન)
શ્રી પ્રવરભાઈ રવિન્દ્રનાથ કોટીચાની સુપુત્રી જુનાગઢ નિવાસી (હાલ - ઘાટકોપર) ૧૦૦૦ ૧૦૦૦

સલોની - રૂષિત
શ્રીમતી ભાવનાબેન હિતેનભાઈ રસીકલાલ અજમેરાના સુપુત્રી ચુડા નિવાસી (હાલ-કિંગસર્કલ)
શ્રીમતી જાગૃતિબેન દિનેશભાઈ મહેતાના સુપુત્ર વાંકાનેર નિવાસી (હાલ - ઘાટકોપર) ૫૫૧ ૫૫૧

ચિંતન-આલોકી
શ્રીમતી હર્ષાબેન પ્રવિણભાઈ ભોગીલાલ શાહના સુપુત્ર અમલનેર નિવાસી (હાલ-પુના)
શ્રીમતી ચાંદનીબેન સતીષભાઈ જમનાદાસ શાહની સુપુત્રી નંદુરબાર નિવાસી (હાલ-મુંબઈ) ૫૦૦ ૫૦૦

જિમિષ-વિશ્વા
શ્રી બિનેશભાઈ જયંતિલાલ શાહના સુપુત્ર સુરેન્દ્રનગર નિવાસી (હાલ - બોરીવલી)
શ્રી કમલેશભાઈ જશવંતરાય દોશીની સુપુત્રી મહુવા નિવાસી (હાલ - કાંદિવલી) ૫૦૦ ૫૦૦

મહત્ત્વની સૂચના સર્વે સભ્યોને જણાવવાનું કે ઝાલાવાડી સભાનો તમામ આર્થિક વ્યવહાર – ખાસ કરીને ડોનેશન તથા જાહેરાતોનો વ્યવહાર માત્ર ચેક અથવા ડ્રાફ્ટથી કરવાનો રહેશે.

એક અપીલ

શ્રીમતી ઈન્દુમતીબેન ધીરજલાલ છોટાલાલ શાહ પંચગિની સેનેટોરિયમના સહયોગી દાતા માટે દાતાશ્રીઓને સહયોગ આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

- **ક્રિડાંગણના સહયોગી દાતા ₹ ૨૧,૦૦,૦૦૦/–**
- **લીફ્ટના દાતાશ્રી ₹ ૧૫,૦૦,૦૦૦/–**
- **જીમ્નેશીયમ સહયોગી દાતા ₹ ૧૧,૦૦,૦૦૦/–**
- **એન્ટ્રસ દરવાજાની સામે ગઝીબો ₹ ૦૩,૦૦,૦૦૦/–**

આપના સહકાર અને પ્રતિસાદ ની અપેક્ષા.
સંસ્થાને અપાતું ડોનેશન 80G હેઠળ કરમુક્ત છે.
Zalawadi Sabha Charitable Foundation
ના નામનો ચેક લખવો.

ઘસાઈને ઊજળા થઈએ

લોકો આપવા ને ઘસાવા તૈયાર હોય છે. સામાન્ય માણસ સ્વાર્થી પણ નથી કે નિ:સ્વાર્થી પણ નથી. એ તો સંજોગો આધીન હોય છે. જે દેખાય છે તે સ્વાર્થ એનો સ્વભાવ નથી, પણ સ્વભાવની વિકૃતિ છે.

હું આ વાત સ્પષ્ટ કરવા ગામડામાં આ દાખલો આપું છું. ગામડામાં લોકોને પૂછીએ કે, 'લોઢાનો રંગ કેવો ?' તો કદાચ કોઈ કહેશે કે, 'કાળો,' પણ જે ખેડૂત હશે તે તો કહેશે કે, 'લોઢાનો રંગ તો ચાંદી જેવો ધોળો હોય છે,' જેને કાળો રંગ કહે છે તે તો વિકૃતિ છે, મૂળ રંગ પર ચડેલો કાટ છે. કાટ ઘસાઈ જાય છે ત્યારે લોઢું ચાંદી જેવું ચમકે છે, ઘસાતું લોઢું માત્ર ચાંદી જેવું ઊજળું જ નથી હોતું, રેશમ જેવું સુંવાળું પણ હોય છે, પણ જે ઘસાતું નથી તે કાળું હોય છે, ખરબચડું હોય છે, અને એના ઉપરથી કાટની પોપડીઓ ઊખડે છે. ઘસાઈને નહી તો પોપડી ઊખડીને એ ઓછો તો થવાનો જ, પણ ઘસાઈને ઓછો થાય ત્યારે યજ્ઞ કહેવાય છે. મને તો સંસ્કૃત આવડતું નથી. મારા યજમાનોને ય આવડે નહીં એટલે સંસ્કૃતમાં યજ્ઞની શી વ્યાખ્યા હશે તે તો દેવ જાણે, પણ હું તો કહું છું, કે યજ્ઞ એટલે ઘસાઈ છૂટીએ ને ઘસાઈને ઊજળા થઈએ, તે શીખવા જેવું છે.

રવિશંકર મહારાજ

શ્રી ઝાલાવાડી સ્થાનકવાસી જૈન સભા -મુંબઈ
ઝાલાવાડી સભા ચેરિટેબલ ફાઉન્ડેશન

સ્નેહાળ સભ્ય મિત્રો,

ઝાલાવાડી સભા આપ સર્વેની કુશળતા ઈચ્છે છે. સભ્યોની તંદુરસ્તી બની રહે તેવી ઈશ્વરને પ્રાર્થના.

ઝાલાવાડી સભાના દરેક સભ્યોને જણાવતાં અત્યંત આનંદ થાય છે કે આપણી મુંબઈ ઓફિસ રાબેતા મુજબ ચાલુ થઈ ગયેલ છે. સભાના ચારેય સેનિટોરિયમનું બુકિંગ ઓનલાઈન કરવાનું રહેશે. **સેનિટોરિયમનું ઓનલાઈન બુકિંગ ચાલુ છે. પત્રિકામાં છપાતી જાહેર ખબરની રકમ તથા સંસ્થાને મળતું ડોનેશન હાલમાં online સ્વીકારવામાં આવે છે.**

Shree Zalawadi Sthanakwasi Jain Sabha - Mumbai
Bank of India - Kalbadevi Branch - A/c. 002410100027896 - IFSC Code: BKID0000024
પત્રિકા માટે જાહેરાતની રકમ ઉપર આપેલ એકાઉન્ટમાં જમાં કરાવવાની રહેશે

Zalawadi Sabha Charitable Foundation
Bank of India - Kalbadevi Branch - A/c. 002410100055214 - IFSC Code: BKID0000024
અનુદાન/ ડોનેશનના રૂપિયા ચેરિટેબલ ફાઉન્ડેશનમાં મોકલવા જેથી કરરાહતનો લાભ મળી શકે.

જે પણ રકમ દાનની ઓનલાઈન મોકલો તેની Transaction ID /Receipt મિલનભાઈને મોકલવા વિનંતી.

લોનાવલા : મિલનભાઈ 9860125136 પંચગીની : બિરવભાઈ 9819012468	સંસ્થાના મેનેજર શ્રી પ્રદીપભાઈ તુરખિયા સંપર્ક 9867748120	પત્રિકા જાહેરખબર દેવલાલી : આશાબેન 9819956529	સુરેન્દ્રનગર અતિથિ ભવન સુરેન્દ્રનગર - કેતનભાઈ શાહ 9099350644 / 9426756100 મુંબઈ - મિલનભાઈ તુરખિયા 9860125136 / 7208472884

તા. ૪-૧-૨૦૨૧થી સેનિટોરિયમનું બુકિંગ ઑનલાઈન zalawadi.com ઉપર જ કરવાનું રહેશે એની નોંધ લેવા વિનંતી.

Please Note Office New Mobile No.

7208472884 • 7208481791 • 7208472744

ઝાલાવાડી સભાના સભ્યોને વિનંતી કે જેમના વડીલ અવસાન પામ્યા હોય તેમની માહિતી ઓફિસમાં જણાવવી. ઘરના અન્ય વ્યક્તિએ નવું સભ્યપદ લેવાનું રહેશે. આપણા સ્થાનિક પ્રતિનિધિઓ પાસે માહિતી હોય તો ઓફિસમાં જણાવી તેમના ઘરના અન્ય વ્યક્તિને નવા મેમ્બર બનવા માટે જણાવવા વિનંતી.

મુંબઈ ઑફિસ

Shree Zalawadi Sthanakwasi Jain Sabha - Mumbai

301, Bay View (East), 3rd Floor, 47, Dr. M.B. Velkar Street,
(Kolbhat Lane) Chira Bazar, Mumbai - 400 002.

Office Time : 11.00 A.M. To 7.00 PM ● Lunch Time : 1.00 To 2.00 PM

Please Note Office New Mobile No.

7208472884 • 7208481791 • 7208472744

કોણ પરાયું ? કોણ પોતીકું ?

મીનાક્ષી દેસાઇ

સાંજના ચારેક વાગ્યા હશે, એ સમયે નિયમિત ઘંટ વગાડતો એક શાકવાળો અમારી શેરીમાં પ્રવેશ કરે હું શાક લેવા માટે બહાર ગઈ. ત્યાં જ મારાં પાડોશી રમીલાબહેન પણ આવ્યાં હતાં અને મને તરત જ પૂછ્યું, ''અમીબહેન, તમારા સાસુમા કાંતાબા સુરતથી આવી ગયાં ?''

મેં કહ્યું, ''હા, ગઈકાલે સાંજે જ અમે એમને લઈ આવ્યાં, આવોને રમીલામાસી ઘરમાં ?''

એ કહે, ''ના, હજી મારે ચા મૂકવાની છે.''

મેં તરત કહ્યું ''અમારી બધાની-બા-બાપુજીની સાથે તમારી એક કપ ચા વધુ મૂકીશ, એમાં શું ?''

અને મારી સાથે ઘરમાં પ્રવેશે છે. મારાં સાસુમાને જોઈ આશ્ચર્યસહ પૂછે, 'અરે, કાંતાબા ! મોટા દીકરા શૌનકને ત્યાં તો ખાસું રહી આવ્યાં ખરું ? પણ આટલાં બધાં સુકાઈ કેમ ગયાં ? કેમ રહી તમારાં મોટાં વહુ-સિદ્ધિવહુની સેવા ?''

કાંતાબા રમીલાબહેનને તરત અટકાવી કહે, ''ના રે ના, એવું શું વળી ? આ નાના દીકરાનું ઘર, એવું એય મોટા દીકરાનું ઘર જ છે ને ? આ છેલ્લાં અગિયાર વર્ષથી નાના દીકરા રોનક અને મારી અમીવહુ - જોકે અમે તો એને વહુ કદી કહેતાં જ નથી, અમારી વહુબેટી સાથે જ રહીએ છીએ ને ? - અહીં ના અને ત્યાંના હવાપાણીમાં ફેર...''

એમને વચ્ચે જ અટકાવી રમીલાબહેન કહે, ''કાંતાબા, તમારી અમીમાં તો સાચે જ નામ પ્રમાણે ગુણ છે, હોં ? એની વાણીમાંયે અમી ઝરે અને વર્તનમાંથી તો નર્યું અમી જ નીતરે, એનાં રખોયાં એવા જ હોય ને ?'' ત્યાં તો હું ચારેક કપ ચા લઈને ડ્રોઈંગરૂમમાં આવી, મેં કહ્યું ''શું રમીલામાસી ? આટલાં બધાં મારાં વખાણ કરશો ને તો હું તો ફૂલીને ફાળકો થઈ જઈશ ?''

બા તરત જ બોલી ઊઠ્યાં ''જો અમી બેટા, જે સાચું છે તે સહુ જુએ જ છે ને ? ભગવાને મને ભલે દીકરી ના આપી, ભલે તું વહુ ખરી પણ અમારે મન દીકરીથી અધિક છે. સાચી વાત છે ને રમીલાબહેન ?''

બાના આ વાક્યો નો મર્મ મને સમજતાં વાર લાગે ?

આ તો અમીને એની ઑફિસની ત્રણ મહિના માટેની ટ્રેનિંગ માટે દિલ્હી જવાનું થયું. આમ તો અહીં પણ રસોઈ કરનાર બહેન સારાં છે, જૂના વખતનો વિશ્વાસુ નોકર, અને સ્વજનથીયે વિશેષ એવા તમારા જેવા માયાળુ પાડોશી તો છે જ. પણ શૌનક જ્યારે જ્યારે સારા-માઠા પ્રસંગે સુરતથી અહીં વલસાડ આવે ત્યારે આગ્રહ કરે કે, બા-બાપુજી થોડા દિવસ તો અમારે ત્યાં સુરત આવો ? એટલે મારા રોનકને થયું કે, ત્રણ મહિનાની અમીની ટ્રેનિંગ છે તો લાવને, બા, બાપુજીને મોટા ભાઈને ત્યાં સુરત મૂકી આવું ? એટલે પહેલાં ફોન કર્યો અને અમને ત્યાં મૂકી આવ્યો.''

બા વાત કરતાં જ હતાં ત્યાં બારણે કોલબેલ રણક્યો. હું ઉઘાડું છું ત્યાં જ મારી ખાસ ફ્રેન્ડ મમતા આવી. ''ઓ હો, મમતા ?''

''હા અમી, મેં કાલે જ ફોન કર્યો હતો, એ જાણવા જ કે તું દિલ્હીથી આવી ગઈ ? તારી રસોઈ કરનાર બહેન કલમાબહેને જ ફોન ઉપાડી મને કહ્યું, અમીબહેન અને રોનકભાઈ બા-બાપુજીને તેડવા સુરત શૌનકભાઈને ત્યાં ગયાં છે, બપોરે જ ગયાં, આપણા વલસાડથી સુરત ક્યાં દૂર છે ? રાત્રે આઠ સુધીમાં તો આવી જવાનાં છે. કારણ કે અમીબહેને બધાયનું જમવાનું અહી જ બનાવડાવ્યું છે.''

આવતાંની સાથે જ મમતાએ બાને પાયલાગણ તો કર્યા પણ પછી તરત પૂછ્યું, ''બા, આટલાં બધાં સુકાઈ ગયાં ? કેમ સુરત માફક ન આવ્યું ?'' બાએ ટૂંકમાં જ કહ્યું, ''જો બેન, બધાંય ગામનાં હવા-પાણી જુદાં જુદાં જ હોય ને ?''

મમતાને ક્યાં ખબર હતી કે આ 'હવા' અને 'પાણી'નો મોટા દીકરાને ઘેર કેવો અનુભવ થયો હતો ? મેં મમતાને ચા-નાસ્તો આપ્યાં, પછી કહ્યું, ''ચાલને આપણે બહાર ગાર્ડનને હિંચકે બેસીએ ?'' બા સાથે

રમીલાબહેનને વાતો કરતાં મૂકી હું અને મમતા બહાર ગયાં.

મમતાએ મારી ટ્રેનિંગ વિષે પહેલાં તો પૂછ્યું. પણ પછી તરત જ કહે, ''એ અમી, આ બા તો શરીરમાં અડધાં જ થઈ ગયાં જાણે, કેમ એમ ?'' મેં કહ્યું, ''જો અમી, પોતાના સગા દીકરા-વહુ વિશે મોટે ભાગે તો કોઈ માતા બીજાને મોંએ ઘસાતું તો ના જ બોલે ને ? પરંતુ જે સાચો અનુભવ એમના જીવનમાં ત્યાં બન્યો છે એ સાંભળીને તારાં તો રૂંવાડાં જ ખડાં થઈ જશે, તને થશે કે કોઈ પણ દીકરો-વહુ આગ્રહ કરીને મા-બાપને-પોતાને ઘેર બોલાવે, પછી આવું પણ કરી શકે ?''

મમતા કહે, ''અરે, એવું તે શું બન્યું ? મને જલદી કહે''. એટલે મેં કહ્યું, ''જો સાંભળ, અમે જે દિવસે એમને ત્યાં મૂકી આવ્યાં અને બીજે જ દિવસે હું તો દિલ્હી ગઈ, પણ રોનક કાયમ આંતરે દિવસે ક્યાં તો સવારે, ક્યાં તો રાત્રે ફોન કરી એમના ખબરઅંતર પૂછે. શૌનકભાઈ કે સિદ્ધિભાભી તરત જ બા જમવા બેઠાં છે. બોલાવું હો ? અથવા તો શૌનકભાઈ ફોન લે તો તરત જ બાપુજી આ બેઠા વાત કરી લે. પછી બાને ફોન આપું છું હોં ? આમ અચૂક બન્ને સાથે વાત કરાવે, એમના ખબરઅંતર પૂછે, એટલે એ લોકોને પણ સંતોષ થાય. પરંતુ દસેક દિવસ બાદ તો જ્યારે રોનકનો ફોન જાય ત્યારે શૌનકભાઈ કે ભાભી કહે, હા, બા હમણાં જ અહી બેઠાં ટી.વી. જ જોતાં હતાં, હમણાં જ અંદર એમના રૂમમાં સૂવા ગયાં છે. સવારે કરે ફોન અને 'બાપુજીને આપ' એમ કહે તો જવાબ મળે, બાપુજી તો નાહી ધોઈને મને કહે કે હું જરા ચાલવા જાઉં છું, બજારથી કાંઈ લાવવું હોય તો મને કહો.'' અને બા વિશે તો ગમે તે જવાબ હાજર જ હોય, ક્યાં તો 'હમણાં જ આડાં પડ્યાં છે' કે મંદિરે ગયાં છે કે બીજો જે ફાવે તે જવાબ મળે, બસ, ફક્ત આઠ-દસ દિવસ જ બા-બાપુજી સાથે વાત થઈ ચૂકી. પણ બંને મજામાં છે, આ વાક્ય તો છેલ્લે અચૂક બોલે જ અને પછી ?''

પછી શું મમતા અધીરી બની.

''પછીની સત્ય ઘટના તું સાંભળી શકીશ મમતા ? તો સાંભળ, ફક્ત એક જ અઠવાડિયું - આઠ જ દિવસ પોતાને ઘેર મા-બાપને રાખી, આ જ્યેષ્ઠ પુત્ર શૌનકભાઈ અને સિદ્ધિભાભીથી મા-બાપને ના વેઠી શકાતાં સુરત પાસેના જ વૃદ્ધાશ્રમમાં 'આવકાર'માં એ બન્નેને મૂકી આવ્યાં. સંચાલકશ્રી સાથે શી વાત કરી હશે અને શા કારણો આપ્યાં હશે એ તો ઉપરવાળો જ જાણે. જો કે સંચાલકશ્રી ઘણા જ ઉદાર દિલના અને બા-બાપુજીને એમણે ઘણી જ સારી રીતે સાચવ્યાં, એમ પણ બાપુજીએ અમે પાછા ગાડીમાં આવતાં એમનો અનુભવ કહ્યો ત્યારે જાણ્યું, હજી તો હું બોલી જ રહી હતી ત્યાં જ મમતાની આંખમાંથી આંસુ સરવા માંડ્યા.''

મેં કહ્યું ''હજી મને વાત તો કરવા દે ? હું દિલ્હીથી તો પરમ દિવસે આવી ગઈ હતી, પણ અમારી સાથે વર્ષોથી બા-બાપુજી રહે એટલે ઘર મને તો ખાલી ખાલી લાગવા માંડ્યું, ખાલી ઘર જાણે ખાવા ધાય, એટલે મેં ગઈ કાલે જ રોનકને કહ્યું, 'જુઓ, આજે બીજો શનિવાર છે એટલે તમને તો ઑફિસમાં રજા છે. પણ હું તો વહેલી નીકળી શકીશ, તમે બપોરે મારી ઑફિસે આવી જાવ, આપણે આજે જ સુરત જઈ બા-બાપુજીને લઈ આવીએ. બા તો જરૂર આપણી રાહ જોતાં હશે જ, કારણ કે એમને તો મારી દિલ્હીથી પાછા આવવાની તારીખ પણ ખબર છે. અને આજે તારી રજા પણ એ યાદ કરે જ, રોનક કહે, શૌનકભાઈને ફોન કરી દઉં કે આજે અમે બપોર પછી નીકળીશું અને બા-બાપુજીને લઈ આવીશું. મેં કહ્યું, ના રે ના, એવી શી જરૂર છે ?''

અને અમે સમયસર અત્રેથી નીકળીને સુરત ગયાં, શૌનકભાઈને ઘેર પહોંચીને જોયું તો એ અને સિદ્ધિભાભી એકલાં જ હતાં.

'આવો, આવો અરે પણ રોનક, તમે બંને આજે આવવાના હતાં તો ફોન ના કર્યો ?' શૌનકે પૂછવા ખાતર પૂછ્યું, પણ મેં કહ્યું, 'શી જરૂર હતી ? પણ બા-બાપુજી કેમ દેખાતાં નથી ? અંદર એમના રૂમમાં છે ? હું તો ઉતાવળે પગે અંદર જવા જ જતી હતી, ત્યાં તરત જ ભાભી બોલ્યાં 'ના એ બંને અંદર નથી, પછી બંનેએ એકબીજા સામે જોયું અને શૌનકભાઈ તરત જ બોલ્યા, ''એ તો એવું છે ને રોનક કે અમારી રસોઈ કરનાર બાઈ ત્રણ-ચાર દિવસ માટે બહારગામ જવાની હતી, સિદ્ધિને જોકે બપોરની સ્કૂલની નોકરી ખરી, પણ બધાંની રસોઈ માટે એનાથી પહોંચી વળાય નહિ. રસોઈવાળી બાઈ પછી કેટલે દિવસે આવે એનું કાંઈ ન કહેવાય ?''

''એટલે... એટલે...'' તરત જ આ સાંભળી રોનકે તો જાણે ત્રાડ પાડી.

''અમે એટલે જ અહીં પાસેના ઘરડાઘરમાં એ બંનેને મૂકી આવ્યાં. આમ તો એના સંચાલક ભાઈને-રામભાઈને હું સારી રીતે ઓળખું છું.'' આ સાંભળી રોનક તો રાતોપીળો થી ગયો. અને કહે, 'આટલા આગ્રહ પછી તમારે આંગણે આવેલાં મા-બાપ કે જે, મારે જોકે કહેવું ના જોઈએ કે મારે ત્યાં અગિયાર અગિયાર વર્ષથી જે શાંતિથી રહેતાં હતાં, એમને તુ અગિયાર દિવસ પણ સાચવી ના શક્યો ? હવે એક મિનિટ પણ બગાડ્યા વિના મને જલ્દીથી

એ ઘરડાઘરનું સરનામું આપી દે.'

શૌનકભાઈ કહે, ''શાંત થા ભાઈ, હું પણ આવું છું ને ? આટલા અઢી મહિના એ બંને ત્યાં રહ્યાં એનું 'પેમેન્ટ' પણ મારે...'' બસ કરો શૌનકભાઈ બસ, તમારે ત્યાં આવવાની જરૂર નથી, 'પેમેન્ટ' આપી શકવા જેટલી ક્ષમતા તો હું ધરાવું છું, એમનાં કપડાં, દવા-વગેરે તો આટલા સમયથી એ બન્ને ત્યાં જ છે. એટલે એમની પાસે જ હશે ને ? સરનામું જલદી આપો, તમારે આવવું હોય તો આવો અને ના આવવું હોય તો આ આવો' આમ બોલી હું અને રોનક લિફ્ટ પાસે ગયાં કે તરત શૌનકભાઈ અમારી પાસે આવી પહોંચ્યા.

જેવા ઘરડાનાં ઘર 'અવસર'માં અમે પ્રવેશ કર્યો કે ત્યાં બહાર ઓસરીમાં અમારી રાહ જોઈને જ બેઠાં હોય એમ આવી બા-બાપુજી અમને વળગી પડ્યાં. બાની આંખમાં અશ્રુ આવી ગયાં. મને વળગીને કહે, ''અમી બેટી, અમી બેટી'' અને રોનકને બાપુજી વળગી પડ્યાં, ''તું આવી ગયો રોનક બેટા ?'' આગળ અક્ષરે બોલી જ ના શક્યા.

ત્યાર બાદ રોનકે જ સંચાલકશ્રીને 'પેમેન્ટ' બાબત પૂછ્યું. શૌનકભાઈએ વિવેક ખાતર કહ્યું તો ખરું ''તું રહેવા દે ને રોનક !'' પરંતુ અગ્નિના તાપથીયે વિશેષ ગરમ થયેલો રોનક માને ખરો ? એણે તરત જ કહ્યું, ''સંચાલકશ્રી રામભાઈ, એમની પાસેથી પેમેન્ટ લેવાનું નથી, લ્યો આ ચેક, મને આંકડો કહો, અને એમણે જે રકમ કહી એ ઉપરાંત વૃદ્ધાશ્રમના દાનપેટે રૂપિયા એક હજાર અને ચેક ઉમેરી રામભાઈનો ખૂબ આભાર માની, અમે બા-બાપુજીની બૅગ-દવા વગેરે વાડીમાં મૂકવા ગયાં કે તરત શૌનકભાઈ કહે ''આપણે પહેલાં અહીં મારે ઘેર જઈએ, ત્યાં ચા પાણી કરીને...'' તરત જ રોનકે એમને અટકાવી કહ્યું. ''ચા તો અમે બહાર પી લઈશું.''

શૌનકે પૂછે ''કેમ બહાર ?''

અત્યાર સુધી મૌન ધારણ કરી રહેલા બાપુજી આખરે વ્યંગમાં બોલ્યા ખરા ? ''અઢી મહિના તો બહારની જ પીધી ને ? એક દિવસ વધારે, થૅંક્યુ શૌનક બેટા, થૅંક્યુ વેરી મચ, આઠ દિવસ તો આઠ દિવસ, તેં અમને રાખ્યાં તો ખરાં ને ?''

શૌનકભાઈ કહે, ''શું બાપુજી, પોતાનાને કોઈ 'થૅંક્યુ' કહી આભાર માનતું હશે ?'' બાપુજી તરત જ સંચાલક શ્રી રામભાઈ, જે એમને વળાવવા ગાડી સુધી આવ્યા હતા, એમની સામે જોઈ બોલ્યા, ''તમે જ કહો રામભાઈ, આજે હું પરાયો કોને કહું ? અને પોતીકો કોને કહું ?''

❖❖❖

SHREE ZALAWADI STHA. JAIN SABHA
301, Bay View (East), 3rd Floor,
47, Dr. M.B. Velkar Street, (Kolbhat Lane)
Chira Bazar, Mumbai - 400 002.
7208472884 • 7208481791 • 7208472744

New RATE CARD Effective from April 2021

(1) YEARLY MEMBERSHIP FEES (RENEWAL) RS.700/- for 2022-23 - 2023-24 With Patrika (including GST) RS 100 EXTRA FOR NEW MEMBER REGISTRATION FEES

(1-A) LIFE MEMBERSHIP FEES Rs. 6000/- including GST 18%

Our Accounting Year April to March

(2) *PATRIKA ADVERTISEMENTS* RATE + 5% GST

LAST PAGE COLOUR RS.10000+500 =10500/- (Size = 171 x 199 mm)

FULL PAGE COLOUR RS.8000 + 400 = 8400/- (Size = 171 x 234 mm)

FULL PAGE B/W RS.4100 + 205 = 4305/-

HALF PAGE B/W Rs.2100 + 105 = 2205/-

QUARTER PAGE B/W RS.1100 + 55 = 1155/-

SINGAL PANEL B/W RS.600 + 30 = 630/-

ONLY PATRIKA FEES
FOR 3 YEARS RS.1000 + 180 = 1180/-

(3) **SANATORIUM BOOKING**
ROOM CHARGES+12% GST

(4) *MATRIMONIAL SERVICES* 18% GST
Rs.1000+180=1180

વ્યાવસાયિક બહેનો જે ગૃહઉદ્યોગ ચાલવતા હોય. તેમના માટે ઝાલાવાડી સભા તરફથી ₹ 500/- including GST
Size : 8.7cm x 7.0 cm
એક પૃષ્ઠ પર છ જાહેરખબર લેવામાં આવશે.

Please send your Advertisement in Advance last Date of Advertisement on or before 25th Every month (Inclusive of GST)

Please send Artwork in JPEG Format Only

સમાચાર સંકલન

શ્રી બૃહદ મુંબઈ ઝાલાવાડ મહિલા મંડળની દેવલાલી પિકનીક

દરેક કેન્દ્રના પ્રમુખો તેમજ કમિટી મેમ્બર્સ માટે ચાર દિવસીય પિકનીકનું આયોજન તારીખ ૧૩ ફેબ્રુઆરી થી ૧૬ ફેબ્રુઆરી સુધી કરવામાં આવેલ હતું.

આ સુંદર સફરની શરૂઆત ૨x૨ એસી બસમાં સવારે પાંચ વાગેથી ગોરેગાંવ થી થઈ હતી. આ પિકનીકમાં કુલ ૩૨ મેમ્બર્સ જોડાયા હતાં.

પ્રથમ દિવસે, સવારે ૯ વાગે, શ્રી કૃષ્ણ ઉડિપીમાં સાઉથ ઈન્ડિયન નાસ્તો કરી, બસમાં અંતાક્ષરીની ધમાલ બોલાવી હતી. લગભગ ૧.૩૦ વાગે સહુ દેવલાલી પહોંચ્યા. ગરમાગરમ ભોજનની લહેજત માણી શ્રી ઝાલાવાડી સેનેટોરિયમમાં સહુની અગાઉથી નક્કી કર્યા મુજબ રૂમ અલોટ કરી સાંજે શોભનાબેન કાપડિયા તરફથી મ્યુઝિકલ હાઉઝી રમાડવામાં આવી હતી જેમાં ડાન્સ અને મસ્તીનો માહોલ જામ્યો હતો. હીનાબેન પારેખ ગુજરાતીનું ગૌરવ વધારતાં સરસ ડાયરાનો માહોલ રચ્યો હતો. ૧૪ ફેબ્રુઆરી વેલેન્ટાઈન ડે સેલિબ્રેશન આ દિવસ સહુ માટે ખુબજ આનંદમય રહ્યો, જેમાં સવારે સમુહ સામાયિકનું આયોજન નંદનવન ઉપાશ્રયમાં રાખવામાં આવ્યુ હતું, જેની અનુમોદનાનો લાભ મુલુંડ કેન્દ્રનાં પ્રમુખ લતાબેન ખાટડિયા તથા તેમની કમિટી તેમજ બોરિવલીના પ્રમુખ ચારુબેને લીધેલ હતો. ત્યારબાદ પ્રમુખોની મિટીંગ અને અન્ય કોઈને પ્રશ્ન હોય તો ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. અને સાંજે ડાન્સ મજા મસ્તીના આયોજનમાં ઉમેશભાઈ એન્ડ કંપની બોલાવવામાં આવ્યા હતાં, જેમાં ગુજરાતી ગીતો, ભુલે બિસરે હિન્દી ગીતો, ગરબા અને સાથે જુદી જુદી ગેમ્સ રમાડી. આ ઈવેન્ટમાં સહુને રેડ એન્ડ બ્લેકની થીમ આપેલ હતી, સહુ બહેનો મસ્ત તૈયાર થઈને આવ્યા હતા અને દરેક બહેનોએ ફેશન શો માં ભાગ લીધો હતો, કેટવોક કરી, સેલ્ફી પોઈન્ટ પરથી અલગ અલગ કેપ, ગોગલ્સ, ટિયારા, આદિ પહેરી મજા માણી હતી, આમાં ૪૦ વર્ષ થી ૮૫ વર્ષ સુધીનાં દરેક બહેનોએ ધુમ મચાવી હતી. હાઈ ટી, કોકટેલ જ્યુસ આદિ થી માહોલ એકદમ પાર્ટી જેવો રહ્યો હતો. દરેકને મીરાંબેને સુંદર ગીફ્ટ આપી હતી.

૧૫ ફેબ્રુઆરી, સવારે ૬ વાગે શિર્ડી તરફ પ્રયાણ, જ્યાં શિર્ડી સાઈબાબાના દર્શન કરી, ત્યાં ની ઉડિપી એક્ષપ્રેસમાં સહુને નાસ્તો કરાવી ૧વાગે દેવલાલી પરત ફર્યા. પુરણપોળીનું જમણ કર્યુ. સાંજે બહેનોએ શોપિંગનો આનંદ, ત્યાં બિરાજમાન સંતોનાં દર્શનનો લાભ, સંબંધીને મળવાની તક આદિ સહ મજા કરી હતી. રાત્રે જમ્યા બાદ ફરી સરસ ગેમ્સ અને ઈનામો આપવામાં આવ્યા હતા.

૧૬ તારીખ સવારે જલેબી ફાફડાની નવકારશીની લહેજત માણી મુંબઈ તરફ પ્રયાણ કરેલ. રસ્તામાં આવતાં ધર્મચક્ર તીર્થ માં સહુએ દર્શનનો લાભ લીધો હતો. રસ્તા માં બસમાં જ ભોજન કરાવ્યુ તેમ જ દેવીબેનને (અંધેરી કેન્દ્ર) આઈસક્રીમ ખવડાવી ઠંડક નો અહેસાસ બરકરાર રાખ્યો અને મીરાંબેને કુછ મીઠા હો જાય માં મોટી ડેઈરી મિલ્ક આપી હતી.

આ પિકનીકનાં આયોજનને સંભારણું બની રહે તેનો શ્રેય સાઉથ મુંબઈનાં પ્રમુખ મીરાંબેન શાહ કે જેમણે નવા પ્રમુખ બન્યા તેની ખુશીમાં દરેક મેમ્બર્સને ગિફ્ટ આપી હતી તેમજ ઉપ પ્રમુખ સોનલબેન કોઠારી ને ફાળે જાય છે. ખૂબ જ જહેમત થી દરેકની સગવડનો ખ્યાલ રાખી, જમવાથી લઈને રમવા સુધી દરેકને ખુબજ મજા કરાવી હતી. મીરારોડ કેન્દ્ર નાં અમીતાબેન તથા તેમની ટીમ નો પણ સહકાર સાંપડયો હતો. આમ દરેકનાં પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ સહકાર થી આ પિકનીક સફળ રહી હતી.

★★★

બૃહદ્ મુંબઈમાં દોઢીવાળા પરિવારના સમૂહ નિવેદ

બૃહદ્ મુંબઈમાં વસતા દોઢીવાળા પરિવાર ના સમૂહ નિવેદનું આયોજન તારીખ ૨૯ જાન્યુઆરી ૨૦૨૩ ને રવિવાર ના રોજ હોટેલ રામા ક્રિષ્ના, પાર્લા ઈસ્ટ ખાતે યોજાયું, જેમાં ખૂબ જ બહોળી સંખ્યામાં ભાઈ બહેનોએ ભાગ લીધો.

નવકાર મહામંત્રથી શરૂઆત કર્યા બાદ કુટુંબના વડીલોના વરદ હસ્તે દીપ પ્રગટાવી કુળદેવીમાં અંબાજીના નિવેદ ભવ્ય આરતી સાથે થયા.

પોતાના અને આવેલ કુટુંબના પરિચય બાદ રાસ ગરબાનું સુંદર આયોજન થયું.

ઘણા સમયે કુટુંબીઓ ભેગા થયા અને ખૂબજ આનંદ કર્યો, જૂની યાદો તાજી થઈ.

વડીલો તરફથી ઘણા સુંદર સૂચનો મળ્યા. ભવિષ્યમાં વરસમાં બે વાર મળવાનું નક્કી થયું. યાત્રા પિકનિકના આયોજનો ટૂંક સમયમાં કરવાનું પણ નક્કી થયું. આ પ્રસંગે લોકોએ ખૂબ જ સારો ફંડફાળો આપ્યો.

શ્રી પિયુષભાઈ દોઢીવાળા અને કાર્યકરોની ટીમે ખૂબ જ મહેનત કરી અને આ પ્રોગ્રામને સફળતાપૂર્વક પાર પાડ્યો. ખૂબ આનંદ સાથે ફરી મળવાના કોલ સાથે આ પ્રોગ્રામ સ્વાદિષ્ટ ભોજનને ન્યાય આપી સંપન્ન થયો.

❖❖❖

માનવસંબંધોની અધૂરપ

ભાણદેવ

આપણા એક મનીષી શ્રી જે. કૃષ્ણમૂર્તિએ કહ્યું છે -

To live is to live in relationship.

''જીવવું એટલે સંબંધોમાં જીવવું.''

માનવીનું જીવન સતત અન્ય માનવો સાથે જોડાયેલું છે. માનવ સામાજિક પ્રાણી છે. માનવ લગભગ સતત અન્ય માનવો સાથે જોડાયેલો રહ્યો છે. જેઓ હિમાલયની એકાંત ગુફાઓમાં રહે છે, તેવા અનેક સંતો-સિદ્ધોનાં દર્શન અમે કર્યાં છે. આવા એકાંતવાસી સંતો-સિદ્ધો પણ કોઈ ને કોઈ માનવબંધુઓ સાથે જોડાયેલો હોય છે. આજુબાજુમાં વસતા પહાડી ગ્રામજનો તેમને અન્નવસ્ત્ર પહોંચાડે છે. વળી તેઓ ગુરુ, ગુરુબંધુઓ કે શિષ્યો સાથે પણ જોડાયેલા હોય છે. બધા જ પ્રકારના માનવ સંબંધોના સર્વથા અને સર્વદા ત્યાગ કરીને નિતાન્ત એકલા જીવવું માનવ માટે અશક્ય છે. આમ પ્રત્યેક માનવને કોઈ ને કોઈ સ્વરૂપના માનવ સંબંધો હોય જ છે.

જીવનના બહિરંગ સ્વરૂપની દૃષ્ટિએ વિચારીએ તો માનવીની પાંચ મૂળભૂત જરૂરિયાતો છે -

૧. અન્ન, ૨. વસ્ત્ર, ૩. રહેઠાણ, ૪. ચિકિત્સા, ૫. શિક્ષણ.

માનવીની આ પાંચેય જરૂરિયાતોની પરિપૂર્તિ માટે તેને અન્ય માનવોની જરૂર પડે છે, અન્ય માનવોના સંબંધમાં આવવું જ પડે છે, આ પાંચેય જરૂરિયાતોની પરિપૂર્તિ થઈ થાય તો માનવને બધું જ મળી જાય છે, તેમ નથી. વંશવૃદ્ધિ પણ માનવીની અનિવાર્ય નહીં તો પણ લગભગ અનિવાર્ય જરૂરિયાત છે. આ એક એવી જરૂરિયાત છે, જેમાંથી સંબંધોના અનેક તાણાવાણા ઊભા થાય છે. લગ્ન, પરિવાર અને તજ્જન્ય અનેક સંસ્થાઓ અને સંબંધો એમાંથી પ્રગટે છે.

માનવબાળક જેટલા લાંબા સમય સુધી પોતાનાં માતાપિતા પર અવલંબિત રહે છે તેટલા લાંબા સમય સુધી અન્ય કોઈ પ્રાણીઓનાં સંતાન પોતાનાં માતાપિતા પર અવલંબિત રહેતાં નથી. આ ગાળો સરેસાશ ૧૮ વર્ષનો ગણીએ તો પણ અન્ય પ્રાણીઓની તુલનામાં આ ગાળો ઘણો લાંબો છે. નૃવંશસાસ્ત્રીઓ (Anthropologists) આ પરિબળને માનવસંસ્કૃતિના વિકાસ માટે ઘણું ઉપકારક પરિબળ ગણે છે. કારણ કે સંતાન પોતાનાં માતાપિતા સાથે જેટલો લાંબો સમય રહે છે, તેટલો તેનો જીવનવિકાસ વધુ થાય છે. જીવનવિકાસની આ મૂડી પેઢી દર પેઢી વારસામાં મળતી જાય છે. અને આમ માનવસંસ્કૃતિ વધુને વધુ સમૃદ્ધ બનતી જાય છે.

હવે આપણે માનવીના આંતરિક જીવનની દૃષ્ટિએ માનવસંબંધોનો વિચાર કરીએ.

માનવને માત્ર બાહ્ય જરૂર પડે છે તેમ નથી. માનવી મનોમય ભૂમિકા પર જીવે છે. પોતાની મનોમય જરૂરિયાતોની પરિપૂર્તિ માટે પણ માનવને માનવની જરૂર પડે છે.

મધુર માનવસંબંધો માનવીની મનોમય ભૂમિકા પરની એક ખૂબ ગાઢ જરૂરિયાત છે. માનવપ્રેમના અભાવમાં માત્ર બાળકો જ નહીં, વૃદ્ધો પણ કરમાઈ ગયા હોય તેવા દૃષ્ટાંતો ઓછાં નથી.

સ્નેહપૂર્ણ માનવસંબંધોના અભાવમાંથી અનેક મનોમય વિકૃતિઓ અને પ્રગાઢ અભાવગ્રંથિ જન્મે છે અને સ્નેહપૂર્ણ માનવસંબંધો આ મનોમય વિકૃતિઓ અને અભાવગ્રંથિ માટે મૂલ્યવાન ઔષધિ સમાન છે.

ભાઈ-ભાઈનો સંબંધ, ભાઈ-બહેનનો સંબંધ, પિતા-પુત્ર/પુત્રીનો સંબંધ, મિત્ર-મિત્રનો સંબંધ, પતિ-પત્નીનો સંબંધ, માતા-પુત્ર/પુત્રીનો સંબંધ આ અને આવા અનેકવિધ સંબંધો માનવજીવનના તાણાવાણા છે. આ સંબંધોના માધુર્યથી માનવહૃદયને કાંઈક શાતા વળે છે. માનવને આ સંબંધોના માધુર્ય દ્વારા પોતાનું જીવન ભર્યું ભર્યું લાગે છે અને આ સંબંધોના અભાવમાં ખાલીપો વરતાય છે.

જેલમાં કેદીઓને અનેક પ્રકારની સજા આપવામાં આવે છે. આ બધી સજાઓમાં 'એકાંત કોટડી'ની સજા સૌથી આકરી સજા ગણાય છે. શા માટે? કારણ કે કેદી આ સજા દરમિયાન અન્ય માનવોથી લગભગ વિખૂટો પડી જાય છે. એકલા રહેવાની સજા આકરી બની જાય છે. કારણ કે માનવને અન્ય માનવસાનિધ્યને તે રીતે માનવસંબંધોની જરૂર પડે જ છે. માનવ માટે માનવસાનિધ્યનું શું મૂલ્ય છે, તે દીર્ઘકાળ પર્યંત એકાંતમાં રહેવાથી સમજાય છે. યોગી કે સાધકોનો એકાંતવાસ ભિન્ન ઘટના છે, કારણ કે તે એકાંતવાસ પરિપક્વ વ્યક્તિનો સ્વેચ્છાએ સ્વીકારેલો એકાંતવાસ છે. અન્યથા એક સામાન્ય વ્યક્તિને બળજબરીથી એકાંતમાં રાખવામાં આવે તો તે વિક્ષિપ્ત બની જાય તેવી પૂરી શક્યતા છે.

બાહ્ય રીતે કે આંતરિક રીતે, શારીરિક ભૂમિકાએ કે મનોમય ભૂમિકાએ માનવીને માનવીની જરૂરત પડે છે. આ છે,

માનવસંબંધોનો પાયો.

માનવસંબંધો માનવજીવનનું એક અનિવાર્ય અંગ છે. આ સંબંધો મધૂર હોય તો તે માનવીના હૃદયને અને જીવનને શાતા આપે છે અને કટુ હોય તો માનવજીવનને અગ્નિના તાપની જેમ શેકી નાંખે છે.

માનવચિત્તનું બંધારણ જ એવું છે કે તે કોઈનો પ્રેમ પામવા માટે સતત લાલયિત રહે છે. મધુર માનવસંબંધો, પ્રેમ પૂર્ણ માનવસંબંધો માનવની આ આવશ્યકતાની પરિપૂર્તિ કરે છે. માનવસંબંધો દ્વારા મળતો આ સ્નેહ માનવચિત્તને ઘણું આપે છે, મબલક આપે છે.

આ બધું છતાં એક સત્ય આપણે સૌએ સમજી લેવું જોઈએ અને હિંમતપૂર્વક સ્વીકારી લેવું જોઈએ.

તે સત્ય આ છે -

Human relationship is never fulfilled

''માનવસંબંધો કદી પરિપૂર્ણ અવસ્થાએ પહોંચતા નથી.''

માનવ હૃદયને માનવસંબંધ દ્વારા અપરંપાર મળે તો પણ કંઈક તો બાકી રહી જ જાય છે. પ્રગાઢ સ્નેહયુક્ત માનવસંબંધમાં પણ 'હજુ કાંઈક ખૂટે છે.' આવો ભાવ રહી જાય છે. પ્રત્યેક માનવ પોતાની સાથે સંબંધિત માનવો પ્રત્યે આવો ભાવ અનુભવે છે. -

''મને તમારી પાસેથી જે મળી શક્યું હોય તે બધું મળતું નથી.''

માનવસંબંધોમાં કાંઈકને કાંઈક બાકી રહી જ જાય છે.

માનવ મોટે ભાગે મનોમન આમ બોલ્યાં કરે છે-

''મારા પતિ ખૂબ સારા છે પણ....''

''મારી પત્ની ખૂબ પ્રેમાળ અને સુંદર છે પણ....''

સરળતા અને પવિત્રતાની
સૌમ્ય પ્રભા તમોને જાગ્રત કરી
હરિદર્શન કરાવશે.
માત્ર મહત્તાનું પ્રખર તેજ
તમોને અંધ બનાવશે.

''અરે ! મારો દીકરો તો દેવ જેવો છે પણ પરણાવ્યા પછી....''

''મારો ભાઈ તો.... પણ....''

આ ''પણ'' રહી જ જાય છે. ક્વચિત્ થોડા સમય માટે આ ''પણ'' ચાલ્યો જાય તેમ બને છે, પરંતુ પાછો આવીને હાજર થઈ જાય છે.

માનવસંબંધો અધૂરા રહે છે, રહે છે અને રહે જ છે ! માનવસંબંધોના કપાળમાં 'અધૂરપ'નો અભિશાપ અનિવાર્ય સ્વરૂપે લખાઈ ચૂક્યો છે ! આ અધૂરપ રહેશે જ !

માનવસંબંધોમાં આ અધૂરપ (sense of incompleteness) શા માટે રહે છે ? માનવસંબંધોમાં એવું શું છે કે આ અધૂરપનો અભિશાપ તેના કપાળમાં લાગી ગયો છે ? માનવનો એવો કયો ગુનો છે કે તે માનવસંબંધની પરિપૂર્ણતાએ કદી પહોંચી શકતો જ નથી ?

કારણ બહુ સ્પષ્ટ છે. માનવ અધૂરો છે અધૂરા માનવના સંબંધો પણ અધૂરા રહે તે સ્વાભાવિક જ છે. માનવ મહદ્અંશે મનોમય ભૂમિકામાં જીવે છે. મન અજ્ઞાનયુક્ત કરણ છે. મન એટલે જ્ઞાનની શોધમાં નીકળેલું અજ્ઞાન. મન અધૂરું કરણ છે. મનોમય ભૂમિકાંમાં જીવતો માનવ અધૂરો છે અને તેથી માનવ-માનવ વચ્ચેના સંબંધો અધૂરા રહે જ છે અને અધૂરા રહેશે જ !

સામાન્યતઃ માનવસંબંધોની આ સ્વભાવિક અધૂરપ અનુભવાય ત્યારે માનવ પોતાની સાથે સંબંધિત 'અન્ય માનવ'ને દોષપાત્ર ગણે છે.

'અ'ને એમ લાગે છે કે 'બ'ને કારણે અમારા સંબંધો પરિપૂર્ણ અવસ્થાએ પહોંચી શકતા નથી અને 'બ'ને એમ લાગે છે કે 'અ'ને કારણે આમ બને છે. ક્વચિત 'અ' નો દોષ હોઈ શકે છે. ક્વચિત્ 'બ' નો દોષ હોઈ શકે છે અને ક્વચિત્ બંનેનો દોષ પણ હોઈ શકે છે. પણ સમજવાની વાત એ છે કે બેમાંથી કોઈને દોષ ન હોય તો પણ માનવસંબંધો કદી પરિપૂર્ણ અવસ્થાએ પહોંચી શકે નહીં. આમ બનવાનું કારણ એ છે કે માનવસંબંધોનું આવું સ્વરૂપ છે, માનવસંબંધોનું આ વિધાન છે.

તો શું માનવસંબંધો ત્યાજ્ય છે ? ના, ત્યાજ્ય નથી. માનવસંબંધોનો સર્વથા ત્યાગ શક્ય પણ નથી.

તો શું કરવાનું છે ?

જેની પાસે જે હોય તે જ તે આપી શકે, તેટલું તે આપી શકે, તેથી અધિક નહીં. તેથી અધિક ન જ આપી શકે. ગિરનાર પર બરફ ના મળે અને હિમાલયમાં નાળિયેરી ન મળે, કારણ કે ત્યાં તે નથી.

માનવસંબંધો અધૂરા છે, અધૂરા જ રહેવા સર્જાયા છે. અધૂરપ માનવસંબંધોનું સ્વરૂપગત લક્ષણ છે. અધૂરા અને સ્વરૂપગતઃ અધૂરા જ રહેવા સર્જાયેલા માનવસંબંધો પાસે પુર્ણત્વની અપેક્ષા ન રાખો. અધૂરા માનવસંબંધો પાસે પૂર્ણત્વની અપેક્ષા રાખવામાં આવે તો શું મળે ? ઉત્તર સ્પષ્ટ છે - નિરાશા, વિટંબણા, વૈફલ્ય !

માનવસંબંધોની અધૂરપને સમજી લેવામાં આવે અને સ્વીકારી લેવામાં આવે તો આપણે મનુનાં સંતાનો, માનવો અનેક નિરાશા, કારમી વિટંબણા અને જીવનતોડ વૈફલ્યમાંથી બચી શકીએ તેમ છીએ.

અપૂર્ણમાં પૂર્ણત્વની અપેક્ષા અને શોધ માનવની સમસ્યાઓનું મૂળ છે અને અપૂર્ણ તરીકે સમજી સ્વીકારી લેવું તે સમસ્યાઓનો ઉકેલ છે. ❖❖❖

સંગાથ

લેખક : પ્રા. માધુરી શાનભાગ
■ અનુવાદ : કિશોર પટેલ

સિત્તેરની વય વટાવી ગયેલા બસપ્પાએ કહ્યું,

''કિટ્ટણા ! તું કંઈ ચિંતા કરતો નહીં, હું વહિનીની સંભાળ રાખીશ, રોજ રાત્રે ફોન કરીને તને ખબર આપતો રહીશ, તું નિશ્ચિંત રહેજે.''

''હા બસપ્પા, તારા ભરોસે જ હું માને અહીંયાં મૂકીને ત્યાં નોકરી કરું છું. આ કામ હવે ફક્ત ત્રણ મહિના ચાલવાનું છે, પછી હું મસ્ત એક આખા મહિનાની રજા લેવાનો છું. ત્યાં સુધીમાં રાહુલની બારમાની અને રાણીની દસમાની પરીક્ષા પૂરી થઈ જશે. પછી અમે બધાં જ આવીશું.''

કૃષ્ણા ગઈ કાલે આવ્યો એ પછી સત્તરમી વાર આ વાતચીતનું પુનરાવર્તન થયું હતું. કૃષ્ણાનો પગ નીકળતો ન હતો પણ જવું અનિવાર્ય હતું. માંદી માતાને આમ બિછાના પર નાખીને બે નોકરોના આશરે મૂકીને જતાં એનો જીવ ચાલતો ન હતો. રજા પણ કેટલી લેવી ! પોતાનું કામ ચોક્સાઈપૂર્વક અને સમયસર કરનારા કૃષ્ણાને પોતાની જવાબદારી સમજાતી હતી. લાચારી પણ સમજાતી હતી. અમેરિકામાં હોત તો નોકરી છોડીને પાછો આવી ગયો હોત. ત્યાં એના કામની એટલી માંગણી હતી કે ફરી ગમે ત્યારે નોકરી મળી શકે. ભારતમાં એવું ન હતું. હમણાં બૅંગાલુરુમાં મોટા રાષ્ટ્રીય પ્રકલ્પમાં મહત્ત્વની જવાબદારી એના માથે હતી પણ માને આમ મરણપથારીએ છોડીને જતાં એનો જીવ ચાલતો ન હતો. બસપ્પા અને તેની પત્ની માલી માની સારસંભાળ સારી રીતે રાખતાં હતાં. પણ આ હવે એના છેલ્લા દિવસો છે, આમાંથી હવે એ બચવાની નથી એવું જ્યારે ડૉક્ટરે લગભગ સ્પષ્ટ કહ્યું હોય પછી એને નોકરોના ભરોસે મૂકીને જવા માટે એનું મન માનતું ન હતું. છેલ્લા ત્રણ મહિનાથી દર શનિવારે રાત્રે ટ્રેનમાં બેસીને એ મળસ્કે ધારવાડમાં આવતો હતો અને રવિવારે રાત્રે એ જ કિત્તુર એક્સપ્રેસથી પરતીનો પ્રવાસ કરીને જેમતેમ નવ વાગે ઑફિસે પહોંચતો હતો. છ દિવસ સખત કામ કરતી વખતે પ્રત્યેક ફાજલ ક્ષણે આંખો સામે મા આવી જતી હતી. અહીં માનો હાથ પકડીને બેઠા પછી આવતી કાલે કરવાના કામનો ઢગલો મનમાં ઊથલપાથલ થયા કરતો હતો. એના હાથ નીચે કામ કરનારી ટીમમાં બધાંને એની આ મુશ્કેલી સમજાતી હતી પણ કોઈ કંઈ જ કરી શકે એમ ન હતું.

દૂરથી આવતી ગાડીના પ્રકાશનું ટપકું દેખાયું એટલે કૃષ્ણા ઊભો થયો.

''આવતા શનિવારે આવું છું... રાહ જોજો.''

''હા, સ્કૂટર લઈને હું સ્ટેશન પર લેવા આવીશ.''

''ના, હું રિક્ષા કરીને આવી જઈશ, કદાચ એક દિવસ વહેલો આવીશ, નક્કી થાય એટલે તને ફોન કરીને કહીશ.''

''હા, કિટ્ટણા, હું રોજ રાતે ફોન કરીને વહિનીના ખબર આપીશ.''

''દિવસમાં છ વખત, દર ત્રણ કલાકે આંખોમાં ટીપાં નાખવાનું ભૂલતો નહીં.''

''આટલી બધી હાયવોય ના કરીશ કિટ્ટણા, વહિનીને શાંતિથી સાહેબ પાસે જવા દે, કોઈ ઉપાયે હવે એ રોકાય એવું મને લાગતું નથી.''

ગાડી ધીમેથી સ્ટેશનમાં પ્રવેશી. કૃષ્ણાએ નીચે નમીને બસપ્પાના ઘૂંટણને સ્પર્શ કર્યો અને બોલ્યો, ''પાછો આવીશ.''

નીચે નમેલા કૃષ્ણાને ખભેથી પકડીને ઊભો કરીને બસપ્પાએ નજીક ખેંચ્યો, એની પીઠ પર હાથ ફેરવ્યો. એના ગળે ડૂમો બાઝ્યો. બસપ્પા એના પિતાના વખતનો જૂનો નોકર. એના છોકરાં મોટાં થયાં, નોકરી કરવા લાગ્યાં એમ છતાં ઈમાનદારીથી હજી પર એ ઘેર રહીને કામ કરતો હતો, ઘરના સભ્ય જેવો જ...એના ભરોસે જ તો માને એકલી મૂકી શકાતી હતી... ગાડીમાં ચડીને કૃષ્ણાએ બારી પાસેની પોતાની સીટ પર બૅગ મૂકી અને ફરીથી એ દરવાજા પાસે આવ્યો. બસપ્પાએ પોતાનો હાથ ઊંચો કરીને હલાવ્યો અને જૂના ઝમ્ભાની બાંયથી આંખા લૂછી.

એનું અંદર ધસી ગયેલું પેટ કૃષ્ણાના ધ્યાનમાં આવ્યું અને અજાણતાં જ એની આંખો પણ ભીની થઈ. ગાડી ચાલવા માંડી તેમ તેમ ગામની પાછળ રહી જતી પરિચિત નિશાનીઓ જોતો કૃષ્ણા દરવાજા પાસે ઊભો રહ્યો. અંધકારમાં ચોક્કસ વિગતો દેખાતી ન હતી. દીવાઓ ઊંચે ગયા એટલે સારસ્વત કૉલોનીની ટેકરી ઓળખી કાઢતાં જ એણે હાથ હલાવ્યો. ત્યાં મોટા આંગણાવાળા એક નાનકડા બંગલામાં એક પલંગ પર પડી પડી મૃત્યુ તરફ ડગલાં માંડતી એની મા પોતાની બંધ આંખો સામે એને દેખાઈ. અંધકારમાં ઘેરાઈ ગયેલું આ ગામ જેમ પોતાનાથી દૂર સરકી રહ્યું છે તેમ પોતાની મા પણ અજ્ઞાત યાત્રા તરફ ડગલાં માંડી રહી હોય એવું એને લાગ્યું.

પોતાની સીટ પર જઈને બેઠાં એણે માથું પાછળ ઢળતું મૂક્યું. જેમ ગાડીએ ગતિ પકડી એમ એના મનના વિચારોએ પણ ગતિ પકડી.

પિતા ગયા ત્યારે એની જોડે મા હતી એટલે એ વખતે એને એવો અપરાધભાવ થયો ન હતો. એ વખતે એ અમેરિકામાં

રૉબોટિક્સમાં પીએચ.ડી. કરીને એક જાપાની રિસર્ચ ઈન્સ્ટિટ્યૂટમાં ડેવલપમેન્ટ એન્જિનિયર તરીકે કામ કરતો હતો. પિતા ગંભીરપણે માંદા પડ્યા ત્યારે ત્રણ અઠવાડિયાંની રજા લઈને એ આવ્યો હતો. ને અઠવાડિયામાં જ પિતા ગયા. અંતિમ સમયની બધી વિધિઓ માની ઈચ્છા પ્રમાણે એણે પૂરી કરી. મીરાંને પણ ''નીચે વાંકી વળીને તું બ્રાહ્મણોને રસોઈ પીરસ અને પછી ટાઈલ્સ પરથી પોતું માર'' એવું કહ્યું ત્યારે મીરાંએ પણ આજ્ઞાંકિતપણે એ બધું જ કર્યું હતું. એ સમયે છોકરાંને બહેન પાસે મૂકીને એ દોડી જઈ શક્યો હતો. પછી મા એકલી ધારવાડ કેવી રીતે રહેશે એમ કરીને એને પોતાની જોડે અમેરિકા લઈ ગયો. પણ ત્યાં માનું મન લાગ્યું નહીં. એકની એક બહેન બસો માઈલ દૂર અને મા અહીં આવડા મોટા ઘરમાં બસપ્પા અને માલીની સાથે. આમ જ થોડાં વર્ષ વહી ગયાં. બૅંગાલુરુમાં ઈસરો કંપનીમાં રૉબોટિક એન્જિનિયર તાત્કાલિક જોઈએ છે એવી જાહેરાત એણે જોઈ અને મીરાંને પૂછ્યા વિના જ અરજી કરી દીધી. ઈન્ટરનેટ પર એનો વ્યવસ્થિત ઝીણવટભર્યો ઈન્ટરવ્યૂ લેવામાં આવ્યો. એની પસંદગી થઈ ગઈ એ પછી જ એણે મીરાંને જાણ કરી હતી.

એણે મીરાંને સમજાવી હતી કે હવે બૅંગાલુરુમાં બધી સગવડ અમેરિકામાં હોય એવી જ છે. ત્યાંથી મૈસૂરમાં રહેતાં તારાં માતાપિતા નજીક છે અને ધારવાડ પણ માત્ર છ કલાકના અંતરે છે. હમણાં પાંચ વર્ષ માટે આ નોકરી લઉં છું, પછી યોગ્ય લાગે તો ચાલુ રાખીશ. છોકરાં કંટાળી જાય અથવા મને મરજી પ્રમાણે કામ કરવાનું ના ફાવ્યું તો આપણે ગમે ત્યારે અમેરિકા પાછાં ફરી શકીએ છીએ. પાછાં આવીને અહીંનું નાગરિકત્વ પણ લઈ લેશું. પણ હાલમાં આ તક છોડવા જેવી નથી એવું મને લાગે છે. તારી કંપનીમાં પણ તને ત્યાં બદલી મળે છે કે એ જો, નહીં તો નવી નોકરી મેળવવામાં કંઈ એટલી મુશ્કેલી નહીં પડે. માબાપની જોડે એમના છેલ્લા દિવસોમાં રહેવાની તક મળે તો ઝડપી લેવી જોઈએ એવું મને લાગે છે. મીરાંને પણ આ વાત ગળે ઊતરી અને એણે હોંકારો આપ્યો. છોકરાંઓએ પહેલાં તો થોડી કચકચ કરી પણ પછી દરેક રજામાં નજીકમાં જ ધારવાડ અને મૈસૂરમાં નાના-નાની પાસે જવાનું ગમવા માંડ્યું. ઈસરોનો મંગળયાનનો પ્રોજેક્ટ શરૂ થયો અને એમાંની રૉબોટિક્સની જવાબદારી કૃષ્ણા પર આવી. વધારામાં આપણા દેશના મહત્ત્વના પ્રોજેક્ટમાં કામ કરવા મળે છે એનો આનંદ તો એને હતો જ.

એક તરફ આમ બધું મનપસંદ રીતે ગોઠવાઈ ગયું અને બીજી તરફ એ જ દિવસોમાં માને આંખો સામે કાળાં અને ભૂરાં વર્તુળો દેખાવા લાગ્યાં. કૃષ્ણાએ તરત જ એને બૅંગાલુરુ લઈ જઈને બધી તપાસ કરાવી અને નિદાન થયું વિરલ કહેવાય એવા એક બ્રેન કૅન્સરનું. થોડોક સમય માએ ત્યાં જ રહીને કેમોથૅરપી લીધી અને પછી ''હવે મને ટ્રીટમેન્ટ નથી કરાવવી, મને ધારવાડના ઘેર જવા દે.'' એવી જીદ પકડી. કૃષ્ણાએ એની ઈચ્છાને માન આપ્યું કારણ કે ડૉક્ટરોએ પણ કહ્યું કે હવે ટ્રીટમેન્ટની ખાસ અસર થવાની નથી. આયુર્વેદિક સારવારથી કંઈક રાહત મળતી હોય તો તે તમે કરી શકો. તેઓ ત્રણ-ચાર મહિના જીવશે અથવા બે-ત્રણ વર્ષ પણ કાઢી નાખે...પણ હવે એમને એમની મરજી પ્રમાણે રહેવા દો.

પહેલાં બે મહિનાની રજા લઈને અમેરિકાથી બહેન આવી. ધારવાડના ઘેર ગયા પછી મા માનસિક રીતે જ અરધી તો સારી થઈ ગઈ. ત્યાંથી પંદર-વીસ માઈલ દૂરના એક વૈદ્યની દવાથી એને ઘણો આરામ મળ્યો. પણ ધીમે ધીમે તબિયત નાજુક થતી ગઈ. છેલ્લા દસ-બાર દિવસથી એની દૃષ્ટિ સાવ ઝાંખી થતી ગઈ અને છેવટે દેખાતું લગભગ બંધ થઈ ગયું. સામે ઊભેલી વ્યક્તિ પણ ઓળખી ના શકાય એવી સ્થિતિ થઈ ગઈ. છેલ્લી મુલાકાત વખતે તો કૃષ્ણાનો અવાજ પણ એ ઓળખી શકી ન હતી.

આજે છૂટા પડતી વખતે માએ એનો હાથ સખત રીતે પકડી રાખ્યો હતો અને મોઢેથી ભલે ''જા'' કહેતી હતી પણ એનો હાથ છૂટતો ન હતો. એનો સ્પર્શ કહેતો હતો, ''મને છોડીને ના જતો.''

નોકરી છોડી દઈને અંતિમ દિવસોમાં એની જોડે રહેવાની ઈચ્છા એને થઈ આવી હતી. પણ પછી યાદ આવ્યું કે હવે થોડાક જ દિવસોમાં મંગળયાન ટેકઑફ કરવાનું છે. વડા પ્રધાનથી માંડીને સહુ આ પ્રોજેક્ટ તરફ ભારત દેશની એક અણમોલ કામગીરી તરીકે જોતા હતા. એમાં રોબોટની મદદથી થનારી બધી કામગીરી ઈસરોની પ્રયોગશાળામાંથી જમીન પર રહીને કૃષ્ણાએ જ સંભાળવાની હતી. આવા સમયે નોકરી છોડવાનું શક્ય ન હતું અને રજા લેવા પણ એનું મન માનતું ન હતું. બૅંગાલુરુ આવવા મા તૈયાર ન હતી. તેને પોતાના ઘરમાં, જ્યાં તેના પતિએ અંતિમ શ્વાસ લીધા હતા ત્યાં જ પોતે પણ પ્રાણ ત્યજવા હતા. ચારે બાજુથી પોતે ઘેરાઈ ગયો છે એવું એને લાગતું હતું.

પાટા પર દોડતી ટ્રેનના ખડખડાટમાં એને એક વિચાર સૂઝ્યો...અવકાશમાં યાનની બહાર નીકળીને છબી પાડી શકે એવો રોબો આપણે બનાવી શક્યા, મંગળયાનમાં જટિલ યંત્રણા સંભાળી શકે એવો રોબો આપણે બનાવી શક્યા, તો પછી માની સેવા માટે એના પુત્રનો અવાજ કાઢી શકે એવો, એના સ્પર્શનો અહેસાસ કરાવી શકે એવો રોબો બનાવી ના શકીએ ?

બૅંગાલુરુ પહોંચતાં સુધીમાં માની બાજુમાં બેસીને એની સેવા કરનારા રોબોની કલ્પના તૈયાર થઈ ગઈ.

સ્ટેશન પર ઊતર્યા પછી એણે પોતાની ટીમમાંના એક-બે જણને ફોન કર્યા. રોજ સાંજે

એક કલાક ફાજલ પાડવાની એણે એમને વિનંતી કરી. દિવસે મંગળયાનના રોબો પર કામ કરવાનું અને સાંજે પ્રયોગશાળામાં અને રાત્રે પોતાને ઘેર પ્રોજેક્ટ કેટ્ટુ પર કામ કરવાનું. એના નાનપણમાં એની મા એને કેટ્ટુ કહીને બોલાવતી. એટલે જ બાકીના બધા પણ એને કિટ્ટણા કહેતા. એણે ડિઝાઈન કરેલો રૉબો પણ ''કે'' ટાઈપ ગ્રુપનો હતો.

કૃષ્ણાએ વૉઈસ રેકૉર્ડરમાં પોતાનો અવાજ લોડ કર્યો. પ્લાસ્ટિકના હાથ પર માનવી ત્વચાનો ભાસ થાય એવાં મોજાં ચઢાવ્યાં. એ માટે એક કરતાં વધુ પોલિમેર ટેસ્ટ કરી જોયા. છેવટે આંખો બંધ કરીને મીરાંએ ''એ પ્લાસ્ટિકના હાથનો સ્પર્શ તારા હાથના જેવો જ લાગે છે.'' એવી સાક્ષી આપી ત્યારે જ એની પસંદગી થઈ. મોંમાંના નાનકડા કમ્પ્યૂટરમાં એના અવાજનાં નાનકડાં વાક્યો ભર્યાં. આંખોની જગ્યાએ કૅમેરો બેસાડ્યો એ એનો સ્ક્રીન સીધો જ પોતાના મોબાઈલ પર દેખાય એવી યોજના કરી. આ કેટ્ટુની સંપૂર્ણ હિલચાલ રિમોટ કંટ્રોલથી બૅંગાલુરુમાં બેઠાં બેઠાં નિયંત્રિત કરી શકાય એમ ગોઠવ્યું. સંપૂર્ણ પ્રકલ્પનો ફરી ફરી ટેસ્ટ કરવામાં આવ્યો. શુક્રવારે જ્યારે પોતાના ખાસ મદદનીશ જોડે એ ધારવાડ સ્ટેશને ઊતર્યો ત્યારે એના મનમાંની દોષભાવના ઘણે અંશે ઓછી થઈ હતી.

માની દૃષ્ટિ હવે તદ્દન જતી રહી હતી પણ બાકી તબિયત ખરાબ કહેવાય એવી ન હતી. એણે કેટ્ટુને સરખી રીતે ઍસેમ્બલ કર્યો. માની બાજુની ખુરસીમાં બેસાડેલા કેટ્ટુની ટેસ્ટ લેતી વખતે એણે પોતાનો શ્વાસ લગભગ રોકી રાખ્યો હતો.

માના કપાળે હાથ મૂકીને કેટ્ટુ બોલ્યો,

''મા, હવે કેવું લાગે છે ?''

''કેટ્ટુ, તું આવ્યો હોય ત્યારે મારી અડધી બીમારી તો ઊભી પૂંછડીએ નાસી જાય છે.''

''તો હું બે વાર આવીશ એટલે મા, તારી આખી જ બીમારી ભાગી જશે.''

''હા, પણ કેટ્ટુ, તારા અવાજને શું થયું છે, આવો કર્કશ કેમ કરતાં થઈ ગયો છે ?''

''અરે મા, ગઈ કાલે હું આવ્યો ત્યારે માલી પાસે મારી પસંદગીનાં ભજિયાં તેં બનાવડાવ્યાં તે મેં પેટ ભરીને ખાધાં ને, એટલે મારો અવાજ જરાક બેસી ગયો છે.''

''કેટ્ટુ, ગરમ પાણીમાં મીઠાના કોગળા કર એટલે અવાજ બરાબર થઈ જશે...ને મારી બીમારીની શું વાત કરવી...હવે મને તું તારા બાપુ પાસે જવા દે...એ મારી રાહ જોતા હશે...''

બાજુમાં ઊભેલાં બસપ્પા અને માલી બંનેને હોઠ પર આંગળી મૂકીને ચૂપ રહેવાનો ઈશારો એણે કર્યો. એનો પ્રયોગ યશસ્વી થયો હતો. કૃષ્ણા અને કેટ્ટુ વચ્ચેનો ફરક માને પરખાયો ન હતો. કૃષ્ણા અને એના મદદનીશે એકમેક સામે જોઈને બંને હાથના અંગૂઠા ઊંચા કરી એકબીજાનું અભિવાદન કર્યું.

પાછા ફરતાં પહેલાં એણે અનેક નવાં વાક્યો કેટ્ટુના વૉઈસબૉક્સમાં લોડ કર્યાં. એમાં એને મનપસંદ બે-ત્રણ ભજનો પણ હતાં. મા કેટ્ટુને ''ગીત ગા તો...'' એવી વિનંતી કરે એટલે કેટ્ટુએ ''કયું ગીત ?'' એમ પૂછવાનું. મા જે શબ્દ ઉચ્ચારે તેના પરથી સિલેક્ટ મોડમાં જઈને એ ભજન ગાઈ શકતો હતો. એમાં મા પૂછી શકે એવા સંભવિત પ્રશ્નોના ઉત્તરો હતા. બૅંગાલુરુમાં રહીને પોતાના નાનકડા મોબાઈલમાં લોડ કરેલી યંત્રણાની મદદથી ધારવાડના ઘરમાં રહેલા કેટ્ટુને એ સહેલાઈથી નિયંત્રિત કરી શકવાનો હતો. બસપ્પાને એણે જરૂરી સૂચનાઓ આપી. કેટ્ટુને એણે ફરીથી એક વાર બરાબર તપાસી લીધું અને પછી જ એણે ઘર છોડ્યું.

માને જોઈતો પોતાનો સંગાથ આપવાનો પ્રયાસ એણે પોતાની બુદ્ધિની મદદથી કર્યો હતો. એક વાર મંગળયાન અવકાશમાં ઉડાણ કરે, બધાં જ રોબો વ્યવસ્થિત કામ કરવા લાગે પછી રજા લઈને એ અહીં પાછો આવી શકશે, મા સાથે રહી શકાશે. પણ હાલમાં...એ ફક્ત આ જ એક ઉપાય એ કરી શકતો હતો.

બીજા દિવસે સવારે કેટ્ટુએ માને બેઠી કરતાં પૂછ્યું,

''મા, દૂધ પીશે ને ?''

''કેટ્ટુ, તું...સાચે જ રજા લઈને અહીં રહેવાનો છે ?''

''હા મા, મારાં બધાં કામ મારા હાથ નીચે કામ કરનારા લોકોને સોંપીને મેં લાંબી રજા લીધી છે. હવે તું જલદીથી સારી થઈ જઈશ. પછી હું તને બૅંગાલુરુ લઈ જઈશ. રાહુલ અને રાણીની પરીક્ષા પણ ત્યાં સુધીમાં પૂરી થઈ ગઈ હશે.''

''ના રે બાબા ! મને હવે ક્યાંય જવાની ઈચ્છા નથી...એના કરતાં તું એ બંનેને અને મીરાંને લઈને અહીં જ રહેવા આવી જા.''

''સારું, તારી ઈચ્છા પ્રમાણે જ કરીશું. હવે તો તું દૂધ પીશે ને ?''

માએ રોજના કરતાં ચાર ચમચા વધારે દૂધ પીધું. એનો એકનો એક લાડકો દીકરો હવે રોજ એને દૂધ પીવડાવવાનો હતો. એના ચહેરા પર હાસ્ય પ્રગટ્યું. પોતાના મોબાઈલના નાનકડા સ્ક્રીન પર એ દૃશ્ય કૃષ્ણાને સ્પષ્ટ દેખાયું. પોતે માને છેતરે છે એવો ભાવ હવે સાવ ઓછો થયો.

એણે ત્યાં એક બટન દબાવ્યું અને અહીં ધારવાડમાં કેટ્ટુના મોઢેથી અવાજ આવ્યો,

''મા, તારા પગ દબાવી આપું કે ?''

''ના રે બાબા, નકામી તારા હાથને તકલીફ...''

''એમાં તકલીફ કેવી ?''

અને કેટ્ટુ આગળ નમ્યો, એના હાથ બરાબર ગોળ વળ્યા અને માના પર પર હળવેથી વજન આપતાં ફરવા માંડ્યા. એના સ્પર્શથી પ્રસન્નતાનો અનુભવ કરતાં માએ આંખો મીંચી.

પછી એ રોજનું થયું. માના પ્રશ્નો ગણતરીના, એ પણ પહેલેથી ધારી શકાય

એવા રહેતા અને એના ઉત્તરો પહેલેથી જ કેટ્ટુમાં લોડ કરવામાં આવેલા એટલે પોતે કૃષ્ણા જોડે વાત કરે છે એવું એને લાગતું. એ એનું માથું દાબી આપતો, પગ દબાવી આપતો, અને એમ કરતાં કરતાં એના પુછાતા પ્રશ્નોના ઉત્તરો પણ એ આપતો. દરવાજામાં ઊભો ઊભો બસપ્પા એ બધું જોતો અને રાત્રે ફોન કરીને બધી જ વિગત કૃષ્ણાને ઝીણવટથી કહેતો.

કામના કારણે સળંગ ત્રણ અઠવાડિયાં કૃષ્ણા ધારવાડ જઈ શક્યો નહીં. ચોથે અઠવાડિયે એ ગયો ત્યારે માની તબિયત વધારે બગડેલી હતી. પણ એનું બોલવાનું વધી ગયું હતું. પોતાના નાનપણની, શાળાજીવનની, લગ્ન સમયની, પછી બાળકોના જન્મ થયાની. કૃષ્ણાના નાનપણની એમ અનેક વાતો એ કર્યા કરતી. નાનપણની સખીઓને યાદ કરીને એમના નામે સાદ કર્યા કરતી. જાણે જિજીવિષા પાછી આવીને એ બધી સ્મૃતિઓ ઉપરતળે કરવા સક્રિય થઈ હતી. રેકૉર્ડ થયેલી એ બધી વાતો સાંભળીને કૃષ્ણાની આંખોમાં પાણી અને હોઠો પર સ્મિત આવી જતું હતું. કેટ્ટુ એનો હાથ પકડીને ચોક્કસ સમયાંતરે હં, હેં, અચ્છા? એમ? અરે વા! આ તો મને ખબર જ નહોતી! જેવા લોડ કરેલા પાંચ-છ નિયત શબ્દપ્રયોગો બોલતો. માને એનો ખ્યાલ આવતો નહીં, પોતાનો લાડકો દીકરો હાથમાં હાથ પકડીને પોતાની વાત સાંભળે છે એટલું સમાધાન એના માટે પૂરતું હતું.

નિયત સમયે મંગળયાને અવકાશમાં હરણફાળ ભરી. શરૂઆતમાં દેશમાંથી અને પછી વિશ્વમાંથી આપણા સંશોધકો અને વૈજ્ઞાનિકો પર અભિનંદનની વર્ષા થઈ. સંપૂર્ણ વિશ્વમાં આપણા દેશનું ગૌરવ થયું. એના પર નિયુક્ત થયેલા રોબો કામ કરવા માંડ્યા. તસવીરો આવવા લાગી. અવકાશમાં ગયા પછી જોઈતી માહિતી એકઠી થવા માંડી, ક્ષણે ક્ષણે જોઈતું કામ ચોક્કસપણે બરાબર થવા માંડ્યું. હવે કૃષ્ણા નવરો પડ્યો. ઘેર જઈને એણે મીરાંને કહ્યું,

''આવતી કાલે સવારે હું ગાડી લઈને નીકળું છું. બપોર સુધીમાં પહોંચી જઈશ. બેએક દિવસમાં રાણીની પરીક્ષાનું પરિણામ આવે પછી આવતા વર્ષના એડમિશન લેવાનાં બધાં કામ આટોપીને તું પણ આવજે.''

વહેલી સવારે ફોન આવ્યો...બસપ્પાએ રડતાં રડતાં કહ્યું,

''કાલે રાત્રે વહિની ખૂબ વાર સુધી કેટ્ટુ જોડે વાતો કરતાં રહ્યાં. માલીએ બે વખત ઊંઘી જવાની વિનંતી કરી પણ એમણે સાંભળ્યું નહીં. કેટ્ટુનો હાથ હાથમાં લઈને ઘણી વાર સુધી વાત કરતાં હતાં. મળસકે માલી જાગી ત્યારે કેટ્ટુ એમના બિછાના પર પલાંઠી વાળીને બેઠો હતો અને એના ખોળે માથું મૂકીને વહિની શાંત ઊંઘમાં હતાં. ઊંઘમાં જ એમના પ્રાણ ગયા.''

પત્ની-બાળકો જોડે કૃષ્ણા પહોંચ્યો ત્યાં સુધીમાં બસપ્પા કેટ્ટુને બીજા ઓરડામાં લઈ ગયો હતો અને એના પર ચાદર ઓઢાવેલી હતી. ઘરમાં પાડોશના સહુ ભેગા થયેલા હતા. કૃષ્ણાએ સર્વ વિધિ આટોપ્યા.

એક તરફ મનમાં ડંખ હતો. પણ કેટ્ટુ કૃષ્ણા ન હતો એની માને છેવટ સુધી ખબર પડી ન હતી. એ સંતોષ સાથે મૃત્યુ પામી હતી.

બે દિવસ પછી બપોરે કૃષ્ણાએ કેટ્ટુ પરથી ચાદર હઠાવી. એની આંખો સામે જે દૃશ્ય હતું એ એને માનવામાં ન આવ્યું. કેટ્ટુનો એક પગ વાળેલી સ્થિતિમાં હતો. એ પગ પર એક ઓશીકું મૂકેલું હતું અને એની પર કેટ્ટુનો યાંત્રિક હાથ મુકાયેલો હતો.

કૃષ્ણા જોઈ રહ્યો. આવી ક્રિયા કરવાનું પોતે કેટ્ટુને શીખવ્યું હોય, લોડ કર્યું હોય એવું એને યાદ આવતું ન હતું. કંઈ જ ના સમજાતાં એણે ટેપરેકૉર્ડર ચાલુ કર્યું. માના છેલ્લા શબ્દો સંભળાયા. એક એક શબ્દ તે ભારે પ્રયાસના અંતે બોલી શકતી હતી.

''કેટ્ટુ, તું હવે મને બાપુ પાસે જવા દે. મારા માટે તું તારાં બધાં કામ પડતાં મૂકીને અહીંયાં દોડી આવ્યો, મારી સાથે રહ્યો. ઈશ્વર પાસે હું જન્મોજન્મ તારા જેવો જ દીકરો માંગવાની છું...મારા દીકરા...અહીંયાં આવ, મારી પાસે બેસ.''

''હા, મા.''

''મને તારા ખોળામાં માથું મૂકવા દે.''

''હા, મા.''

કૃષ્ણાને યાદ આવતું હતું કે માના સર્વ સંભવિત પ્રશ્નોના ઉત્તરો એણે ફીડ કર્યા હતા. બધી જ ક્રિયા નક્કી કરીને કેટ્ટુને શિખવાડી હતી. પણ એના બિછાના પર ચઢીને, પલાંઠી વાળીને બેસવાનું, ખોળામાં તકિયો મૂકવાનું, એના માથે હાથ ફેરવવાનું વગેરે ઑપરેશન બિલકુલ લોડ કર્યું ન હતું. મંગળયાન માટે ખાસ બનાવાયેલી લૉજિકની ચિપ એમાં ફિટ કરેલી હતી. અગર કોઈ કટોકટી ઊભી થાય ત્યારે અમુક ઑપરેશન કરવાનો નિર્ણય રૉબો પોતે લઈ શકે એવી ક્ષમતા રૉબોમાં એ ચિપના કારણે ઉત્પન્ન થતી હતી. પણ એવું ઑપરેશન તદ્દન તાંત્રિક હોય છે. સેંકડો સૂચનાઓમાંથી એકાદ સૂચના પસંદ કરીને રૉબો પોતાની નિર્ણયક્ષમતાનો ઉપયોગ કરે છે. આમ ખોળામાં માથું લઈને એ દબાવવું...

માના સહવાસમાં રહીને, થોડાંક અઠવાડિયાં જોડે રહીને, રોજના પ્રશ્નોત્તરોના કારણે, એની વાતો સાંભળીને, વાતો સંગ્રહીને રાખેલી હોવાના કારણે એ ચિપમાં કોઈક પરિવર્તન આવ્યું હતું. એટલે જ કદાચ એવું થયું હશે. કૃષ્ણાને ગળે ડૂમો બાઝ્યો. એણે કેટ્ટુના રબરના બનેલા ખભા પર માથું મૂક્યું. ત્યાં રહેલું એક બટન દબાઈ ગયું અને કેટ્ટુનો રબરનો બનેલો હાથ ઊંચકાયો અને કૃષ્ણાના ખભે મુકાયો. જાણે માની સેવા કર્યા પછી હવે તે કૃષ્ણાનું સાંત્વન કરતો હતો.

કૃષ્ણાની આંખો ભરાઈ આવી.

❖❖❖

સ્વધર્મી સહાય યોજના

કુ. તૃપ્તિ તથા કુ પ્રીતિ જશવન્તલાલ શાહ પ્રેરિત સ્વધર્મી સહાય યોજના

શ્રી ઝાલાવાડ સ્થાનકવાસી જૈન સભા સંચાલિત ઝાલાવાડ સભાનું સભ્ય પદ ધરાવતા ઓછી આવકવાળા પરિવારોને આર્થિક સહાય માટેનું અરજી ફોર્મ ઓનલાઈન www.zalawadi.com સાઈટ ઉપરથી મેળવીને ભરવાનું રહેશે. અથવા સંસ્થાની ઑફિસેથી રૂબરૂ જઈને લેવાનું રહેશે. આ ફોર્મમાં ઝાલાવાડી સભાના કારોબારી સમિતિના સભ્ય અથવા કોઈ પણ ઝાલાવાડી સભાના સ્થાનિક પ્રતિનિધિની સહી કરાવવાની રહેશે આ ફોર્મ સાથે છેલ્લું ઈલેક્ટ્રિક બિલ/મેડિક્લેઈમ ની ઝેરોક્ષ મેમ્બરશિપ રસીદ અથવા નંબરની ઝેરોક્ષ અને મેડિક્લેઈમની ઝેરોક્ષ પણ આપવાની રહેશે જેનો મેડિક્લેઈમ હશે એનેજ સહાય નો ચેક આપવામાં આવશે. તા. ૩૦-૦૪-૨૦૨૩ સુધીમાં સભાની ઓફિસે જમા કરાવવાનું રહેશે પછીના સમયમાં ફોર્મ સ્વીકારવામાં આવશે નહિ. નોંધઃ એપ્લિકેશન ફોર્મ અધુરૂં ભર્યું હશે તે રદબાતલ કરવામાં આવશે.

કન્વીનર
શ્રીમતી શ્રુતિબેન મયંકભાઈ શાહ
નવીનભાઈ પરમાણંદદાસ જસવાની

શ્રી ઝાલાવાડી સ્થાનકવાસી જૈન સભા - મુંબઈ

સંસ્થાના ટ્રસ્ટી તથા કાર્યવાહક સમિતિની ચૂંટણીમા મતદાન માટે મેમ્બરશીપ કાર્ડ સંબંધી

સંસ્થાની ૬ ટ્રસ્ટીઓ તથા ૨૧ કમિટી મેમ્બર્સની ચૂંટણી તા. ૧-૫-૨૦૨૩ ના રોજ યોજવામાં આવેલ છે જેના મતદાતાઓને જણાવવાનું કે ચૂંટણીમાં મતદાન વખતે આપનું LM અથવા YM નું મેમ્બરશીપ કાર્ડ (નવું) અવશ્ય સાથે લાવવું જરૂરી છે જે કોઈ પણ મેમ્બરનું મેમ્બરશીપ કાર્ડ હજી ન મળ્યું હોય તેઓ ૯૮૧૯૩૦૪૮૩૩ અથવા ૯૬૧૯૮૨૧૪૩૫ નંબર ઉપર ફક્ત WhatsApp કરી જાણ કરશો મેહરબાની કરીને કૉલ કરશો નહી. આપના મેમ્બરશીપ કાર્ડ માટે જરૂરી બનતા પ્રયાસ કરી આપને કાર્ડ મળે તેવી વ્યવસ્થા કરવામાં આવશે. આપની જે કાંઈ ઈન્ક્વાયરી હોય તેનો ૪૮ કલાકમાં જવાબ આપવામાં આવશે.

માનદ્ મંત્રીશ્રી

ઝાલાવાડી સભા ચેરિટેબલ ફાઉન્ડેશન

હાયર એજ્યુકેશન લોન સંબંધી

ઝાલાવાડી સભાના તેજસ્વી તારલાઓ ઝાલાવાડી સભાની ઉપરોક્ત યોજના માંથી લોન મેળવીને ફુનેહ ખંત અને ધગશથી સામાજિક વર્તુળમાં મોભાદાર સ્થાન ધરાવે છે. જેમની સફળ કારકિર્દી માટે સંસ્થા ગર્વ અને આનંદ અનુભવે છે.

ઝાલાવાડી સભા એટલે કે આપણા સમાજના ઉત્કર્ષ માટે કાર્ય કરતી સંસ્થા. સભા દર વર્ષે વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ માટે આર્થિક સહયોગ પ્રદાન કરે છે. આ રોટેશન વર્ષોથી ચાલ્યું આવે છે અને જે વિદ્યાર્થીઓએ લોન લીધી હોય તેજ વ્યક્તિ લોન સાથે બીજી રકમ ઝાલાવાડી સભાને બીજા વિદ્યાર્થીઓને સહાય માટે મોકલતા આવ્યા છે. જેથી આપની ફરજ બને છે કે આપશ્રી લોનની રકમ પરત મોકલી આપશો. જેથી સમાજના બીજા જરૂરિયાત મંદ વિદ્યાર્થીઓને સંસ્થા સહાયરૂપ થઈ શકે. સાથે આપનું એડ્રેસ-ફોન નંબર તથા Email ID જણાવવા વિનંતી. લોન પરત કરવા તમને સહુને પત્ર મોકલવાથી ઘણા સભ્યોએ સહકાર આપ્યો છે. તો જો કોઈ ભાઈ બહેનોને લોન બાકી રહી ગયેલ હોય તો એમને નમ્ર વિનંતી છે કે લોન પરત કરવી. આપશ્રી આપની લોનની રકમ નીચે આપેલ બૈંક ડિટેલ્સમાં ઑનલાઇન જમા કરાવીને એની Transaction ID - Receipt, Mobile No. 9326858989 ઉપર મોકલી આપશો સાથે લોન લેનાર વિદ્યાર્થીનું નામ અને એડ્રેસ મોકલશો. જેથી રસીદ મોકલવામાં સરલતા રહે.

Zalawadi Sabha Charitable Foundation
Bank of India, Kalbadevi Branch A/c. 002410100055214
IFSC Code: BKID0000024

કન્વીનર - મહેશભાઈ દોશી

ઝાલાવાડી સભા ચેરીટેબલ ફાઉન્ડેશન

શ્રીમતી કંચનબેન વ્રજલાલ ત્રિકમદાસ શેઠ અને શ્રી ગંભીરચંદ ઉમેદચંદ શાહ નોટબુક યોજના

ઝાલાવાડી સભાના સભ્યોના બાળકો માટે નોટબુકની જરૂર હોય તેમના માટે સંસ્થાએ આ વર્ષે A4 સાઈઝની વિદ્યાર્થી દીઠ બે ડઝન નોટબુકનું વિતરણ એકદમ નોમીનલ ચાર્જથી કરવાનું આયોજન કરેલ છે.

અગાઉ મેમ્બર્સ ગ્રુપમાં ગુગલ લીંક મોકલ્યા મુજબ તા. ૨૫-૩-૨૦૨૩ સુધીમાં online ફોર્મ વિદ્યાર્થી દીઠ અલગ સબમીટ કરવાનું રહેશે.

જુન માસમાં નોટબુક લેવા આવો ત્યારે આપનું મેમ્બરશીપ I-Card સાથે લાવવાનું રહેશે.

જે કોઈ મેમ્બરે હજી સુધી ઉપરોક્ત ગુગલ લીંક પર રજીસ્ટ્રેશન ન કરાવ્યું હોય અને નોટબુકની જરૂરિયાત હોય તો આપશ્રી મિલનભાઈ તુરખીયાના નંબર 9860125136 ઉપર Whatsapp કરશો તો આપને ગુગલ લીંક ફોરવર્ડ કરવામાં આવશે. અને આપશ્રી Online ફોર્મ ભરી શકશો.

MATRIMONIAL

DR. CHIRAG KIRAN SHAH

Personal Details

Date Of Birth	: 03/04/1992
Time Of Birth	: 08:45 Am
Place Of Birth	: Amalner Dist Jalgaon -425401
Rashi	: Meena (Pisces)
Blood Group	: O+
Complexion	: Fair
Height	: 5.4
Education	: MBBS MS-ENT
Religion	: Dashashrimali Jain Sthanakwasi
Mobile No.	: 9766540992
Email id	: chiragshah888@gmail.com
Job/Occupation	: Resident Doctor (ENT-Dept) New Thergaon Civil Hospital-Pune
Native Place	: Vichiya, Surendranagar
Hobby	: Reading

Family Background Details -

Father	: Dr.Kiran Jayantilal Shah
Father's Occupation	: DHMS
Mother	: Mrs. Sadhana Kiran Shah
Brother	: Vaibhav Kiran Shah
Mosal	: Late Shri Chandulal Mohanlal Doshi Jayesh Brothers Jawahar Road Akot Dist Akola.

Contact Details

Contact Detail	: Dr.Kiran J Shah- 9422409662 Dr.Chirag K Shah- 9766540992
Address	: Asha Deep, Opp Narmada wadi 7/6, Newplots, Amalner - 425401

Advt.

|| SHRI MAHAVIRAYA NAMAHA ||

BIO-DATA

PERSONAL INFORMATION :

NAME	: **Gunjan Anil Shah**
DATE OF BIRTH	: 15th April, 1985, 8.30 a.m., Jalgaon
CASTE	: Zalawadi Swetamber Moortipoojak Jain
HEIGHT & COLOUR	: 5' 8", Wheatish
EDUCATION	: B.S.L. L.L.B., DTL.
OCCUPATION	: Associate Partner at Law Firm : M/s Desai & Diwanji, Mumbai.
MARITAL STATUS	: Divorcee (Married - March 2018, Separated - April 2018, Divorced - October, 2021)
HOBBIES	: Cricket, Movies, Travelling, Listening music.

FAMILY DETAILS :

FATHER	: Shri Anil Shah, Income Tax Consultant Jalgaon [☎ : 93722 66588] [S/O Late Shri Kasturchand Ladakchand Shah] Native : Malwan [Dhrangadhra]
MOTHER	: Smt. Jyoti Anil Shah [D/O Late Shri Babulal Jivraj Khandhar, Chennai]
ELDER BROTHER	: Shri Jai Shah, Chartered Accountant, Jalgaon [☎ : 93722 77588] Married to Khyati [D/O Shri Chandrakant Ramaniklal Kamdar, Raipur]

RELATIVES

UNCLES	: 1) Shri Navinchandra Shah, Jalgaon 2) Shri Rajendra Shah, Jalgaon [☎ : 98230 11668] 3) Shri Chandrakant Shah, Pune [☎ : 93722 44588]
MAMAJI	: Shri Ramesh B. Khandhar, Chennai [☎ : 09444 049801]

COMMUNICATION ADDRESS :

RESIDENCE (MUMBAI)	: Flat No. 1201, Swastik Value Heights, Plot No. NDR - 23, Tilak Nagar, Chembur, Mumbai - 400 089. ☎ : 93733 63063, ✉ : gunjanshah@outlook.com

Advt.

MATRIMONIAL

HIRAL SHAH

DATE OF BIRTH : 20/06/1996
BIRTH TIME : 14:30
BIRTH PLACE : Borivali - west (Mumbai)
CASTE : Zalawadi Dasha Shrimali Sthanakvasi Jain.
Religion : Jain.
Native Place : Panshina (Limbdi)
HEIGHT : 5'4"
WEIGHT : 49 kg.
COMPLEXION : Wheatish
QUALIFICATION : B.com (Mumbai University) from K.P.B. Hinduja College - (2017) : C.A. dropout (IPCC)

PROFESSION : Manager and accountant at Ketan Metal Works (Bhayander east)
RESIDENTIAL ADDRESS : C-210,Gautam Nagar no. 4 Near Holy Cross High School, Moti Nagar, Bhayandar west – Thane-401101
Email address : 123hiru096@gmail.com
Hobby : watching movie, travelling, reading and writing poems.

FAMILY DETAILS
GRAND FATHER : Late Shri. Mansukhlal Nagardas Shah
GRAND MOTHER: Smt.Shardaben Mansukhlal Shah
FATHER : Late. Shri. Chetankumar Mansukhlal Shah
MOTHER : Nutanben Chetankumar Shah (9768861088)
BROTHER : Prasham Chetankumar Shah (Persuing B.E. in Elect. & Tele. Comm.) (9769297071)

MATERNAL DETAILS
NANA : Late.shri Ravichand Amichand Gandhi
NANI : Late.smt. Indiraben Ravichand Gandhi
MAMA : Late shri. Paresh Ravichand Gandhi (Jalgaon)
MAMI : Payalben Pareshbhai Gandhi (Jalgaon)

PATERNAL DETAILS
Uncle and aunt : 1) Rajendra Mansukhlal Shah, Kalpanaben Rajendra Shah.
2) Shailesh Mansukhlal Shah (9820671176), Sonalben Shailesh Shah
Fua and Faiba : 1) Chandrakantbhai Nagardas shah, Jayshreeben Chandrakantbhai Shah (surendranagar)
: 2) Devanshukumar Manubhai Shah, Parulben Devanshukumar Shah (Mira road)
: 3) Param pujya Dhairyata Bai Mahasatiji (faiba): Limbdi Gopal sampradyay.

Advt.

MATRIMONIAL

NAME : PARAS SHAH

Personal Details
Birth Date : 30th May 1993
Birth Time : 10:10 p.m.
Birth Place : Mumbai
Height : 5' 8"
Religion : Zalawadi Dasha Shrimali Sthanakwasi Jain
Native Place : Limbdi (Surendra Nagar)
Qualification : Cyber Security Expert
Diploma in Computer Hardware and Networking.
Graduation from KJ Somaiya Collage
Profession : Senior Engineer for IT Security at Health Prime (Head Quarter in USA). https://www.hpiinc.com/
Hobbies & Interests : Fitness Freak, Love Travelling, Enjoy Playing Football & Cricket, Like to Watch Action Movies & Try New Cuisine

Family Details:
Father : Paresh Pravinchandra Shah (8369514307) (Manager at Kajaria Pipes)
Mother : Rajeshree Paresh Shah (9821850031) (Homemaker)
Sister : Sweta Viral Shah (9619553387) (Professional – Special Educator)
Brother in Law : Viral P Shah (9833741002) (C.A. – Investment Banker) (Nathabhawan Kutumb)

Parental Family
GRAND FATHER : Pravinchandra C Shah (9324511477)
GRAND MOTHER : Kusumben P Shah
KAKA & KAKI : Late Chetan P Shah & Jigna C Shah
FAIBA & FUVA : Jyoti D Shah (7498115775) Darshan R Shah

Maternal Family:
GRAND FATHER : Nyalchandbhai M Tolia (vinchhiya)
GRAND MOTHER : Jayaben N Tolia
MAMA & MAMI : Rakesh N Tolia (9869241829) Chhaya R Tolia (9869277206)

RESIDENCE:
604 Yash Park, Building no 69, Pant Nagar, Ghatkopar (East) Mumbai 400075

Advt.

શ્રદ્ધાસુમન

૫૦ મી પુણ્યતિથિએ ભાવભરી શ્રદ્ધાંજલિ

અરિહંતશરણ તા. ૧૬-૦૩-૧૯૭૩

પૂ. પિતાશ્રી સ્વ. હરગોવિંદદાસ છબીલદાસ ડેલીવાલા

કર્મ સદા એવા કર્યા કે સૌ યાદ કરે
વ્યવહાર કદી ચુક્યા નહી આપનો
લાગણીશીલ સ્વભાવ ક્યારે ભુલાશે નહી
જીવનના મૂલ્યનિષ્ઠ અમારા જન્મદાતા
અને સંસ્કાર દાતાને શત્ શત્ વંદન

૩૮ મી પુણ્યતિથિએ ભાવભરી શ્રદ્ધાંજલિ

અરિહંતશરણ ૦૨-૦૬-૧૯૮૫

પૂ. માતુશ્રી સરલાબેન (સવિતાબેન) હરગોવિંદદાસ ડેલીવાલા

તમારા આશિષથી અને સફળ બન્યા,
તમારી શક્તિથી અમે સૂક્ષ્મ બન્યા.
તમારા ભાગ્યથી અમે ભાગ્યશાળી બન્યા
એજ પરમકૃપાળુ પરમાત્માને અંતરથી પ્રાર્થના

પરમાત્મા આપના દિવ્ય આત્માને શાંતી અર્પે એજ પ્રાર્થના

શોકાતુર પરિવાર

પુત્રી-જમાઈ : જ્યોતીબેન રમેશચંદ શાહ (તુરખીયા)
પુત્ર- પુત્રવધૂ : શ્રી નરેન્દ્રભાઈ – સંધ્યાબેન
સ્વ. આઝાદભાઈ – નયનાબેન
સ્વ. સતીષભાઈ – દીપીકાબેન
સ્વ કીર્તિભાઈ
પૌત્ર-પૌત્રીવધુ : તેજશ – બીજલ, જીગર – હેમાલી, ભાવેશ – ધરા
પૌત્રી : વૈશાલી સાગરકુમાર શાહ તથા નમ્રતા
પ્રપૌત્ર-પ્રપૌત્રી : ગૌતમ, રચિત, યેશા, શ્રેયા તથા યશ્વી

Advt.

૫૦મી પુણ્યતિથિ નિમિતે ઝાલાવાડી સભાને ૫૧ હજારનું ડોનેશન આપેલ છે.

પ્રથમ માસિક પુણ્યતિથિ

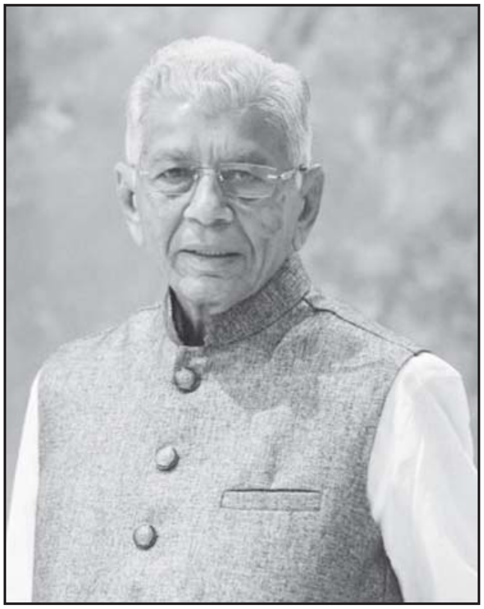

સ્મૃતિવિશેષ વડીલ
શ્રી અનોપચંદ હીરાચંદ વોરા

જન્મ તા. : ૧૧-૦૫-૧૯૩૪
અરિહંતશરણ : ૧૫-૦૨-૨૦૨૩

સ્નેહના સાગરસમા, સર્વેને હૈયાનાં પ્રેમથી ઓળખનારા, સૌમ્ય તથા મધુરસ્મિત સહિત અંતરની ઉર્મીથી સંપર્કમાં આવનાર હર કોઈને હૂંફ આપનાર, અમારા પરિવારનાં આધારસ્તંભ, આપ આજે પણ અમોને સતત પ્રેરણા, આશીર્વાદ તથા માર્ગદર્શન આપી રહ્યાં હોઈ, અમો સર્વે વીતરાગદેવને પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે આપનાં દિવ્ય આત્માને સાચું શરણું આપી તેને મોક્ષ માર્ગે પ્રયાણ કરાવશો.

શ્રદ્ધાસુમન

સમસ્ત હીરાચંદ ભૂરાભાઈ વોરા પરિવાર
હ. રજનીકાંત અનોપચંદ વોરા
હ. વિપુલ અનોપચંદ વોરા

Advt.

દ્વિતીય પુણ્યતિથિએ ભાવભરી શ્રદ્ધાંજલી

સ્વ. નવિનચંદ્ર શાંતીલાલ શાહ

મૂળ વતન : સાયલા હાલ મુંબઇ
જન્મ તારીખ : ૧૨/૦૨/૧૯૩૯
અરિહંત શરણ : ૨૫/૦૩/૨૦૨૧

શસ્ત્રો જેને છેદી શકતા નથી,
અગ્નિ જેને બાળી શકતો નથી,
પાણી જેને ભીંજવી શકતું નથી,
પવન જેને સુકવી શકતો નથી,
તે આત્મા અજર-અમર છે.
ભ. ગીતા અ. ૨/૨૩

આપના સ્વજનો,

જન્મદાતા : સ્વ. શાંતીલાલ હરીલાલ શાહ
સ્વ. કસ્તુરીબેન શાંતીલાલ શાહ
કાકા/કાકી : સ્વ. જીવણલાલ હરીલાલ શાહ
સ્વ. કાન્તાબેન જીવણલાલ શાહ
ધર્મ પત્ની : ભારતી નવિનચંદ્ર શાહ
પુત્ર/પુત્રવધુ : જશપાલ નવિનચંદ્ર શાહ
નિર્મળા (નીરા) જશપાલ શાહ
પુત્ર : દિગ્પાલ નવિનચંદ્ર શાહ
દીકરી/જમાઇ : અલ્પા રાજેશકુમાર વોરા પરિવાર

તથા સમસ્ત
સ્વ. કસ્તુરીબેન શાંતીલાલ હરીલાલ શાહ પરિવાર
સ્વ. લીલાવતીબેન લક્ષ્મીચંદ (લાભુભાઇ) પિતાંબર શાહ પરિવાર
(ચોટીલા)

Advt.

Alpa Shah
Bridal Makeover, Nail & Mehandi Artist

HD,3D,MAC,Air Brush
Bridal,Professional Make-Up,
Creative Nails / Mehandi
Rebonding,Smoothning,
Keratin,Kera-smooth,Nanoplast
& All Types of Beauty Treatment

: 98216 84417

Special Offer for Zalawadi :
Bridal Package Rs. 19,999.00*
* Includes : 3D Make-over, Bridal Mehandi, Body Package, Press on Nails

Om Shree Laxminiketan C.H.S.,1st Floor, Room No.2,
Ganesh Gavde Road, Mulund (West),
Mumbai - 400080. INDIA

Advt.

Pravina's Kitchen

અમે અનેક પ્રકારના અથાણાં, ગુજરાતી
તથા પંજાબી વાનગીઓ, સ્ટાર્ટસ
Instant Rab ના packings ખજૂરપાર્ક,
Sandwitch Masala, Garam Masala
Party orders for upto 50 peoples
લઈએ છે.

સંપર્ક
પ્રવિણા દોશી : 9920033675
હેતલ દોશી : 9324915151

Advt.

HOME DECORATION
FOR ANY OCCASION

Ring Ceremony, Haldi
Mehendi, Wedding, etc.

Contact
Swati Shah
Mob.No.: 98922 89522

Advt.

Juncture EVENTS

AN INTERSECTION OF CELEBRATIONS

SERVICES
- WEDDING PLANNING
- DESTINATION MANAGEMENT
- HOSPITALITY & LOGISTICS
- DECORATIONS
- ARTIST MANAGEMENT
- CREATIVE DESIGNING
- PHOTOGRAPHY & VIDEOGRAPHY

PUJEN SHAH : +91 9833180790
Instagram : junctureevents
Website : www.junctureevents.com
Office No 2, Citizen Centre, Damodar Bhavan,
Vile Parle (west), Mumbai 56.

Advt.

શ્રી ઝાલાવાડી સ્થાનકવાસી જૈન સભા–માસિક પત્રિકા

(ફોર્મ નં. ૪, રૂલ નં. ૮)

રજિસ્ટ્રેશન ઓફ ન્યુસ પેપર રૂલ્સ ૧૯૫૬ અન્વયે 'માસિક પત્રિકા' માલિકી અને તે અંગેની માહિતી.

૧. પ્રકાશન સ્થાન	: ૪૭, ડૉ. એમ. બી. વેલકર સ્ટ્રીટ, મુંબઈ-૪૦૦ ૦૦૨.
૨. પ્રસિદ્ધિનો ક્રમ	: માસિક
૩-૪. મુદ્રક–પ્રકાશક	: શ્રી પ્રવીણચંદ્ર જી. શાહ
રાષ્ટ્રીયતા	: ભારતીય
સરનામું	: ૪૭, ડૉ. એમ. બી. વેલકર સ્ટ્રીટ, મુંબઈ–૪૦૦ ૦૦૨.
૫. તંત્રી	: શ્રીમતી સંધ્યા શાહ
રાષ્ટ્રીયતા	: ભારતીય
સરનામુ	: ૪૭, ડૉ. એમ. બી. વેલકર સ્ટ્રીટ, મુંબઈ–૪૦૦ ૦૦૨.
મુદ્રક	: રાજેશ પ્રિન્ટરી ૧૧૫, પ્રગતિ ઈન્ડ. એસ્ટેટ, ૩૧૬ એન.એમ. જોશી માર્ગ, લોઅર પરેલ (ઈ), મુંબઈ-૧૧.
૬. માલિકનું નામ અને સરનામું	: શ્રી ઝાલાવાડી સ્થાનકવાસી જૈન સભા ૪૭, ડૉ. એમ. બી. વેલકર સ્ટ્રીટ, મુંબઈ–૪૦૦ ૦૦૨.

હું પ્રવીણચંદ્ર જી. શાહ આથી જાહેર કરું છું કે ઉપર જણાવેલી વિગતો મારી વધુમાં વધુ જાણ અને માન્યતા મુજબ સાચી છે.

તા. ૧૦-૩-૨૦૨૩ — પ્રવીણચંદ્ર જી. શાહ –પ્રકાશક

JSG
Jain Social Groups
Int Federation
Grow more to Serve more

દશાશ્રીમાળી
(DASHASHRIMALI)

ફોન : 7977228924

જૈન સોશ્યલ ગ્રુપ એયરપોર્ટ મુંબઈ
અને દશાશ્રીમાળી.કોમ દ્વારા સહ આયોજીત
જૈનોના ચારેય ફીરકઓને સમાવતું

જૈન યુવક યુવતી પરિચય મીલન

સ્ટેજ પર આવવું ફરજીયાત નથી

સ્થળ - આજીવાસન અથવા જલારામ હોલ મુંબઈ
મોર્નીંગ બ્રેકફાસ્ટ, કોલ્ડ ડ્રીંક્સ, સ્ટાટર અને લંચ
મે (૧ અથવા ૨જો સન્ડે) માં યોજવામાં આવશે
લોક લાગણીને માન આપીને રજીસ્ટ્રેશનની છેલ્લી તારીખ :૨૫-૦૩-૨૩

રજીસ્ટ્રેશન લીંક
https://bit.ly/3ljwbHs
વધુ વિગત માટે નીચે આપેલ કમાંડ ટાઈપ
કરી નીચે આપેલ નંબર પર વોટસએપ કરો

hi / hello / jsg / dasha

Scan Me

79000 57671

પરિચય મીલનમા ભાગ લઈ રૂા. ૨,૫૦૦ વાળી
મેમ્બરશીપ ફીમા દશાશ્રીમાળી.કોમ પર મેળવો

Advt.

શ્રી ઝાલવાડી સ્થાનકવાસી જૈન સભા

સભ્યોની પત્રિકા પરત આવવા બાબત

નીચે જણાવેલ સભ્યોની પત્રિકા – ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૩ માસની રિટર્ન આવેલ છે. તેનું લીસ્ટ નામ – LM અને YM નંબર તથા પરાનું નામ પ્રકાશીત કરેલ છે. જેમાથી કોઈ મેમ્બર્સનું એડ્રેસ બદલાયેલ હોય, અધૂરૂ એડ્રેસ હોય અથવા અન્ય કારણસર પત્રિકા રિટર્ન આવે છે. તેની સભ્યોએ નોંધ લેવી. અને તેમના સગા–સંબંધી અથવા આજુબાજુમાં રહેતાં કોઈ મેમ્બર્સ તેમના પરિચયમાં હોય તો તેમનો સંપર્ક કરીને એડ્રેસ સંબંધી જે કાંઈ ફેરફાર હોય તે નવા–જુના એડ્રેસને Whats App No. 8850830865 પર મોકલીને જાણ કરવા વિનંતિ જેથી કરીને યોગ્ય સુધારા કરી તેમણે પત્રિકા નિયમિત મળે તેવા પ્રયત્નો થશે.

MEMBER NUMBER	TOWN	NAME
LM03038	MUMBAI	NARENDRA A SHAH
YM01122	KALYAN	NATWARLAL N DOSHI
YM03785	GHATKOPAR W	NIRAV J SHAH
LM05993	MALAD	MIHIR SHAH
LM00375	BORIVALI	KIRTIKUMAR SHAH
LM05918	MATUNGA	JIMIT PAREKH
YM00635	BORIVALI	RAMESH TALSANIA
LM05052	LOHARCHAWL MUM	ROHIT GOSALIA
LM04997	SION	PRATIK KOTHARI
LM03904	BORIVALI	MAHASUKH PAREKH
LM04880	BORIVALI	KIRTIKUMAR SHAH
YM02538	GHATKOPAR	LILABEN SHAH
LM02550	MATUNGA	MAHENDRA SHAH
LM06244	GHATKOPAR	CHETAN KAMDAR
LM05653	GHATKOPAR-LM01188	KETAN PAREKH
LM05262	GHATKOPAR	PARIMAL SHAH
LM04961	GHATKOPAR	RUPESH SHETH
LM05714	GHATKOPAR	TEJAS SHAH
LM01276	GHATKOPAR	HIMANSHU R DHOLAKIA
LM01280	GHATKOPAR	HIMATLAL VORA
LM05664	GHATKOPAR	PARAG KOTHARI
LM05654	GHATKOPAR	RUPAL PARIKH
LM03688	VILEPARLE	RAMESH SANGHVI
YM00437	BORIVALI	BHUPENDRA SANGHVI
LM04102	DOMBIVALI	GIRISH SHAH
YM02421	GHATKOPAR-YM03085	MUKESH SHAH
YM04202	GHATKOPAR W	KARTIK SHAH
LM01770	GOREGAON	NARESH TURAKHIA
LM01984	JUHU	DIJESH DOSHI
LM00588	BORIVALI	JAINIL SHAH
YM02772	MULUND	BHARATI SHAH
YM00173	ANDHERI JUHU	PRAKASH GANDHI
YM02348	ANDHERI W	JIGNESH SHETH
YM01719	MULUND	BIPIN AJMERA
YM00497	BORIVALI	JASVANTLAL DOSHI
LM05558	GHATKOPAR	JAYESH PAREKH
LM01201	GHATKOPAR	BIMAL VORA
LM04588	ANDHERI W	HARSH MEHTA
LM03563	THANE	PRAGNA MEHTA
YM01360	KANDIVALI	SUNIL SHAH
YM00746	DAHISAR	JAYENDRA KOTHARI
LM02256	MALAD	RAJNIKANT SHAH
LM00954	DADAR	ANIL DOSHI
LM00857	BORIVALI	VIJAY SHAH
YM01741	MULUND	JAYANT PAREKH
YM02423	DOMBIVALI	MADHUKANTA SHAH
YM00794	DOMBIVALI	DEVENDRA AJMERA

MEMBER NUMBER	TOWN	NAME
LM05212	ANDHERI W	SANJAY TOLIA
LM04030	VILEPARLE	MAHENDRA GOSALIA
LM03914	ANDHERI	SHISHIR SHAH
LM03640	VILEPARLE	BHUPENDRA GANDHI
LM00175	ANDHERI W	NAYAN SHAH
LM02413	MALAD	PRAFUL GOSALIA
LM02153	DAVA BAZAR	NILESH SHAH
LM02394	MALAD	NAVIN SHAH
LM02423	MALAD	PRAVIN SHAH
LM01367	GHATKOPAR	MAHENDRA SHAH
LM02417	MALAD	PRAKASH SHAH
LM02305	MALAD	DEEPAK SHAH
YM03888	MALAD	KHANTILAL SHAH
LM02291	MALAD	BIPIN PAREKH
LM02366	MALAD	KISHOR SHAH
LM04805	GHATKOPAR	VIRENDRA VORA
LM05256	GHATKOPAR-LM04000	APURVA SHAH
LM01339	GHATKOPAR	KETAN SHETH
LM04988	GHATKOPAR	DAXESH SANGHVI
LM01418	GHATKOPAR	NAVIN GOSALIA
LM01310	GHATKOPAR	JAYSUKH DOSHI
YM01467	MALAD	BIPIN SANGHVI
YM00608	BORIVALI	PRASHANT A DOSHI
LM05163	GHATKOPAR KUKREJA	HARDIK SHAH
YM01025	GHATKOPAR W	MAHSUKHLAL B SHAH
LM05026	GHATKOPAR	NIRAJ GOSALIA
LM05032	GHATKOPAR	RUSHABH SANGHVI
LM04806	GHATKOPAR	SEJAL SANGHVI
LM01272	GHATKOPAR	HEMAL TURAKHIA
LM03970	GRANT ROAD	JAYESH AJMERA
LM02589	MATUNGA	RAJESH SHAH
LM06073	GHATKOPAR W	DARSHIT S SHAH
YM01055	GHATKOPAR W	RAMANIKLAL L SHAH
LM02978	CP TANK MUMBAI	JIGNESH SHAH
YM01891	BORIVALI	VIJAY M GOPANI
LM01000	DADAR GOPANI	VIPUL GOPANI
LM03076	DAVA BAZAR	RAJIV SHAH
LM00161	ANDHERI W	MAHENDRA TALSANIA
LM01081	DAHISAR	VIJAY SHETH
LM02945	NEPEANSEA RD MUM	DIPTI JOBALIA
YM04176	ANDHERI W	CHANDRAKANT SHAH
YM00275	BHAYANDER	DHARMENDRA SHAH
LM01225	GHATKOPAR	CHIMANLAL AJMERA
LM00166	ANDHERI W	MILAN SHAH
LM01610	GHATKOPAR W	BAKUL TURAKHIA
LM04955	MULUND	RUSHABH SHAH

ચતુર્થ વાર્ષિક પુણ્યતિથિએ અશ્રુભરી શ્રદ્ધાંજલિ

જન્મ :
૧૫-૧૦-૧૯૫૯

અરિહંત શરણ :
૧૮-૦૩-૨૦૧૯

(સ્વ.) અ. સૌ. દક્ષાબેન ભરતકુમાર ધોળકિયા

ઘેઘુર વૃક્ષ સમી એ શીતળ છાંય... હવે ના રહી,
જીવનપથની એ સુખમય છાંયડી... હવે ના રહી,
હૈયા ની હુંફ ને હુફાળી છાંયા... હવે ના રહી,
અમી સભર નયનોની મીઠી નજર... હવે ના રહી,

અવિરત વહેતા સમયને, સરતા ક્યાં વાર લાગે છે ?
કાળ ના વહેણ માં વરસ ને, વીતતાં, ક્યાં વાર લાગે છે ?
આંખ સામે તમે નથી, પણ આંખમાં અશ્રું અનરાધાર છે,
શ્રદ્ધાંજલિ દેતા અમારા દિલમાં, વેદના અપરંપાર છે...

પરિવાર જેનું મંદિર હતું, સ્નેહ જેની શક્તિ...
પરિશ્રમ જેનું કર્તવ્ય હતું પરમાર્થ જેની ભક્તિ...
એવા એ દિવ્ય આત્માને શત્ શત્ નમન...

આપની વાત્સલ્યતા, લાગણીશીલ સ્વભાવ નિ:સ્વાર્થ પ્રેમ,
સદા હસતો ચેહેરો, કુટુંબં પ્રત્યેનો પ્રેમ, ધર્મ પ્રત્યેની શ્રદ્ધા વિ.
સદાય અમને પ્રેરણા આપતા રહેશે.

આપના દિવ્ય આત્માને પરમ શાંતિ મળે,
હંમેશા જૈન ધર્મનું શરણ મળે, અને વહેલામાં વહેલા મુક્તિપદ મળે,
એવી અમારી પરમાત્માને પ્રાર્થના.

લિ. આપનો સદૈવ ઋણી પરિવાર.

પતિ	:	ભરતકુમાર મહેન્દ્રકુમાર ધોળકિયા	સાસુ	:	(સ્વ.) મંગળાબેન મહેન્દ્રકુમાર ધોળકિયા
પુત્ર	:	હાર્દિક, પુત્રી : શ્રેયા, પુત્રવધુ : નિકિતા	સસરા	:	(સ્વ.) મહેન્દ્રકુમાર મનસુખલાલ ધોળકિયા

નયન મહેન્દ્રકુમાર ધોળકિયા પરિવાર
ચેતના ચેતનકુમાર શાહ પરિવાર, વિનોદચન્દ્ર મનશુખલાલ ધોળકીયા પરિવાર
(સ્વ.) ભોગીલાલ કાલિદાસ શાહ રોજકાવાલા પરિવાર

Advt.

હેમલતાબેન જશવંતલાલ શાહ

જન્મતારીખ :૨૫/૦૯/૧૯૪૩ **અરિહંત શરણ : ૧૧/૦૧/૨૦૨૩**

હાજરી આપની હતી ત્યારે ખબર ન હતી ગેરહાજરી શું કહેવાય
આનંદ હતો ચારે કોર ત્યારે ખબર ન હતી દુ:ખ શું કહેવાય ?
આપની હાજરી એ જ સુખ કહેવાય તે આજે સમજાય છે...
અજવાળે તો સંગાથ વિના ચાલતા રહીશું,
પણ અંધારે હાથ કોણ લાબશે ?
આપના થકી ઉજ્જ્વળ છીએ આજે,
આપની ખોટ તો સદા સાલસે
પ્રભુ આપના આત્માને પરમ શાંતિ અર્પે

શોકાતુર પરિવાર

જશવંતલાલ નરસીદાસ શાહ

Advt.

દ્વિતીય વાર્ષિક પુણ્યતિથિયે શ્રદ્ધાંજલિ

અવનિ
અવતરણ
૦૫.૦૩.૧૯૫૯

અરિહંત
શરણ
૨૦.૦૩.૨૦૨૧

સ્વ. જ્યોતિકાબેન કિશોરભાઇ શાહ (દાદભાવાળા)

આપનો સરળ સ્વભાવ... સ્નેહપૂર્ણ વ્યવહાર...
ધર્મનિષ્ઠ, કર્મનિષ્ઠ, પરોપકારી, સેવાભાવી, સાદગીભર્યું સ્વચ્છ જીવન...
સદ્ગુણો... સંસ્કારિતા... સમભાવથી જાણે મહેંકતું ઉપવન
આપ કાયમ રહેશો અમારા હૃદયમાં જીવંત.

સ્નેહાળ સ્વજનો
કિશોરભાઇ ચંદુલાલ શાહ
પુત્ર : અભય, વંદન, પુત્રવધૂ : રિશિતા અભય શાહ, પૌત્ર : પાર્શ્વ
સ્વ. ચંદુલાલ હરજીવનદાસ શાહ (દાદભાવાળા) પરિવાર
રાજેન્દ્રભાઇ વાડીલાલ શાહ પરિવાર

Advt.

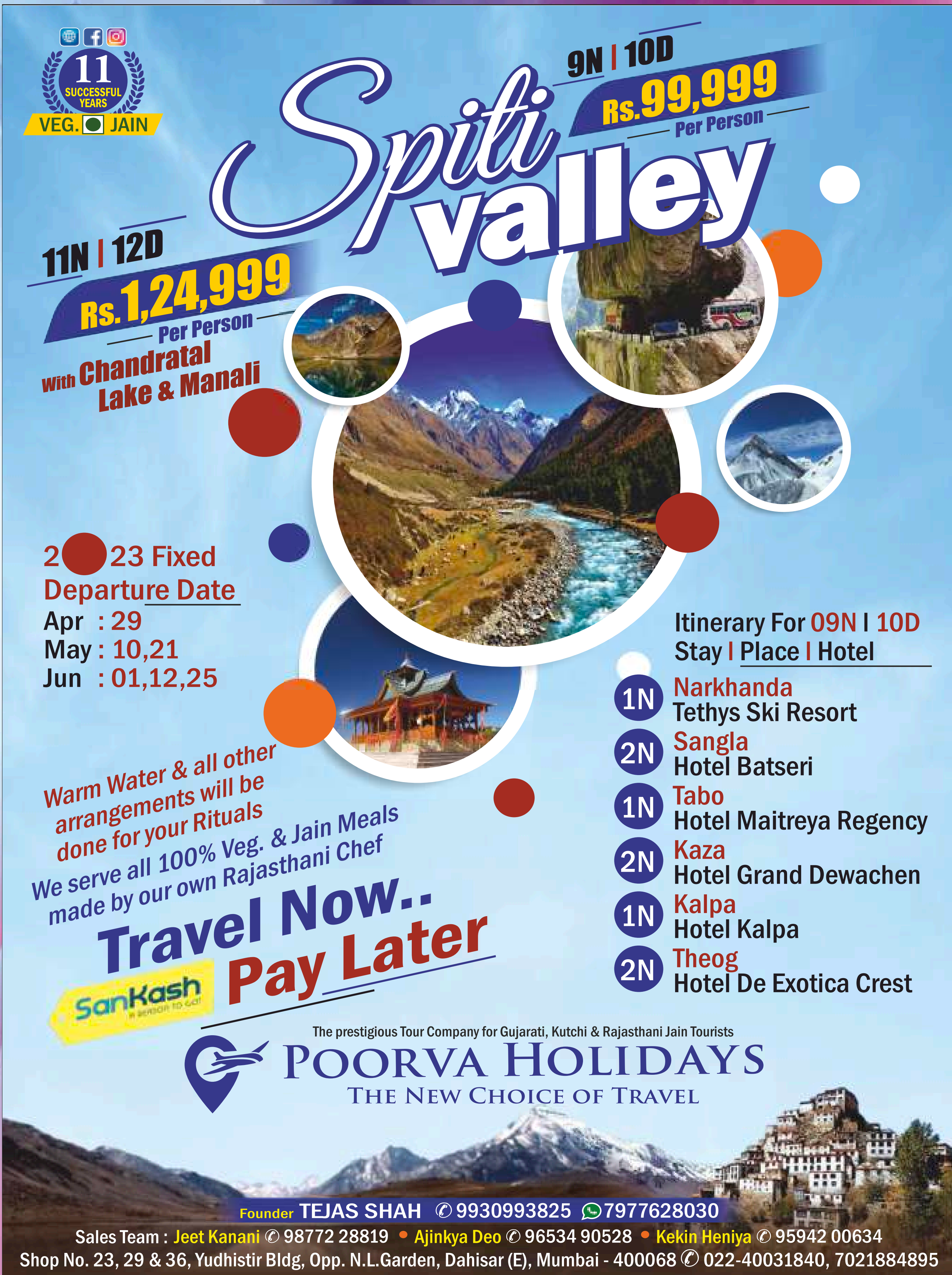

11 SUCCESSFUL YEARS
VEG. JAIN
Spiti valley
9N I 10D
Rs.99,999
Per Person
11N I 12D
Rs.1,24,999
Per Person
With Chandratal Lake & Manali
2023 Fixed Departure Date
Apr : 29
May : 10,21
Jun : 01,12,25
Itinerary For 09N I 10D
Stay I Place I Hotel
1N Narkhanda
Tethys Ski Resort
2N Sangla
Hotel Batseri
1N Tabo
Hotel Maitreya Regency
2N Kaza
Hotel Grand Dewachen
1N Kalpa
Hotel Kalpa
2N Theog
Hotel De Exotica Crest
Warm Water & all other arrangements will be done for your Rituals
We serve all 100% Veg. & Jain Meals made by our own Rajasthani Chef
Travel Now.. Pay Later
SanKash
The prestigious Tour Company for Gujarati, Kutchi & Rajasthani Jain Tourists
POORVA HOLIDAYS
THE NEW CHOICE OF TRAVEL
Founder TEJAS SHAH 9930993825 7977628030
Sales Team : Jeet Kanani 98772 28819 • Ajinkya Deo 96534 90528 • Kekin Heniya 95942 00634
Shop No. 23, 29 & 36, Yudhistir Bldg, Opp. N.L.Garden, Dahisar (E), Mumbai - 400068 022-40031840, 7021884895

Advt.

SINCE 2011

POORVA HOLIDAYS

THE NEW CHOICE OF TRAVEL

We lead to believe the confidence of Gujarati, Kutchi & Marwadi Jain Tourists

4 Packages available as per Luxurious Hotels, Departure Dates & Budget ..

06 N 07 D

08 N 09 D

Leh Ladakh

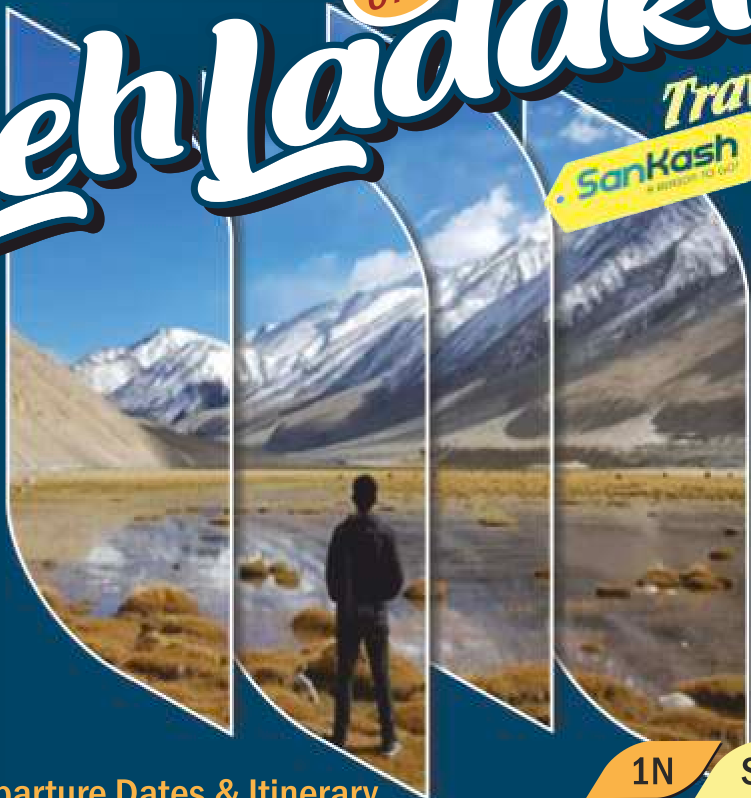

Travel Now .. Pay Later

SanKash

- No Cost EMI
- Zero Interest
- Zero Down Payment

We serve all 100% Veg. & Jain Meals made by our own Rajasthani Chef

Warm Water & all other arrangements will be done for your Rituals

8N I 9D

2023 Fixed Departure Dates & Itinerary

Gold Pkg :
May : 06,08,14,20,22,28,30
Jun : 05,07,13,15,21,23,29
Jul : 01,07,09,15,17,23,25,31
Aug : 06,12,18,24

Gold Plus Pkg :
May : 14,20,22,28,30
Jun : 05,07,13,15,21,23

Diamond Pkg :
May : 20,28
Jun : 05,13,21,29
Jul : 07,15,23,31

Diamond Plus Pkg :
May : 22,30
Jun : 07,15,23
Jul : 01,09,17,25

1N	Sonmarg
1N	Kargil
2N	Leh
2N	Nubra Valley
1N	Pangong Lake
1N	Leh

MR. TEJAS SHAH FOUNDER : ✆ 99309 93825 79776 28030

Sales Executive Team : Kekin Heniya ✆ 95942 00634 • Swati Jain ✆ 91794 95667

QUALITY HOTEL · PERSONAL ATTENTION

Shop No. 23, 29 & 36, Yudhistir Bldg, Opp. N.L.Garden, Dahisar (E), Mumbai - 400068 ✆ 022-40031840, 7021884895

VEG JAIN · SIGHT SEEING

Advt.

11 SUCCESSFUL YEARS
VEG. JAIN
AFRICA 12N I 13D
South
Summer '23
Rs.2,50,000
Per Person I Incl. Air Fare, Visa, 5% GST & TCS
Luxurious Hotel Stay
01 Night PRETORIA The Maslow Time Square 5 Star Hotel
02 Night SUN CITY The Palace Of The Lost City 5 Star Hotel
04 Night MOSSEL BAY Diaz Hotel & Resort 4 Star Hotel
02 Night AQUILA The Aquila Game Reserve 4 Star Hotel
03 Night CAPE TOWN Hotel Double Tree By Hilton 4 Star Hotel
100%
Veg. & Jain
All Veg. & Jain meals made by our own Rajasthani Chef
Warm Water & all other arrangements will be done for your Rituals
Fixed Departure Dates 2023
Mar : 18
Apr : 01,15,17,29
May : 01,11,15,27,29
Jun : 10,12,24
Jul : 08,22
Finance Available
SanKash
ZERO
COST EMI
INTEREST
DOWN PAYMENT
Travel Now
Pay Later
POORVA HOLIDAYS
THE NEW CHOICE OF TRAVEL
TEJAS SHAH
9930993825 7977628030
Sales Team : Jeet Kanani : 98772 28819 ✦ Ajinkya Deo : 96534 90528
Shop No.23, 29 & 36, Yudhistir Bldg, Opp. N.L.Garden, Dahisar (E), Mumbai - 400068 022-40031840, 7021884895
Advt.

સાઉથ આફ્રિકા ટૂરો માટે
રેકોર્ડ બ્રેકિંગ બુકિંગ
સફળતા મેળવ્યાં પછી
ગુજરાતી, કચ્છી અને રાજસ્થાની જૈન સમાજની લોકપ્રિય અને પ્રતિષ્ઠિત ટૂર કંપની
POORVA HOLIDAYS
THE NEW CHOICE OF TRAVEL
સહર્ષ રજૂ કરે છે
The Most Premium
NASA
USA
UNIVERSAL
Tour With & Without Orlando
4 Option Of Package
21N I 22D : Full USA With Orlando
18N I 19D : Full USA Without Orlando
Only West Coast
Only East Coast
Fixed Departure Dates
Without Orlando
May: 05, June: 16, July: 27
With Orlando
May: 26, Jul: 06
Stay I Place I Hotel
3N I San Francisco
The Westin San Francisco Airport
1N I Lake Tahoe
Hard Rock Hotel & Casino Lake Tahoe
1N I Mammoth Lakes
Mammoth Mountain Inn
3N I Las Vegas
Paris - Las Vegas (ફક્ત અમારી સાથે)
3N I Los Angeles
Sheraton Gateway Los Angeles Hotel
2N I Niagara Falls
Holiday Inn Niagara Fall
1N I Harrisburg
Crowne Plaza Harrisburg Hershey
1N I Washington DC
Sheraton Reston
3N I New York
Millennium Times Square
પૂર્વા હોલિડેઝ ની વિશેષતાઓ
૧૫ વર્ષનાં અનુભવી ટૂર મેનેજરો ના
અભિપ્રાયથી વડીલો માટે ખાસ
Without Orlando નો વિકલ્પ આપતી
ભારત દેશની એક માત્ર ટ્રાવેલ કંપની
અમેરિકા માં પણ શુદ્ધ શાકાહારી અને જૈન ભોજનો ની
વ્યવસ્થા અમારા રાજસ્થાની મહારાજ દ્વારા
૧૫ વર્ષના અનુભવી ટૂર મેનેજર નો સંગાથ
ચોવીયાર, એકાશના, બેયાસના અને આયંબિલ ની વ્યવસ્થા
પણ તિથિના દિવસે કરી આપવામાં આવશે
ઉકાળેલા પાણીની પણ વ્યવસ્થા આખી ટ્રીપમાં કરી આપવામાં આવશે
Founder TEJAS SHAH 9930993825 7977628030
Shop No. 23, 29 & 36, Yudhistir Bldg, Opp. N.L.Garden, Dahisar (E), Mumbai - 400068 022-40031840, 7021884895
Advt.

To,

Registered with register of Newspaper under RNI No. 6489/57, Postal Registration No. MCS/046/2021-23. WPP Licence No. MR/Tech/WPP - 341/South/2021-23 Published on 5th of every Month, Posted on 10th & 11th of Every Month at Patrika Channel Sorting Office Mumbai - 400 001.

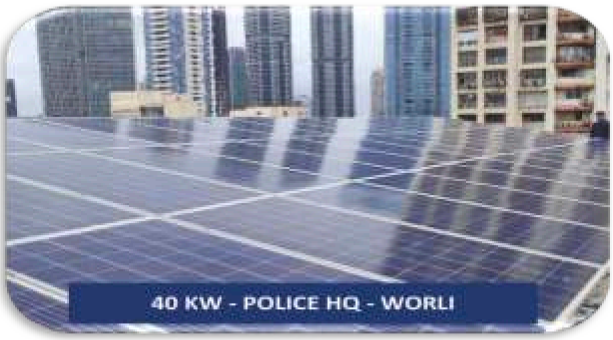

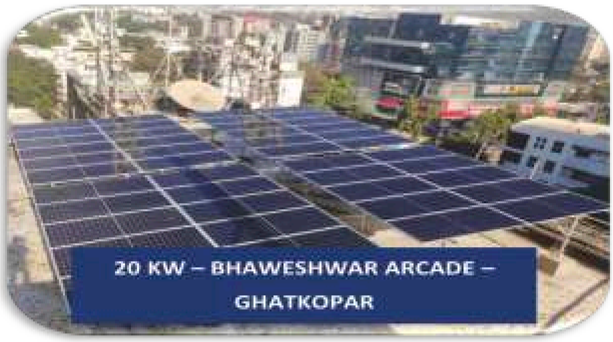

Rising Sun Electric

------ A transition to clean energy is about making an investment in our future ------

D2 Vijaykarwadi, Kumar Estate, Chincoli, Opp Mc Donnals, SV Road, Malad W, Mumbai 400064
Mob. 7021213467 Email: - risingsunelect@gmail.com Website :- www.risingsunelect.com

Email: - risingsunelect@gmail.com **7021213467** **www.risingsunelect.com**

Printed & Published by Pravinchandra G. Shah on behalf of Shree Zalawadi Sthanakwasi Jain Sabha Masik Patrika, 47, Dr. M. B. Velkar Street, 1st Floor,Mumbai - 400 002. Printed at : RAJESH PRINTERY, 115, Pragati Industrial Estate, 316, N. M. Joshi Marg, Lower Parel (E), Mumbai - 400 011. Mobile : 98675 40524. Editor : Sandhya B. Shah